

แสนคน จนเชื่อกันว่าจะเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในโลกในขณะนั้น (ปี ค.ศ. 1013-1127) จนกระทั่งเมื่อราชวงศ์ซ่งตกอยู่ภายใต้อำนาจของราชวงศ์จินของชาวหนี่วเจิน ส่งผลให้ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมจีนย้ายจากเมืองไคเฟิงไปยังพื้นที่บริเวณลุ่มแม่น้ำฉางเจียง ทำให้เมืองไคเฟิงมีฐานะเป็นเพียงเมืองหลวงทางใต้ของราชวงศ์จิน (ปี ค.ศ. 1157) ก่อนถูกชาวมองโกลบุกยึดจีนในระยะต่อมา นอกจากนี้ ครั้งหนึ่งเมืองไคเฟิงยังเคยเป็นเมืองเอกของมณฑลเหอหนานในสมัยราชวงศ์หมิงด้วย

ในปัจจุบัน เมืองไคเฟิงเป็นเมืองสำคัญทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของมณฑลเหอหนาน และยังเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเช่นกัน โดยในปี ค.ศ. 2005 มีมูลค่า GDP รวม 40.80 พันล้านหยวน และมีมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อหัวราว 8,570 หยวน เป็นเมืองที่เป็นที่รู้จักในด้านผลิตภัณฑ์ใหม่คุณภาพดี และสินค้าจำพวกเย็บปักถักร้อย และยังเป็นผู้ผลิตสินค้าจำพวกน้ำมันและฝ้ายรายใหญ่ของมณฑลเหอหนาน นอกจากนี้ ยังมีอุตสาหกรรมที่สำคัญอื่นๆ อีก ได้แก่ เครื่องจักรสำหรับอุตสาหกรรมเบา เครื่องดื่ม ยา และการท่องเที่ยว

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://www.kaifeng.gov.cn/>>

11.7 เขตพัฒนาพิเศษต่าง ๆ

มณฑลเหอหนานมีเขตพัฒนาพิเศษซึ่งให้สิทธิพิเศษด้านภาษีแก่นักลงทุนต่างชาติหลายแห่ง ประกอบด้วยเขตพัฒนาระดับประเทศ 3 แห่ง และเขตพัฒนาระดับมณฑลอื่นๆ เขตพัฒนาระดับประเทศ 3 แห่งของมณฑลเหอหนาน ได้แก่

(1) เขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีใหม่ขั้นสูงนครเจิ้งโจว (Zhengzhou New and Hi-tech Industry Development Zone หรือ 郑州高新技术产业开发区) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1988 และได้เลื่อนขึ้นเป็นเขตระดับประเทศในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1991 มีพื้นที่พัฒนารวมทั้งสิ้น 18.60 ตารางกิโลเมตร เน้นการพัฒนาเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ประเภทใหม่ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ วัสดุใหม่ และชีววิศวกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเน้นการพัฒนาาระบบคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ และเพชรเทียมด้วย ปัจจุบัน เป็นที่ตั้งฐานอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ฐานครุภัณฑ์ สถาบันวิจัยยาสูบ สถาบันวิจัยเครื่องจักรกล สถาบันวิจัยอุตสาหกรรมถ่านหิน และสถาบันอื่นๆ รวม 863 แห่ง และบริษัทต่างชาติหลายบริษัท

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://www.zzgx.gov.cn/english/>>

(2) เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีนครเจิ้งโจว (Zhengzhou Economic and Technological Development Zone หรือ 郑州经济技术开发区) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1993 และได้เลื่อนขึ้นเป็นเขตระดับประเทศในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2000 เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีระดับประเทศเพียงแห่งเดียวของมณฑลเหอหนาน มีพื้นที่พัฒนารวมทั้งสิ้น 12.49 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของนครเจิ้งโจว ห่างจากใจกลางเมืองราว 7 กิโลเมตร มุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมหลัก 4 ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ อุปกรณ์ไฟฟ้า การพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ และการแปรรูปอาหาร ปัจจุบัน มีบริษัททั้ง

จากในและต่างประเทศเข้ามาลงทุนในเขตมากกว่า 100 ราย เช่น บริษัท Anfei Electronic Glass ซึ่งเป็นโรงงานผลิตหลอดแก้วที่ใช้สำหรับโทรทัศน์สีจอแบนแห่งแรกของจีน ซึ่งเป็นการร่วมทุนกันระหว่างบริษัท Philips Electronics และบริษัท Nanjing Huafei โดยเริ่มดำเนินการผลิตตั้งแต่ปี ค.ศ. 2002 และยังเป็นที่ตั้งโรงงานผลิตแก้วสำหรับจอ TFT-LCD (Thin Film Transistor Liquid Crystal Display คือ จอภาพผลึกเหลวที่ประกอบด้วยแผ่นฟิล์มวงจรทรานซิสเตอร์ขนาดบาง) ซึ่งเป็นการร่วมทุนโดยบริษัท Ancai Group ซึ่งเป็นผู้ผลิตจอแก้วสำหรับโทรทัศน์รายใหญ่ที่สุดในจีนและรัฐบาลนครเจิ้งโจวในปี ค.ศ. 2005 นอกจากนี้ ยังมี LG-Philips, Dupont, Toshiba และ PepsiCo. เป็นต้น

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่

<<http://www.zz-economy.gov.cn/xin/My%20webs/B1.htm>>

(3) เขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีใหม่ขั้นสูงเมืองลั่วหยาง (Luoyang New and High-tech Industrial Development Zone หรือ 洛阳高新技术产业开发区) ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองลั่วหยาง ห่างจากใจกลางเมืองราว 8 กิโลเมตร ได้รับจัดตั้งขึ้นเป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีใหม่ขั้นสูงระดับประเทศในเดือนเมษายน ค.ศ. 1992 มีพื้นที่พัฒนารวมทั้งสิ้น 30 ตารางกิโลเมตร เป็นศูนย์กลางการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ในเมืองลั่วหยาง เพื่อการจัดตั้งและพัฒนาระบบการวิจัยและการผลิตทางวิทยาศาสตร์ โดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ วัสดุใหม่ และชีววิศวกรรม

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://www.lhdz.gov.cn/English/>>

นอกจากนี้ ยังมีเขตพัฒนาระดับมณฑลอีกหลายแห่งในเมืองต่างๆ เช่น เมืองเหอเป่ย์ ลั่วเหอ ไคเฟิง ผูหยาง หนานหยาง ชินเจียง มิงต้งชาน และจู่หม่าเตี้ยน

ดัชนีที่สำคัญทางเศรษฐกิจของมณฑลเหอหนาน (Henan Province)

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
I. สภาพทั่วไป			
1.1 พื้นที่รวม (ตารางกิโลเมตร)	166,000	166,000	อันดับที่ 17 ในจีน
พื้นที่เพาะปลูก (หมื่นเฮกตาร์)	811.03	811.03	ร้อยละ 6.24 ของพื้นที่
1.2 สภาพภูมิอากาศโดยเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)	NA	13-15	
1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ			
น้ำมันปิโตรเลียม (ล้านตัน)	59.86	58.77	
ก๊าซธรรมชาติ (ร้อยล้านลูกบาศก์เมตร)	172.0	161.3	
ถ่านหิน (ร้อยล้านตัน)	132.60	127.10	
เหล็ก (ร้อยล้านตัน)	2.0	0.90	
บ็อกไซต์ (ล้านตัน)	190.03	182.38	
โพไรต์ (ล้านตัน)	125.52	126.19	
ฟอสฟอรัส (ร้อยล้านตัน)	0.07	0.10	
1.4 จำนวนประชากร (ล้านคน)	97.17	93.80	อันดับที่ 1 ในจีน
ในเขตเมือง	NA	28.72	
ในเขตชนบท	NA	64.99	
1.5 การศึกษา			
จำนวนผู้เข้ารับการศึกษ (ล้านคน)			
ระดับประถมศึกษา	10.14	11.56	
ระดับมัธยมศึกษา	7.59	7.58	
ระดับอุดมศึกษา	0.70	0.85	
1.6 การจ้างงาน			
จำนวนผู้มีงานทำ (ล้านคน)	55.87	56.62	อันดับที่ 1 ในจีน
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	32.46	31.39	
การผลิตขั้นที่สอง (อุตสาหกรรม)	11.42	15.52	
การบริการและอื่นๆ	12.0	12.72	
อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ย (หยวน)	12,114	14,282	อันดับที่ 30 ในจีน
1.7 สุขอนามัย			
จำนวนโรงพยาบาล/สถานอนามัย (แห่ง)	13,821	14,554	
จำนวนเตียงนอนใช้ (เตียง)	207,560	212,407	
2. การปกครอง			
จำนวนจังหวัด/เมืองเทียบเท่าจังหวัด (Prefecture-level City)	17	17	
จำนวนอำเภอ/อำเภอปกครองตนเอง (County)	159	159	
จำนวนเทศบาลตำบล (Township)	2,451	2,299	
3. ภาพรวมด้านเศรษฐกิจ			
3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	881.51	1,058.74	อันดับที่ 5 ในจีน เพิ่มขึ้น 14.2%
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	164.75	189.20	สัดส่วนร้อยละ 52.1
การผลิตขั้นที่สอง (อุตสาหกรรม)	451.54	551.41	สัดส่วนร้อยละ 30.0
การบริการและอื่นๆ	265.23	318.13	สัดส่วนร้อยละ 30.1

โครงการวิจัยภาพรวมเศรษฐกิจจีน 17 มณฑล: มณฑลเหอหนาน
โดย วันวิรัช มิ่งมณีนาคิน และอวยพร สุทธาทองไทย

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
3.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	9,470	11,346	อันดับที่ 17 ในจีน เพิ่มขึ้น 13.8%
ในเขตเมือง (หลังหักภาษี)	7,705	8,668	อันดับที่ 20 ในจีน
ในเขตชนบท	2,553	2,871	อันดับที่ 19 ในจีน
3.3 มูลค่าการลงทุนในสินทรัพย์คงที่ (พันล้านหยวน)	309.94	431.16	
4. การคลัง			
รายรับของรัฐบาล (พันล้านหยวน)	42.88	53.77	
รายจ่ายของรัฐบาล (พันล้านหยวน)	88.0	111.60	
5. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร			
5.1 ระยะทางของเส้นทางคมนาคม (กิโลเมตร)			
เส้นทางรถไฟ	4,090	4,099	
เส้นทางรถยนต์	75,719	79,506	
เส้นทางน้ำ	1,208	1,267	
เส้นทางการบิน	NA	NA	
5.2 จำนวนท่าเทียบเรือ (แห่ง)	NA	NA	
5.3 ปริมาณการจัดการขนส่งสินค้าที่ท่าเรือ (ล้านตัน)	NA	NA	
5.4 ปริมาณการขนส่งสินค้า (ล้านตัน)	727.30	786.99	อันดับที่ 8 ในจีน
5.5 ปริมาณการขนส่งผู้โดยสาร (ล้านคน)	907.95	978.96	อันดับที่ 7 ในจีน
5.6 ด้านการสื่อสาร			
จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ (ล้านเลขหมาย)	13.92	18.15	
จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์ (ล้านเลขหมาย)	15.84	17.96	
ในเมือง	9.27	10.66	
ในชนบท	5.67	7.30	
จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต (ล้านคน)	3.05	3.96	
6. เกษตรกรรม			
6.1 ผลิตรวมด้านเกษตรกรรม (พันล้านหยวน)	296.39	330.97	อันดับที่ 2 ในจีน เพิ่มขึ้น 7.5%
ผลิตรวมจากปศุกรรม	160.29	179.04	
ผลิตรวมจากการป่าไม้	7.58	8.39	
ผลิตรวมจากการปศุสัตว์	111.72	125.16	
ผลิตรวมจากการประมง	2.80	3.53	
6.2 ปริมาณผลผลิตด้านเกษตรกรรม (ล้านตัน)			
เมล็ดข้าว	42.60	45.82	อันดับที่ 1 ในจีน
พืชน้ำมัน	4.09	4.50	อันดับที่ 1 ในจีน
ผลไม้	16.39	18.42	
อ้อย	0.22	0.25	
ฝ้าย	0.67	0.68	
ใบยาสูบ	0.26	0.29	
เนื้อสัตว์	6.42	6.86	ผลิตเนื้อว่ามากเป็นอันดับ 1 ในจีน
ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	0.43	0.52	ประมงน้ำจืด

โครงการวิจัยภาพรวมเศรษฐกิจจีน 17 มณฑล: มณฑลเหอหนาน
โดย วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ และอวยพร สุทธาทองไทย

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
7. อุตสาหกรรม			
7.1 ผลิตรวมทางอุตสาหกรรม (พันล้านหยวน)	923.68	NA	อันดับที่ 7 ในจีน
7.2 ปริมาณผลิตรวมทางอุตสาหกรรม (ล้านตัน)			
บุหรื (ร้อยล้านตัน)	1,434.73	1,303.29	อันดับที่ 3 ในจีน
ปุ๋ยเคมี	3.45	4.21	อันดับที่ 3 ในจีน
รถแทรกเตอร์ (ล้านคัน)	0.02	0.03	อันดับที่ 3 ในจีน
ถ่านหิน (ร้อยล้านตัน)	1.44	1.88	อันดับที่ 3 ในจีน
กระดาษและกระดาษแข็ง	4.95	6.54	อันดับที่ 4 ในจีน
โซดาแอช	1.06	1.19	อันดับที่ 4 ในจีน
พลังงานไฟฟ้า (ร้อยล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง)	1,185.58	1,414.68	อันดับที่ 5 ในจีน
สุเยิน (ล้านเครื่อง)	2.05	2.49	อันดับที่ 5 ในจีน
เบียร์ (ล้านกิโลลิตร)	1.50	1.98	อันดับที่ 5 ในจีน
ปูนซีเมนต์	53.94	64.87	อันดับที่ 6 ในจีน
โซดาไฟ	0.57	0.68	อันดับที่ 6 ในจีน
ผ้า (ร้อยล้านเมตร)	15.39	23.65	อันดับที่ 6 ในจีน
ใยเคมี	0.41	0.40	อันดับที่ 7 ในจีน
เหล็กกล้า	9.75	12.29	อันดับที่ 8 ในจีน
8. อุตสาหกรรมบริการ			
8.1 การท่องเที่ยว			
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (คน)	241,200	347,300	อันดับที่ 21 ในจีน
รายรับจากการท่องเที่ยว (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	160.0	216.0	อันดับที่ 19 ในจีน
8.2 การธนาคาร			
ดุลบัญชีเงินฝาก (พันล้านหยวน)	560.73	NA	
ดุลบัญชีเงินกู้ (พันล้านหยวน)	NA	NA	
9. การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (FDI)			
9.1 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (ล้านดอลลาร์ สรอ.)			
จำนวนโครงการ (โครงการ)	478	472	ลดลง 1.3%
มูลค่าตามสัญญา	2,050.0	2,400.0	เพิ่มขึ้น 17.1%
มูลค่าที่ใช้จริง	870.0	1,200.0	เพิ่มขึ้น 37.9%
9.2 ประเทศนักลงทุน			ฮ่องกง ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และญี่ปุ่น เป็นต้น
10. การค้าภายในประเทศ			
10.1 มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	280.82	335.84	อันดับที่ 5 ในจีน เพิ่มขึ้น 14.3%
10.2 มูลค่าการใช้จ่ายต่อหัวของประชาชนในเขตเมือง (หยวน)	5,294	6,038	
อาหาร (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ)	35.0	34.2	
เครื่องนุ่งห่ม	12.3	13.4	
เครื่องใช้ในครัวเรือน	6.1	6.2	
เวชภัณฑ์และบริการทางการแพทย์	8.2	7.8	
โทรคมนาคมและการขนส่ง	10.8	10.5	

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
การศึกษา วัฒนธรรม และการพักผ่อน ที่พักผ่อน	13.1 10.9	13.3 10.8	
11. การค้าระหว่างประเทศ			
11.1 มูลค่าการค้ารวม (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	6,619.55	7,724.92	อันดับที่ 16 ในจีน
การส่งออก	4,174.64	5,087.53	อันดับที่ 13 ในจีน เพิ่มขึ้น 22.1%
การนำเข้า	2,444.91	2,637.39	อันดับที่ 18 ในจีน เพิ่มขึ้น 8.1%
ดุลการค้า	1,729.73	2,450.15	
11.2 สินค้าส่งออกสำคัญ			เคมีภัณฑ์ วัสดุสิ่งทอ วัสดุก่อสร้าง โลหะพื้นฐาน รองเท้าและถุงเท้า และเครื่องจักรกล เป็นต้น
11.3 สินค้านำเข้าสำคัญ			ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ เกลือ และทองแดง เป็นต้น
11.4 ประเทศคู่ค้าสำคัญ			สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น และ เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น
12. เมืองสำคัญทางเศรษฐกิจ			
12.1 นครเจิ้งโจว (Zhengzhou)			เมืองเอกของมณฑลเหอหนาน
จำนวนประชากร (ล้านคน)	NA	6.80	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	137.80	166.06	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	21,233	25,474	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	55.90	70.60	
12.2 เมืองลั่วหยาง (Luoyang)			
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	90.50	111.20	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	14,204	17,383	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	28.90	34.10	
12.3 เมืองหนานหยาง (Nanyang)			
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	89.30	105.30	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	8,370	9,826	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	29.10	34.0	

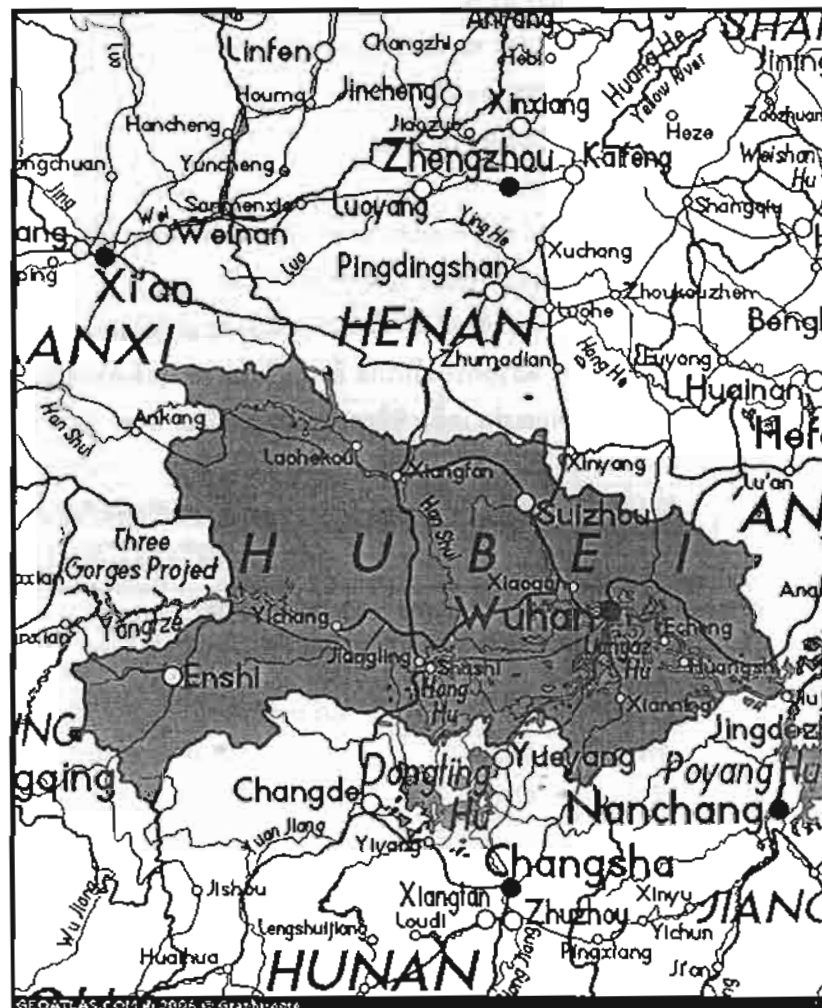
ที่มา: China Statistical Yearbook 2005 and 2006; Henan Statistical Yearbook 2006.

บทที่ 11
มณฑลหูเป่ย์ (Hubei Province)
湖北省

ภาพรวมเศรษฐกิจมณฑลหูเป่ย์ ปี ค.ศ. 2005	
พื้นที่	185,897 ตารางกิโลเมตร
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาสูง
เมืองเอก	นครอู่ฮั่น มีประชากร 8.01 ล้านคน
จำนวนประชากร	57.10 ล้านคน
การจ้างงาน	26.76 ล้านคน
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	652.01 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 12.1
GDP เฉลี่ยต่อหัว	11,431 หยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 15.5
ในเขตเมือง	8,786 หยวน
ในเขตชนบท	3,099 หยวน
อัตราเงินเฟ้อ	2.9%
เกษตรกรรม	ฝ้าย ธัญพืช ไบชา มันฝรั่ง พืชน้ำมัน ยาสูบ ปอ ผักและผลไม้ เนื้อหมู เนื้อวัว เนื้อแพะ สัตว์น้ำจืด
อุตสาหกรรม	ยานยนต์ พลังงานไฟฟ้า โลหะผสม เคมีภัณฑ์และวัสดุก่อสร้าง อาหาร เครื่องจักรกล สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ การต่อเรือ
สินแร่	ฟอสเฟต เกลือ ซิลิกา โกลเมต ซิลิเนียม หินมาร์ล
การค้าระหว่างประเทศ	
การส่งออก	4.43 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 32.4
การนำเข้า	4.63 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 35.3

ที่มา: China Statistical Yearbook 2006; Hubei Statistical Yearbook 2006.

ภาพที่ 1
แผนที่มณฑลหูเป่ย์

ที่มา: <http://www.map-of-china.co.uk/>

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้งและภูมิประเทศ

มณฑลหูเป่ย์ มีเนื้อที่รวม 185,897 ตารางกิโลเมตร มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 14 ของจีน ตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศ บริเวณทางเหนือของทะเลสาบดังตง (Dongting Lake หรือ 洞庭湖) ทางตอนกลางของแม่น้ำฉางเจียง จึงได้ชื่อว่า “หูเป่ย์” ซึ่งหมายถึง “ทางเหนือของทะเลสาบ” ทิศเหนือติดกับมณฑลเหอหนาน ทิศตะวันออกติดกับมณฑลอานฮุย ทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับมณฑลเจียงซี ทิศใต้ติดกับมณฑลหูหนาน ทิศตะวันตกติดกับมณฑลฉ่านซี และทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับมณฑลส่านซี

สภาพทางภูมิศาสตร์ของมณฑลหูเป่ย์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาสูง คิดเป็นร้อยละ 55.5 ของพื้นที่รวมทั้งมณฑล รองลงมาคือ เนินเขาและสันเขาเตี้ยๆ ร้อยละ 24.5 และพื้นที่ราบร้อยละ 20 โดยด้านตะวันตก ด้านตะวันออก และด้านเหนือล้อมรอบด้วยภูเขา ได้แก่ เขาดงชาน (Wudang Mountains หรือ 武当山) หรือเขาบู๊ต้ง เขาต้าปาซาน (Daba Mountains หรือ 大巴山) เขาชู่ชาน (Wushan Mountains หรือ 武山) เขาลู่หลิงชาน (Wuling Mountains หรือ 雾灵山) เขาด้าเป่ย์ชาน (Dabie Mountains หรือ 大别山) กั้นพรมแดนกับมณฑลเหอหนานและมณฑลอานฮุย เขาตงไปชาน (Tongbai Mountains หรือ 桐柏山) กั้นพรมแดนกับมณฑลเหอหนาน และเขามู่ฟู่ชาน (Mufu Mountains หรือ 幕阜山) กั้นพรมแดนกับมณฑลเจียงซี เป็นต้น โดยมียอดเขาเสินหนง (Shennong Peak หรือ 神龙顶) บนเขาด้าปาซาน เป็นยอดเขาที่สูงที่สุด จนได้รับขนานนามว่าเป็น “หลังคาของจีนตอนกลาง” (Roof of Central China) อยู่ทางด้านตะวันตกของมณฑล โดยอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลถึง 3,105 เมตร ส่วนทางด้านตะวันออกและตอนกลางของมณฑลเป็นที่ราบและที่ราบต่ำ ได้แก่ ที่ราบเจียงฮั่น (Jianghan Plain) ซึ่งทอดยาวไปจนถึงมณฑลหูหนาน

มณฑลหูเป่ย์ยังเป็นที่ตั้งของ 2 ใน 3 โดรกผา (Three Gorges หรือ 三峡) ที่มีชื่อของจีน ได้แก่ โดรกซีหลิง (Xiling Gorge หรือ 西陵峡) เป็นโดรกที่ใหญ่ที่สุดและโดรกอู๋ (Wu Gorge หรือ 巫峡) ส่วนอีกหนึ่งโดรก คือ โดรกชวี่ตาง (Qutang หรือ 瞿塘峡) ตั้งอยู่ในมณฑลฉ่านซี

มณฑลหูเป่ย์มีพื้นที่แม่น้ำมากเป็นอันดับที่ 10 ของจีน ประกอบด้วยแม่น้ำใหญ่น้อยมากมายถึง 1,193 สาย รวมระยะทางราว 37,000 กิโลเมตร ในจำนวนนี้เป็นแม่น้ำที่มีระยะทางมากกว่า 100 กิโลเมตรถึง 42 สาย ที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำฉางเจียง ซึ่งมีระยะทางไหลผ่านมณฑลหูเป่ย์จากด้านตะวันตกไปยังตะวันออกราว 1,061 กิโลเมตร และแม่น้ำฮั่นส่วย (Han River) ซึ่งเป็นแม่น้ำสาขาที่ใหญ่ที่สุดของแม่น้ำฉางเจียง ไหลผ่านมณฑลหูเป่ย์จากด้านตะวันตกเฉียงเหนือไปยังตะวันออกเฉียงใต้ราว 878 กิโลเมตร ก่อนไหลลงสู่แม่น้ำฉางเจียงที่นครอู่ฮั่น นอกจากนี้ มณฑลหูเป่ย์ยังมีทะเลสาบเป็นจำนวนมาก จนได้ชื่อว่าเป็น “มณฑลพันทะเลสาบ” โดยมีมากกว่า 1,300 แห่ง ซึ่งมีถึง 300 แห่งที่มีขนาดถึง 3 ตารางกิโลเมตร เช่น ทะเลสาบหงหู (Hong Lake หรือ 洪湖) เป็นทะเลสาบที่ใหญ่ที่สุด ทะเลสาบเหลียงจื่อ (Liangzi Lake หรือ 梁

子湖) และทะเลสาบดงหู (Donghu Lake หรือ 东湖) ทะเลสาบส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณที่ราบเจียงฮัน

มณฑลหูเป่ย์มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อนและกึ่งอบอุ่น มีฤดูแตกต่างชัดเจน 4 ฤดู ในฤดูร้อนอากาศร้อนและมีฝนตก อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ 13-18 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดอยู่ที่ 1-6 องศาเซลเซียสในเดือนมกราคม และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ที่ 24-30 องศาเซลเซียสในเดือนกรกฎาคม โดยอาจสูงถึง 40 องศาเซลเซียสที่นครอู่ฮั่น

1.2 ความสำคัญทางประวัติศาสตร์

มณฑลหูเป่ย์มีชื่อย่อว่า “ฮั่ว” (鄂) เป็นชื่อเก่าแก่ที่มีมาตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฉิน ก่อนหน้านั้นในสมัยชุนชิว มณฑลหูเป่ย์เดิมเป็นที่ตั้งของรัฐฉู่ (State of Chu หรือ 楚) จึงมีอีกชื่อว่า “ฉู่” เป็นรัฐที่แข็งแกร่งและได้สร้างสมอารยธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของตนขึ้น ครอบคลุมพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของแม่น้ำฉางเจียงเรื่อยไปจนถึงที่ราบจินตอนเหนือ และกลายมาเป็นรัฐปรปักษ์กับรัฐฉิน ซึ่งขณะนั้นปกครองพื้นที่บริเวณทางตะวันตกเฉียงเหนือ (มณฑลส่านซีในปัจจุบัน) จนกระทั่งสิ้นสุดสงคราม รัฐฉู่เป็นฝ่ายพ่ายแพ้และเสียพื้นที่ปกครองให้กับรัฐฉิน

ภายหลังที่ราชวงศ์ฉินได้รวบรวมจีนขึ้นเป็นปึกแผ่น พื้นที่ในมณฑลหูเป่ย์ถูกแบ่งและเปลี่ยนการปกครองมาหลายครั้งและหลายยุคสมัย เช่น เมืองหูกว่าง (Huguang) ซึ่งครอบคลุมพื้นที่มณฑลหูเป่ย์ หูหนาน และกว่างตง เป็นต้น และในสมัยที่ตกอยู่ภายใต้การปกครองของชนเผ่ามองโกลในปี ค.ศ. 1334 มณฑลหูเป่ย์ได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการแพร่ระบาดของกาฬโรค ซึ่งพบเป็นครั้งแรกในโลกและแพร่กระจายไปทั่วทวีปเอเชียและยุโรป ทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ต่อมาในสมัยราชวงศ์หมิง เมืองหูกว่างจึงได้ถูกลดพื้นที่ปกครองลงก่อนถูกแบ่งออกเป็น 2 มณฑลในสมัยราชวงศ์ชิง (ปี ค.ศ. 1664) คือ มณฑลหูเป่ย์และหูหนาน ดังปรากฏในปัจจุบัน และได้มีการพัฒนามณฑลหูเป่ย์ โดยเฉพาะนครอู่ฮั่น เรื่อยมาจนกลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าและอุตสาหกรรมที่มั่งคั่ง

ในปี ค.ศ. 1911 ได้เกิดการจลาจลอู่ฮาง (Wuchang Uprising) ขึ้นในนครอู่ฮั่นเพื่อโค่นล้มราชวงศ์ชิงและมีการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมาในปี ค.ศ. 1927 นครอู่ฮั่นยังเป็นที่ตั้งของรัฐบาลของพรรคกั๋วหมินตั๋ง ซึ่งต่อมาได้รวมเข้ากับรัฐบาลของเจียง ไคเช็ก ที่นครหนานจิง และในช่วงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 พื้นที่ทางด้านตะวันออกของมณฑลหูเป่ย์ได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น ขณะที่ทางด้านตะวันตกปกครองโดยรัฐบาลจีน

1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

มณฑลหูเป่ย์มีทรัพยากรสินแร่มากมาย โดยมีการขุดพบแล้ว 136 ชนิดและมีการตรวจพิสูจน์แล้ว 86 ชนิด ที่สำคัญ ได้แก่ ฟอสเฟต เกลือ ซิลิกา โกลเมต ซิลิเนียม และหินมาร์ล ซึ่งเป็นสินแร่ที่มีปริมาณสะสมมากที่สุดในประเทศ โดยซิลิเนียมยังเป็นแร่ที่มีปริมาณที่ขุดพบในมณฑลหูเป่ย์มากที่สุดในโลกด้วย นอกจากนี้ ยังมี รูไทล์ เหล็ก ทองแดง อิบซัม โวลาสโทไนต์

อะมัลแกม (ใช้สำหรับอุดฟัน) แมงกานีส วาเนเดียม เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี มณฑลหูเป่ย์มีทรัพยากรสินแร่พลังงาน เช่น ถ่านหิน น้ำมันปิโตรเลียม และก๊าซธรรมชาติไม่มากนัก โดยมีปริมาณถ่านหินอยู่เพียง 548 ล้านตัน ซึ่งน้อยมากเมื่อเทียบกับมณฑลอื่นๆ

มณฑลหูเป่ย์ยังเป็นแหล่งพันธุ์พืชที่อุดมสมบูรณ์และหลากหลายชนิด ทั้งพืชผลัดใบทางเหนือและพืชใบเขียวทางใต้ โดยเป็นไม้ป่ามากกว่า 2,000 ชนิด ในจำนวนนี้เป็นพืชสมุนไพรมากกว่า 1,300 ชนิด และมีมากกว่า 30 ชนิดที่เป็นพืชหายากของโลกหรือปลูกเฉพาะในจีน ไม้สำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น ต้นน้ำมันถั่ว ต้นน้ำมันชา เป็นต้น ในพื้นที่แถบภูเขาทางตะวันตกของมณฑลหูเป่ย์ยังเป็นแหล่งรวมของต้นจามจรีน้ำ ต้นก่งถง และต้นแปะก๊วย ซึ่งเป็นต้นไม้โบราณที่มาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์

นอกจากนี้ มณฑลหูเป่ย์ยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าต่างๆ 570 ชนิด โดยเป็นสัตว์คุ้มครองหลายชนิด เช่น ลิงสีทอง เลียงผา เสือดาว ชะมด กวาง และไก่ฟ้า เป็นต้น และยังมีสัตว์น้ำอีกเป็นจำนวนมาก โดยมีปลาน้ำจืดมากถึง 175 ชนิด คิดเป็น 1 ใน 4 ของพันธุ์ปลาน้ำจืดทั้งหมดในประเทศ ในจำนวนนี้มีพันธุ์ปลาหายากหลายชนิด เช่น ปลาสเตอร์เจียน (ปลาน้ำจืดใหญ่รูปร่างคล้ายปลาคาโหล กระเพาะใช้ทำวุ้นและไข่ใช้ทำคาเวียร์) ปลาจำพวกปลากะบอก และชาลามานเดอร์ยักซ์ เป็นต้น

1.4 จำนวนประชากร

มณฑลหูเป่ย์มีประชากรรวม 57.10 ล้านคน มากเป็นอันดับที่ 9 ในจีน ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 56.8 ที่เหลืออาศัยอยู่ในเขตเมือง ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 98.8 เป็นชาวจีน ที่เหลือเป็นชนกลุ่มน้อยหลากหลายเชื้อชาติอีก 50 เชื้อชาติหรือราว 2.41 ล้านคน โดยชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่มากที่สุด ได้แก่ ตูเจีย (Tujia) ที่มีจำนวนประชากรอยู่ถึง 1.80 ล้านคน หรือราวร้อยละ 80 ของชนกลุ่มน้อยในมณฑลหูเป่ย์ และมีเขตปกครองเป็นของตนเองร่วมกับชนชาติม้ง ได้แก่ จังหวัดปกครองตนเองชนชาติตูเจียและม้งเินซือ (Enshi Tujia and Miao Autonomous Prefecture หรือ 恩施土家族苗族自治州) รองลงมาคือ ม้ง (Miao) หรือราวร้อยละ 10 ของชนกลุ่มน้อยในมณฑลหูเป่ย์ และยังมี หุย (Hui) ดั่ง (Dong) แมนจู (Manchu) จ้วง (Zhuang) และมองโกล (Mongol) เป็นต้น ชนกลุ่มน้อยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑล

มณฑลหูเป่ย์ยังเป็นที่เกิดของมาดามอู่ (Wu Yi) รองนายกรัฐมนตรีของจีน โดยเป็นชาวฮั่นโดยกำเนิด และนิตยสาร Forbes ยังได้จัดให้เป็นสตรีผู้ทรงอำนาจมากเป็นอันดับที่ 3 ของโลกด้วยในปี ค.ศ. 2006 รองจาก ดร.อังเกลา แมร์เคิล (Angela Merkel) นายกรัฐมนตรีหญิงแห่งเยอรมนี และ ดร.คอนโดลีซซา ไรซ์ (Condoleezza Rice) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในคณะรัฐบาลของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช และมาดามอู่ยังคงเคยเป็นสตรีผู้ทรงอำนาจมากเป็นอันดับที่ 2 ของโลกในปี ค.ศ. 2004 และ 2005

1.5 การศึกษา

มณฑลหูเป่ย์มีจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษารวม 4.86 ล้านคน ระดับมัธยมศึกษารวม 4.47 ล้านคน และระดับอุดมศึกษา 1.01 ล้านคน โดยที่นครอู่ฮั่นเพียงแห่งเดียวมีสถาบันระดับอุดมศึกษาระดับประเทศมากถึง 8 แห่ง ได้แก่ Wuhan University, Huazhong University of Science and Technology, China University of Geosciences, Wuhan University of Technology, Huazhong Agricultural University, Central China Normal University, Zhongnan University of Economics and Law, South-Central University for Nationalities และยังมีสถาบันระดับอุดมศึกษาอื่นๆ อีก เช่น Hubei University, Wuhan University of Science and Technology, Jiangnan University, Hubei University of Technology, Wuhan Institute of Technology, Wuhan University of Science and Engineering, Wuhan Polytechnic University, Hubei College of Traditional Chinese Medicine, Wuhan Institute of Physical Education, Hubei Institute of Fine Arts, Hubei Police College, Wuhan Conservatory of Music, Hubei University of Economics, Wuhan Bioengineering Institute เป็นต้น

1.6 แรงงานและการจ้างงาน

มณฑลหูเป่ย์มีการจ้างงานแรงงานกว่า 26.76 ล้านคน มากเป็นอันดับที่ 11 ในจีน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคการเกษตร คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.4 รองลงมา ได้แก่ ภาคบริการ ร้อยละ 38.2 และภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 19.5 แต่มีอัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยต่อคนเพียง 14,419 หยวน จัดอยู่อันดับที่ 26 ของจีน

2. การปกครอง

มณฑลหูเป่ย์แบ่งเขตปกครองออกเป็น 13 เมืองระดับจังหวัด และ 102 อำเภอ/อำเภอปกครองตนเอง และ 1,220 เทศบาลตำบล

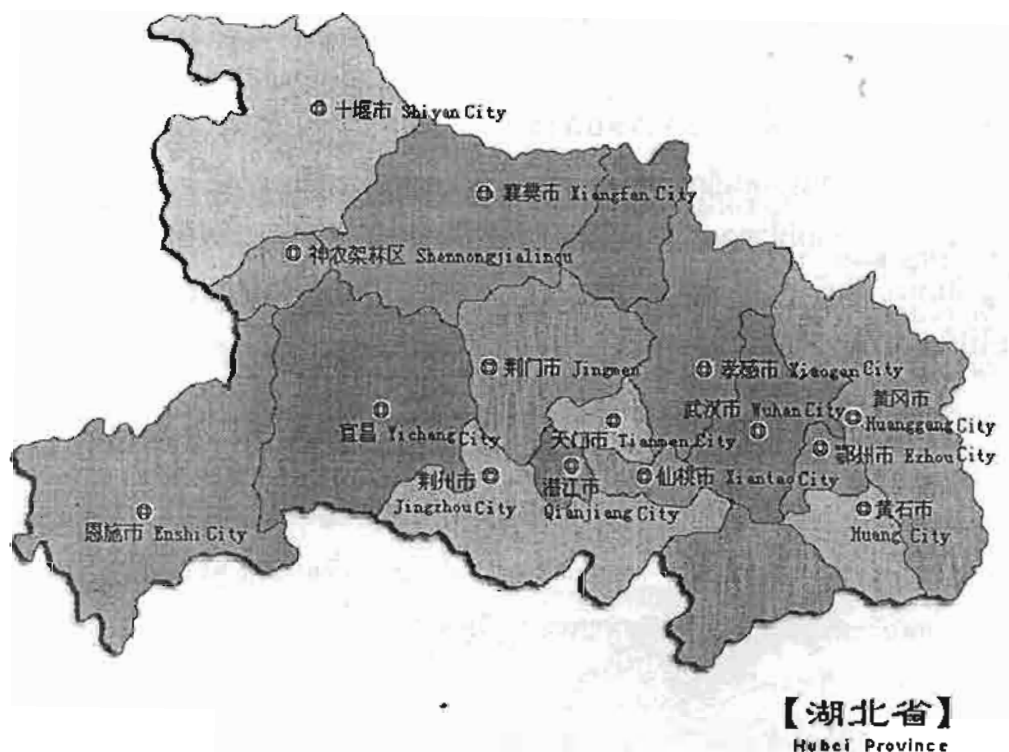
เขตปกครองระดับจังหวัด 13 แห่งของมณฑลหูเป่ย์ ได้แก่

1. นครอู่ฮั่น (Wuhan หรือ 武汉) เป็นเมืองเอก
2. เมืองเอ้อโจว (Ezhou หรือ 鄂州)
3. เมืองหวงกัง (Huanggang หรือ 黄冈)
4. เมืองหวงสือ (Huangshi หรือ 黄石)
5. เมืองจิงเหมิน (Jingmen หรือ 荆门)
6. เมืองจิงโจว (Jingzhou หรือ 荆州)
7. เมืองลือเยียน (Shiyan หรือ 十堰)
8. เมืองสุยโจว (Suizhou หรือ 随州)

9. เมืองเซียงฝาน (Xiangfan หรือ 襄樊)
 10. เมืองเสียนหนิง (Xianning หรือ 咸宁)
 11. เมืองเซียวกาน (Xiaogan หรือ 孝感)
 12. เมืองอี้ชาง (Yichang หรือ 宜昌)
 13. จังหวัดปกครองตนเองชนชาติถู่เจียและม้งเินซือ (Enshi Tujia and Miao Autonomous Prefecture หรือ 恩施土家族苗族自治州)
- ผู้ว่าการมณฑลหูเป่ย์คนปัจจุบัน คือ นายหลว ชิงเฉวียน (Luo Qingquan หรือ 罗清泉)

ภาพที่ 2

การแบ่งเขตการปกครองของมณฑลหูเป่ย์

3. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลหูเป่ย์มีมูลค่า GDP รวม 652.01 พันล้านหยวน มากเป็นอันดับที่ 12 ของจีน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 12.1 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.6 ของมูลค่า GDP ทั้งประเทศ และมีมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อหัวคิดเป็น 11,431 หยวน จัดอยู่ในอันดับที่ 16 ของจีน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 15.5

โครงสร้างของ GDP ในปัจจุบันของมณฑลหูเป่ย์ ส่วนใหญ่อยู่ในการผลิตขั้นที่สอง (อุตสาหกรรม) ซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 43.1 รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรมบริการและอื่นๆ มีสัดส่วนร้อยละ 40.3 และการผลิตขั้นปฐม (เกษตร) ร้อยละ 16.6

ตารางที่ 1

สัดส่วนโครงสร้าง GDP ของมณฑลหูเป่ย์ (%)

GDP	ปี 1980	ปี 2004	ปี 2005
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	35.1	16.2	16.6
การผลิตขั้นที่สอง	38.0	47.4	43.1
ภาคอุตสาหกรรม	34.5	41.1	37.4
การบริการและอื่นๆ	26.9	36.4	40.3

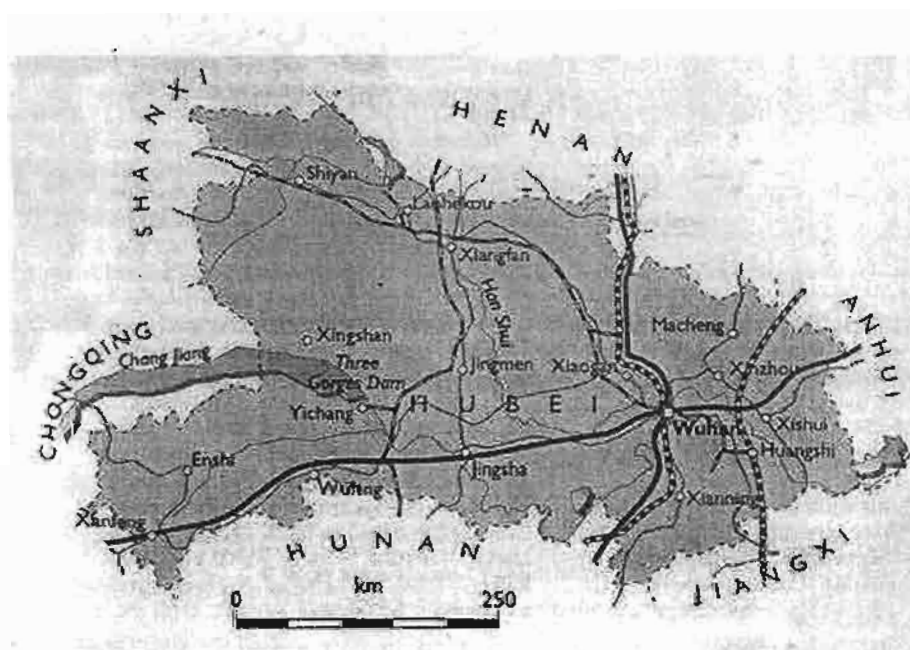
ที่มา: Hubei Statistical Yearbook 2006.

4. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

มณฑลหูเป่ย์เป็นศูนย์กลางคมนาคมและการขนส่งที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน เนื่องจากตั้งอยู่พื้นที่บริเวณที่แม่น้ำฉางเจียงและแม่น้ำอันฮุยไหลผ่าน จึงเป็นเส้นทางขนส่งทางน้ำที่สำคัญ อีกทั้งยังมีเส้นทางรถไฟและเส้นทางรถยนต์ที่ทันสมัย และมีท่าอากาศยานอีกหลายแห่งเชื่อมไปยังเมืองใหญ่ๆ ทั่วประเทศ

ภาพที่ 3

ระบบคมนาคมขนส่งในมณฑลหูเป่ย์

ตารางที่ 2
ระยะทางเส้นทางคมนาคมของมณฑลหูเป่ย์ (กิโลเมตร)

เส้นทาง	ปี 2004	ปี 2005
เส้นทางรถไฟ	2,487	2,525
เส้นทางถนน	89,673	91,131
เส้นทางน้ำ	8,176	8,181
เส้นทางการบิน	NA	NA

ที่มา: China Statistical Yearbook 2006.

4.1 การขนส่งทางรถไฟ

มณฑลหูเป่ย์มีเส้นทางรถไฟผ่านเมืองสำคัญต่างๆ ในมณฑล จากด้านตะวันตกไปตะวันออกและจากเหนือสู่ใต้ ระยะทางรวมทั้งสิ้น 2,525 กิโลเมตร โดยมีนครอู่ฮั่นเป็นชุมทางการขนส่งที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน

เส้นทางรถไฟที่สำคัญ ได้แก่

- สายเป่ย์จิง-กว่างโจว หรือสายจิงกว่าง (京广线) เป็นเส้นทางสายเหนือ-ใต้ ผ่านทางด้านตะวันออกของมณฑลหูเป่ย์ นับเป็นเส้นทางที่มีการใช้บริการมากที่สุดสายหนึ่งของจีน เนื่องจากเป็นเส้นทางที่สะดวกต่อการขนส่งปัจจัยการผลิตทั้งในและนอกมณฑล โดยวัตถุประสงค์ที่มีการขนส่งผ่านทางรถไฟในมณฑลหูเป่ย์ ส่วนใหญ่เป็นถ่านหิน เหล็กและเหล็กกล้า ไม้แปรรูป ธัญญาหาร สินแร่ และวัสดุก่อสร้าง เป็นต้น

- สายเป่ย์จิง-เกาลุน หรือสายจิงจิว (京九线)
- สายชางไห่-อู่ฮั่น
- สายอู่ฮั่น-เฉิงตู มณฑลชื้อชวน
- สายเจียวจิว (มณฑลเหอหนาน)-จื่อเฉิง มณฑลหูเป่ย์ ผ่านทางด้านตะวันตก
- สายจื่อเฉิง-หลิวโจว (เขตปกครองตนเองกว่างซี) ผ่านทางด้านตะวันตกเช่นกัน
- สายเฉิงฝาน-ฉงชิ่ง เป็นเส้นทางที่ตัดผ่านพื้นที่ภูเขาสูงทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑล และนับเป็นเส้นทางรถไฟที่มีการจ่ายกระแสไฟฟ้าในรางสายที่ 3 ของจีน โดยมีนครอู่ฮั่นและเมืองเฉิงฝานเป็นชุมทางสำคัญ

ปัจจุบัน ยังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างเส้นทางอื่นๆ เพิ่มเติมอีก เช่น

- เส้นทางรถไฟความเร็วสูงเป่ย์จิง-กว่างโจว ซึ่งผ่านนครอู่ฮั่น เริ่มดำเนินการก่อสร้างในปี ค.ศ. 2005 และมีกำหนดแล้วเสร็จในปี ค.ศ. 2010 จะช่วยย่นระยะเวลาการเดินทางระหว่างนครอู่ฮั่นและนครกว่างโจวจากเดิมที่ใช้เวลา 11 ชั่วโมง เหลือเพียง 4 ชั่วโมง ขณะที่เส้นทางรถไฟสายเป่ย์จิง-กว่างโจวเดิมจะใช้สำหรับการขนส่งสินค้าแทน

- เส้นทางรถไฟความเร็วสูงอู่ฮั่น-เหอเฟย์ เมืองเอกของมณฑลอานฮุย ระยะทาง 357 กิโลเมตร คาดว่าจะเสร็จสมบูรณ์ในปี ค.ศ. 2008 จะช่วยย่นระยะเวลาการเดินทางระหว่างทั้งสองเมืองจากเดิมที่ใช้เวลา 8 ชั่วโมง เหลือเพียง 2 ชั่วโมง

- เส้นทางรถไฟขนส่งผู้โดยสารอู่ฮั่น-เจียงโจว เมืองเอกของมณฑลเหอหนาน ระยะทาง 400 กิโลเมตร มีกำหนดแล้วเสร็จในปี ค.ศ. 2009 ซึ่งจะช่วยลดระยะเวลาการเดินทางระหว่างสองเมืองเหลือเพียง 2 ชั่วโมง

- เส้นทางรถไฟฉงชิ่ง-ลี่ชว่น (Lichuan City) ของมณฑลหูเป่ย์ ระยะทาง 245 กิโลเมตร ซึ่งเพิ่งได้รับอนุมัติการก่อสร้างในปี ค.ศ. 2006

นอกจากนี้ มณฑลหูเป่ย์ยังมีระบบรถไฟฟ้าใต้ดิน ซึ่งเปิดใช้งานในปี ค.ศ. 2004 ระยะทาง 10 กิโลเมตร มีสถานีรถไฟ 10 สถานี และยังมีเส้นทางรถไฟฟ้ายกระดับซึ่งถือเป็นระบบรถไฟฟ้าใต้ดินสายแรกในจีนที่ใช้ระบบควบคุมรถไฟฟ้ายาจาจากระยะไกล (Remote Train Control System) ด้วย

4.2 การขนส่งทางรถยนต์-

มณฑลหูเป่ย์มีเครือข่ายทางหลวงที่ดีที่สุดแห่งหนึ่ง มีระยะทางรวม 91,131 กิโลเมตร โดยเป็นทางด่วนระยะทางกว่า 1,000 กิโลเมตร ประกอบด้วยเส้นทางหลวงระหว่างมณฑล 8 เส้นทาง และเส้นทางหลวงภายในมณฑล 118 เส้นทาง ครอบคลุมเมืองและอำเภอต่างๆ ทั่วมณฑลหูเป่ย์

เส้นทางขนส่งทางรถยนต์สำคัญที่ตัดผ่านมณฑลหูเป่ย์ เช่น ทางหลวงสายเป่ย์จิง-จูไห่ ทางหลวงสายชางไห่-หนานหนิง (เขตปกครองตนเองกว่างซี) ทางหลวงสายชางไห่-ลาซา (เขตปกครองตนเองทิเบต) ทางด่วนสายอู่ฮั่น-สือเยียน ทางด่วนสายเซียงฝาน-จิงโจว และทางด่วนสายอันชว่น (เขตปกครองตนเองหนิงเซี่ย)-อู่ฮั่น ซึ่งมีระยะทาง 390 กิโลเมตร เป็นต้น และในช่วงปี ค.ศ. 2001-2005 ที่ผ่านมามีการสร้างเส้นทางด่วนเพิ่มขึ้นอีกกว่า 1,000 กิโลเมตร เส้นทางหลวงชั้นหนึ่งและชั้นสองอีก 4,609 กิโลเมตร และสะพานข้ามแม่น้ำฉางเจียงและอันส่วย อีก 10 แห่ง และมีแผนจะพัฒนาเส้นทางด่วนเพิ่มขึ้นเป็น 3,500 กิโลเมตร ภายในปี ค.ศ. 2006-2010

4.3 การขนส่งทางน้ำ

ถึงแม้มณฑลหูเป่ย์จะเป็นมณฑลปิด ไม่มีทางออกสู่ทะเล แต่ก็มีเส้นทางขนส่งทางน้ำเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ เนื่องจากมีแม่น้ำสำคัญ 2 สายไหลผ่าน คือ แม่น้ำฉางเจียง และแม่น้ำอันส่วย ซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งทางน้ำสายหลักและมีเส้นทางเดินเรือไปยังท่าเรืออื่นๆ ในต่างประเทศ โดยเมืองและอำเภอต่างๆ กว่าครึ่งหนึ่งในมณฑลหูเป่ย์ยังคงใช้เส้นทางน้ำเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก

ท่าเรือสำคัญในมณฑลหูเป่ย์ ได้แก่ ท่าเรืออู่ฮั่น หวงซือ ซาซือ (Shashi) และอีซาง มีการเปิดเส้นทางติดต่อกับต่างประเทศมาเป็นเวลานานแล้ว โดยมีท่าเรืออู่ฮั่นเป็นท่าเรือที่ใหญ่ที่สุดของแม่น้ำฉางเจียงตอนล่าง และเป็นท่าเรือที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน เนื่องจากเป็น 1 ใน 8 ท่าเรือที่เปิดใช้ในช่วงที่รัฐบาลจีนดำเนินนโยบายปฏิรูปอุตสาหกรรมและเปิดประเทศในราวปี ค.ศ. 1980 และในปีถัดมาก็เปิดเส้นทางเดินเรือขนส่งสินค้าไปยังฮ่องกง มาเก๊า รัสเซีย ญี่ปุ่น และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสามารถรองรับปริมาณการขนส่งได้ 40 ล้านตันต่อปี ทั้งนี้ เมื่อการก่อสร้างเขื่อนซานเสียนบนแม่น้ำฉางเจียงแล้วเสร็จ จะทำให้เรือขนาด 10,000 ตัน สามารถแล่นเข้ามายังมณฑลหูเป่ย์และมหานครฉงชิ่งรวมทั้งเมืองตอนในทางด้านตะวันตกของจีนได้

ส่วนแม่น้ำฮั่นส่วยนั้น เป็นเส้นทางติดต่อไปยังเมืองทางตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลบนที่ราบเจียงฮั่น โดยมีท่าเรือเซียงฝานและท่าเรือเหล้าเหอโข่ว (Laohekou) เป็นท่าเรือที่สำคัญ

ปัจจุบัน ยังได้มีการพัฒนาท่าเรือหลายแห่งในมณฑล เช่น

- บริษัท Wuhan Port Group และบริษัท Shanghai International Port Group (SIPG) ได้ร่วมทุนกันปรับปรุงพัฒนาความสามารถในการรองรับสินค้าของท่าเรืออู่ฮั่นในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2006-2010 มูลค่าถึง 1.50 พันล้านหยวน

- บริษัท CIG Yangtze Ports ซึ่งเป็นผู้บริหารงานท่าเรือแม่น้ำฉางเจียง จะดำเนินการสร้างท่าจอดเรือ 2 แห่งในเฟสที่หนึ่งของท่าเรือนานาชาตินครอู่ฮั่น (Wuhan International Terminal Port) และมีแผนที่จะพัฒนาท่าจอดเรืออีก 4 แห่งในเฟสที่สอง ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการรองรับเรือจากเดิมซึ่งอยู่ที่ 400,000 ทียูในปี ค.ศ. 2006 ได้ถึง 1.20 ล้านทียูต่อปีภายในปี ค.ศ. 2010

- บริษัท Yangtze River Shipping Group ได้ร่วมทุนกับบริษัท Skaugen Group ของนอร์เวย์ ก่อสร้างอู่ต่อเรือแห่งใหม่ขึ้นในนครอู่ฮั่น และมีแผนจะสร้างอุทยานอุตสาหกรรมด้านอุปกรณ์การเดินทะเล (Matine Equipment Industrial Park) ขึ้นอีกด้วย เป็นต้น

4.4 การขนส่งทางอากาศ

มณฑลหูเป่ย์มีท่าอากาศยานทั้งหมด 5 แห่ง ที่สำคัญได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาตินครอู่ฮั่น (Wuhan Tianhe International Airport) ท่าอากาศยานเมืองอีซาง (Yichang Airport) ท่าอากาศยานเมืองเซียงฝาน (Xiangfan Airport) ท่าอากาศยานเมืองซานเสีย (Sanxia Airport) และท่าอากาศยานเมืองซาซือ (Shashi Airport) เปิดเส้นทางบินทั้งในและต่างประเทศ 107 เส้นทาง สู่เมืองต่างๆ กว่า 57 เมืองทั่วโลก

สำหรับ ท่าอากาศยานนานาชาตินครอู่ฮั่นนั้น เป็นท่าอากาศยานที่ใหญ่ที่สุดของมณฑลหูเป่ย์และเป็นอันดับที่ 4 ของจีน ตั้งอยู่ชานเมืองทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ห่างจากใจกลางเมืองไปราว 18 กิโลเมตร สามารถรองรับปริมาณผู้โดยสารได้ 5 ล้านคน มีเส้นทางบินไปยังเมืองใหญ่ๆ ทั่วประเทศและมีเส้นทางบินตรงไปยังฮ่องกง มาเก๊า ญี่ปุ่น และเกาหลี

นอกจากนี้ หน่วยงานบริหารด้านการบินพลเรือนแห่งจีน (Civil Aviation Authority of China) ได้อนุญาตให้เอกชนสามารถซื้อหุ้นของท่าอากาศยานนานาชาติในเมืองอู่ฮั่นได้มากกว่าร้อยละ 50 ของกิจการในปี ค.ศ. 2003 ซึ่งถือเป็นครั้งแรกในจีนที่ให้ทุนเอกชนเข้าครอบครองกิจการส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมการบินที่เป็นกิจการของรัฐได้

การเดินทางระหว่างมณฑลหูเป่ย์-ไทย	
ไม่มีเที่ยวบินตรงจากกรุงเทพ-ฉางซา ผู้โดยสารต้องต่อเครื่องที่นครกว่างโจวหรือเมืองอื่นๆ	
กว่างโจว-อู่ฮั่น	มีเที่ยวบินวันละ 10 เที่ยวบิน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 20 นาที

4.5 การสื่อสาร

มณฑลหูเป่ย์มีการให้บริการโทรคมนาคมสื่อสารที่ทันสมัยมากที่สุดแห่งหนึ่งของจีน โดยในปี ค.ศ. 2005 มีจำนวนผู้ติดตั้งสายโทรศัพท์รวม 12.36 ล้านเลขหมาย ขณะที่จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวน 14.01 ล้านเลขหมาย และมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็น 4.63

5. เกษตรกรรม

มณฑลหูเป่ย์ถือเป็น “อู่ข้าวอู่น้ำ” (鱼米之乡) ที่สำคัญแห่งหนึ่ง มีสัดส่วนในภาคเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 16.6 ของมูลค่า GDP ของมณฑล โดยมีที่ราบเจียงฮั่นอันอุดมสมบูรณ์เป็นฐานทางเกษตรกรรมและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน มีพื้นที่ทำกสิกรรมรวม 33,493 ตารางกิโลเมตร ด้วยผลผลิตทางการเกษตรในปี ค.ศ. 2005 รวมทั้งสิ้น 177.56 พันล้านหยวน มากเป็นอันดับที่ 8 ของประเทศ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ฝ้าย ธัญพืช (ข้าว ข้าวโพด ข้าวสาลี) ใบชา มันฝรั่ง พืช น้ำมัน ยาสูบ ปอ ผักและผลไม้ เนื้อหมู เนื้อวัว เนื้อแพะ และสัตว์น้ำจืดต่างๆ โดยสามารถผลิตเรพซิดซึ่งเป็นพืชน้ำมันชนิดหนึ่งและผลิตภัณฑ์ประมงน้ำจืดได้มากที่สุดภายในจีน

6. อุตสาหกรรม

โครงสร้างการผลิตของมณฑลหูเป่ย์ส่วนใหญ่อยู่ในภาคอุตสาหกรรม โดยในปี ค.ศ. 2005 มณฑลหูเป่ย์มีมูลค่าการผลิตทางอุตสาหกรรมมูลค่าเพิ่มรวม 606.70 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 22.3 และถือเป็นฐานการผลิตทางอุตสาหกรรมที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจีน ประกอบด้วยอุตสาหกรรมยานยนต์ โลหะผสม เคมีภัณฑ์และวัสดุก่อสร้าง อาหาร เครื่องจักรกล สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ พลังงานไฟฟ้า และการต่อเรือ โดยคิดเป็นอุตสาหกรรมหนักถึงร้อยละ 72.7 ของมูลค่าการผลิตทางอุตสาหกรรมมูลค่าเพิ่มรวมของมณฑลหูเป่ย์

ตารางที่ 3
สัดส่วนผลผลิตของอุตสาหกรรมหลักของมณฑลหูเป่ย์ (%)

อุตสาหกรรมหลัก	ปี 2005
การผลิตและจัดหาพลังงานไฟฟ้าและความร้อน	14.2
การผลิตยานยนต์และส่วนประกอบ	12.1
การผลิตและแปรรูปโลหะที่มีเหล็กผสม	10.5
การผลิตอาหารและเครื่องดื่มและการแปรรูปอาหาร	7.1
วัตถุเคมีและเคมีภัณฑ์	4.2
ปิโตรเลียม	3.8
สิ่งทอ	3.1

ที่มา: Hubei Statistical Yearbook 2006.

อุตสาหกรรมหลักของมณฑลหูเป่ย์ที่มีสัดส่วนการผลิตสูง ได้แก่ การผลิตและจัดหาพลังงานไฟฟ้าและความร้อน มีสัดส่วนร้อยละ 14.2 ของมูลค่าการผลิตรวมทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ การผลิตยานยนต์และส่วนประกอบ (ร้อยละ 12.1) การผลิตและแปรรูปโลหะที่มีเหล็กผสม (ร้อยละ 10.5) การผลิตอาหารและเครื่องดื่มและการแปรรูปอาหาร (ร้อยละ 7.1) การผลิตวัตถุเคมีและเคมีภัณฑ์ (ร้อยละ 4.2) การผลิตปิโตรเลียม (ร้อยละ 3.8) และสิ่งทอ (ร้อยละ 3.1) เป็นต้น

สินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญของมณฑลหูเป่ย์และสามารถครองส่วนแบ่งตลาดในประเทศได้ในอันดับต้นๆ ได้แก่ รถจักรยานยนต์ ปู่เคมี เกลือ ด้ายดิบ ยาฆ่าแมลง และบุหรี่ย ซึ่งสามารถผลิตได้มาก 5 อันดับต้นๆ ของจีน และยังสามารถผลิตสินค้าอื่นๆ ได้มากถึง 10 อันดับต้นๆ ของประเทศ เช่น ยานยนต์ เหล็กหล่อ เหล็กกล้า ปูนซีเมนต์ เครื่องจักรผ้า พลังงานไฟฟ้า โซดาแอช และโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น

อุตสาหกรรมหลักที่สำคัญ

(1) อุตสาหกรรมการผลิตและจัดหาพลังงานไฟฟ้า

เนื่องจากเป็นมณฑลที่มีทรัพยากรน้ำอย่างอุดมสมบูรณ์ มณฑลหูเป่ย์จึงมีแหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำอย่างมากมายถึง 33.40 ล้านกิโลวัตต์ มากเป็นอันดับที่ 4 ของจีน โดยในแต่ละปีสามารถผลิตพลังไฟฟ้าได้ถึง 24.19 พันล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง คิดเป็นสัดส่วนราว 2 ใน 3 ของปริมาณพลังงานไฟฟ้าทั้งหมดที่ผลิตในมณฑลหรือร้อยละ 19.1 ของประเทศ มากเป็นอันดับที่หนึ่ง สถานผลิตไฟฟ้าพลังน้ำที่สำคัญ ได้แก่ สถานีผลิตไฟฟ้าเกอโจวปา (Gezhouba Hydropower Station หรือ 葛洲坝水利枢纽工程) ซึ่งเป็นสถานีผลิตไฟฟ้าพลังน้ำที่ใหญ่ที่สุดในประเทศด้วย และยังมีสถานขนาดใหญ่และขนาดกลางอื่นๆ กระจายอยู่ทั่วไปในมณฑลหูเป่ย์

เช่น Danjiangkou, Geheyan, Hanjiang, Duhe, Huanglongtan, Bailianhe, Lushui และ Fushui

โครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำที่สำคัญและยิ่งใหญ่ของจีน ได้แก่ เขื่อนซานเสีย ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของมณฑลหูเป่ย์

เขื่อนซานเสีย หรือ เขื่อนสามโตรก

เขื่อนซานเสีย หรือ เขื่อนสามโตรก (Three Gorges Dam หรือ 长江三峡大坝) ตั้งอยู่บนแม่น้ำฉางเจียงบริเวณตอนกลางของเขื่อนซีหลิง ถือเป็นเขื่อนที่ใหญ่ที่สุดในโลก (มีขนาดใหญ่กว่าเขื่อนฮูเวอร์ของสหรัฐอเมริกาถึง 5 เท่า) ครอบคลุมพื้นที่สามโตรกผา (Three Gorges) ที่มีชื่อของจีน ได้แก่ เมืองอีซาง ในมณฑลหูเป่ย์และเมืองฝูหลิง (Fuling หรือ 涪陵) ในมณฑลฉงชิ่ง เริ่มก่อสร้างในปี ค.ศ. 1994 และเสร็จสิ้นในวันที่ 20 พฤษภาคม ค.ศ. 2006 ก่อนเวลาที่กำหนดไว้เก้าเดือน ขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างติดตั้งเครื่องผลิตไฟฟ้าทั้งหมด 26 เครื่องให้แล้วเสร็จ คาดว่าจะสามารถเดินเครื่องผลิตไฟฟ้าได้เต็มกำลังภายในปี ค.ศ. 2009 ด้วยกำลังการผลิตรวมทั้งสิ้น 84.70 พันล้านกิโลวัตต์ชั่วโมงต่อปี

นอกจากนี้ มณฑลหูเป่ย์มีแผนจะพัฒนาให้กลายเป็น 1 ใน 4 ฐานการผลิตอุปกรณ์กำเนิดพลังงานของจีนในอนาคตอันใกล้ โดยที่ผ่านมาได้มีการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องหลายโครงการ เช่น บริษัท Changjiang Energy ซึ่งเป็นกิจการของรัฐ ได้ร่วมทุนกับบริษัท Siemens ในปี ค.ศ. 2006 เพื่อพัฒนากิจการและสร้างฐานการผลิตอุตสาหกรรมผลิตกังหัน (Turbine) ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในทวีปเอเชีย และการเข้าซื้อกิจการบริษัท Wuhan Boiler Group ร้อยละ 51 ของบริษัท Alstom เป็นต้น

(2) อุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์และส่วนประกอบ

มณฑลหูเป่ย์มีมูลค่าการผลิตในอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์และส่วนประกอบ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.2 ของมูลค่าการผลิตรวมทั้งมณฑล โดยถือเป็นศูนย์กลางการผลิตยานยนต์ที่ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับที่ 4 ของจีน ทั้งนี้ มณฑลหูเป่ย์ได้ตั้งเป้าการผลิตรถยนต์ให้ได้มากกว่า 9 แสนคันต่อปีภายในปี ค.ศ. 2010

บริษัทที่เป็นผู้นำในอุตสาหกรรมนี้ ได้แก่ บริษัท Dongfeng Motor ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในนครอู่ฮั่น เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ในภาคตะวันตกของจีน โดยสามารถครองส่วนแบ่งตลาดได้มากถึงร้อยละ 90 และยังเป็นผู้จัดส่งรถบรรทุกทุกประเภทใช้งานหนัก (Heavy-duty Truck) รายใหญ่ที่สุดของประเทศ โดยสามารถจำหน่ายรถบรรทุกทุกดั่งกล่าวได้ถึง 72,000 คันในปี ค.ศ. 2005 บริษัทฯ ยังเป็นเจ้าของกิจการขนาดใหญ่อีก 4 กิจการซึ่งเป็นการลงทุนร่วมกับบริษัท Honda และ Nissan ของญี่ปุ่น บริษัท PSA Peugeot Citroën ของฝรั่งเศส และบริษัท Kia Motors ของเกาหลีใต้ ตัวอย่างกิจการร่วมทุน เช่น

- บริษัท Dongfang Auto เป็นการร่วมทุนระหว่างบริษัท Dongfeng Motor และบริษัท Nissan โดยสามารถผลิตรถยนต์ที่ผลิตภายใต้ยี่ห้อของบริษัทฯ เองและที่ผลิตในนามของบริษัท Nissan ได้ถึง 620,000 คันต่อปี ในจำนวนนี้เป็นโรงงานผลิตรถยนต์โดยสารขนาดเล็กรุ่น Tiida

ของบริษัท Nissan ซึ่งจัดเป็นรถยนต์ที่ติดอันดับขายดีที่สุดในจีนในเดือนกันยายน ค.ศ. 2005 โดยสามารถจำหน่ายออกไปได้ถึง 13,700 คัน นอกจากนี้ ยังมีการส่งออกรถบรรทุกใช้งานเบาจำนวน 4,000 คันไปยังประเทศในทวีปเอเชียและรถบรรทุกใช้งานระดับกลางและรถบรรทุกใช้งานหนักจำนวน 3,000 คันไปยังตะวันออกกลางและทวีปแอฟริกาด้วย

- บริษัท **Dongfeng Honda Auto Parts** เป็นการร่วมทุนระหว่างบริษัท Dongfeng Motor และบริษัท Honda สามารถผลิตชิ้นส่วนเครื่องยนต์จำนวน 360,000 ชิ้น และโครงรถยนต์ 300,000 ลำสุดท้ายได้มีการขยายกิจการร่วมทุนเพิ่มขึ้นเพื่อผลิตและจัดจำหน่ายรถยนต์รุ่น S-RV 30,000 คันและรถยนต์รุ่น Civic จำนวน 50,000-60,000 คันในปี ค.ศ. 2006

- บริษัท **Dongfeng Peugeot Citroën Automobile** เป็นการร่วมทุนระหว่างบริษัท Dongfeng Motor และบริษัท PSA Peugeot Citroën ของฝรั่งเศส ด้วยกำลังการผลิตรถยนต์ถึง 141,000 คัน และมียอดขาย 140,000 คันในปี ค.ศ. 2005 และในปี ค.ศ. 2006 มีการก่อสร้างโรงงานแห่งที่สองซึ่งอยู่ติดกับโรงงานเดิม โดยมีอดีตนายกรัฐมนตรีฝรั่งเศส (Jacques Chirac) ของฝรั่งเศสเป็นผู้วางหินก้อนแรกซึ่งถือเป็นฐานของการก่อสร้าง คาดว่าจะสามารถเริ่มดำเนินการผลิตได้ในปี ค.ศ. 2009 ด้วยกำลังการผลิตรถยนต์โดยสารขนาดใหญ่ (Saloon Car) ได้ถึง 150,000 คันต่อปี และยังช่วยในการออกรถยนต์รุ่นใหม่ให้กับบริษัท Peugeot และ Citroën ด้วย

ในปี ค.ศ. 2005 บริษัท Dongfeng Motor เริ่มเข้าสู่ตลาดรถตู้ขนาดเล็ก (Minivan) โดยร่วมลงทุนกับบริษัทผลิตรถมอเตอร์ไซค์ Yuan Group ของมณฑลนครฉิง จัดตั้งโรงงานผลิตรถตู้ขนาดเล็กในเมืองซือเยียนทางตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลหูเป่ย์ ด้วยกำลังการผลิตถึง 150,000 คันต่อปีภายในปี ค.ศ. 2008

อุตสาหกรรมรถยนต์ของมณฑลหูเป่ย์ ยังแตกสาขาเป็นอุตสาหกรรมปรับแต่งรถยนต์ และการผลิตอุปกรณ์ประกอบรถยนต์ด้วย ผู้ผลิตสำคัญได้แก่ บริษัท Dongfeng Motor ซึ่งได้มีการร่วมลงทุนกับผู้ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ต่างชาติหลายโครงการ เช่น บริษัท **Dongfeng Cummins** ซึ่งเป็นกิจการร่วมลงทุนระหว่างบริษัท Dongfeng Motor และบริษัท Cummins ของสหรัฐอเมริกา ผลิตสินค้าชิ้นส่วนรถยนต์และยังได้เปิดศูนย์เทคนิคแห่งแรกของตนขึ้นในจีนเพื่อให้บริการด้านวิศวกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยีแก่สินค้าที่ผลิตภายในท้องถิ่นดังกล่าวทั้งหมดของบริษัท Cummins ซึ่งรวมถึงเครื่องยนต์ดีเซล และเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติ เครื่องกำเนิดพลังงาน เครื่องยนต์ระบบขับเคลื่อนแบบเทอร์โบ และเครื่องควบคุมระบบการกรอง นอกจากนี้ ยังได้ร่วมลงทุนกับบริษัท Westport Innovations ของสหรัฐอเมริกาเพื่อผลิตเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติสำหรับรถโดยสาร พร้อมทั้งพัฒนาเครื่องยนต์สำหรับรถใช้งานหนักขนาด 13 ลิตร ที่ใช้ในตลาดรถบรรทุกที่มีมูลค่าสูง (High-end Truck Market) ซึ่งจะพร้อมในการดำเนินการผลิตในปี ค.ศ. 2009

นอกจากนี้ ยังมีกิจการร่วมทุนกับบริษัท Behr ของเยอรมนี ซึ่งเป็นผู้ผลิตเครื่องปรับอากาศในรถยนต์ และระบบหล่อเย็นของเครื่องยนต์ เพื่อจัดตั้งโรงงานผลิตหม้อน้ำ

รถยนต์ที่ใช้กับรถบรรทุกและมาตรการหล่อเย็นของเครื่องยนต์ที่ใช้กับรถบรรทุกและรถยนต์ และกิจการร่วมทุนกับบริษัท BP เพื่อผลิตน้ำมันหล่อลื่นของรถยนต์ที่เป็นที่รู้จักกันในชื่อของบริษัท Dongfeng Castrol และยังมีกิจการร่วมลงทุนอีกแห่งกับบริษัท Dana Corporation ของสหรัฐอเมริกาเพื่อจัดตั้งโรงงานผลิตเพลารถยนต์ และมีแผนที่จะลงทุนในด้านการวิจัยและพัฒนาเป็นระยะเวลา 5 ปีด้วย เป็นต้น

(3) อุตสาหกรรมการผลิตและแปรรูปโลหะที่มีเหล็กผสม

มณฑลหูเป่ย์จัดเป็นฐานอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กและเหล็กกล้าที่สำคัญของจีน นับตั้งแต่การสำรวจสินแร่เหล็กทางธรณีวิทยา การออกแบบ การก่อสร้าง การทำเหมือง การสกัดแยก การหลอม และการรีด

ผู้ผลิตรายใหญ่ ได้แก่ บริษัท Wuhan Iron and Steel Corp. เป็นผู้ผลิตเหล็กและเหล็กกล้ารายใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของจีน ด้วยกำลังการผลิตเหล็กและเหล็กกล้ารวมกันถึง 7 ล้านตันต่อปี พร้อมตั้งเป้าที่จะขยายกำลังการผลิตให้ได้ปีละ 10 ล้านตันในอนาคต และในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา บริษัทฯ ได้ขยายกิจการโดยเข้าครอบครองกรรมสิทธิ์ของกิจการอื่น เช่น บริษัท Echeng Iron and Steel ในมณฑลหูเป่ย์ (ร้อยละ 51) และบริษัท Liuzhou Iron and Steel Group ของเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี (ร้อยละ 51) ซึ่งจะเพิ่มผลผลิตได้อีกมากกว่า 5 ล้านตัน และการเข้าสู่ตลาดที่มีขนาดใหญ่กว่าเดิม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้ลงนามความร่วมมือทางยุทธศาสตร์กับบริษัท Baosteel เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางด้านเทคโนโลยีระหว่างกัน ลดต้นทุนในการปฏิบัติงาน และพัฒนาทักษะในด้านการบริหารด้วย ขณะที่บริษัท Baosteel เองก็มีการสร้างศูนย์จัดส่งสินค้าประเภทเครื่องตัดแผ่นโลหะและเหล็กกล้ารีดขึ้นในเขตพัฒนาอู่ฮั่นเพื่อจัดส่งให้กับผู้ผลิตรายอื่นและผู้ผลิตเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ในท้องถิ่นเช่นกัน

นอกจากการร่วมทุนกับนักธุรกิจท้องถิ่นแล้ว บริษัท Wuhan Iron and Steel ยังได้ร่วมทุนกับนักลงทุนต่างชาติด้วย เช่น การร่วมทุนกับบริษัท Wire Rope ของสหรัฐอเมริกา จัดตั้งโรงงานผลิตสายไฟฟ้าคุณภาพสูงที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในจีนในนครอู่ฮั่น ด้วยกำลังการผลิตสูงถึง 50,000 ตัน และเพิ่มสูงขึ้นถึง 100,000 ตันภายในปี ค.ศ. 2010 เป็นต้น บริษัท Wuhan Iron and Steel ยังมีหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยีเตาหลอมโลหะ (Blast Furnace Technology) การใช้เครื่องจักรอัตโนมัติในการทำงาน อิเล็กทรอนิกส์ และการควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์ และเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยมีบริษัท VAI ของออสเตรียเป็นผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงในการถลุงแร่เพื่อแยกโลหะให้กับบริษัทฯ ด้วย เป็นต้น

(4) อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย

มณฑลหูเป่ย์ยังได้พัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกายเป็นอุตสาหกรรมหลักอีกประเภทหนึ่งของมณฑล โดยมีนครอู่ฮั่นเป็นหนึ่งในฐานการผลิตอุตสาหกรรมสิ่งทอทั้ง 4 แห่งผลิตผลิตภัณฑ์หลากหลายประเภท เช่น สิ่งทอจากฝ้าย ขนสัตว์ ลินิน ไหมพรมถัก ไหม ผ้าพิมพ์และย้อม โยเคมี และวัสดุใยผ้า และยังประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการ

ผลิตจากที่เคยเน้นแต่เพียงการผลิตเสื้อผ้ามาสู่การผลิตผลิตภัณฑ์กิ่งวัดดูติบ เช่น วัสดุที่ใช้หุ้มเพื่อตกแต่งรถยนต์ เป็นต้น

(5) อุตสาหกรรมเทคโนโลยีใหม่ขั้นสูง

อุตสาหกรรมเทคโนโลยีใหม่ขั้นสูงของมณฑลหูเป่ย์ยังได้พัฒนาและเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในปี ค.ศ. 2005 มีมูลค่าการผลิตรวมอุตสาหกรรมมูลค่าเพิ่มสูงถึง 53.40 พันล้านหยวน คิดเป็นร้อยละ 26.6 ของการผลิตรวมทางอุตสาหกรรมมูลค่าเพิ่มของมณฑล โดยมีข้อได้เปรียบในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับโทรคมนาคม เทคโนโลยีแสงเลเซอร์ และไมโครอิเล็กทรอนิกส์ นครอู่ฮั่นมีบริษัทที่ทำธุรกิจด้านอุตสาหกรรมเทคโนโลยีแสงเลเซอร์รวมมากกว่า 50 บริษัท ซึ่งมีรายได้จากยอดขายรวมกันสูงถึง 1.70 พันล้านหยวนในปี ค.ศ. 2005 โดยสามารถครองส่วนแบ่งตลาดผลิตภัณฑ์ด้านแสงเลเซอร์และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแสงเลเซอร์ได้ถึงร้อยละ 50 ของตลาดในประเทศ นอกจากนี้ ยังเป็นที่ตั้งอุทยานอุตสาหกรรมใยแก้วของจีน (China Optical Valley Park) ในนครอู่ฮั่น ซึ่งสามารถครองส่วนแบ่งการผลิตสายเคเบิลใยแก้วได้มากกว่าร้อยละ 10 ของส่วนแบ่งในตลาดโลก และสามารถครองส่วนแบ่งตลาดอุปกรณ์โฟโตอิเล็กทริกส์ (Photoelectric Appliance) และอุปกรณ์อนุภาคไฟฟ้า (Element Products) ได้ถึงร้อยละ 40 ของตลาดในประเทศ และคิดเป็นร้อยละ 6 ของตลาดโลก

นครอู่ฮั่นยังถือเป็นฐานหลักในการผลิตและพัฒนาเคเบิลสื่อสารใยแก้ว ตัวรับสัญญาณใยแก้ว (Optical Receiver) และตัวแปลงสัญญาณ (Transmitter) ของจีน ด้วยกำลังการผลิตผลิตภัณฑ์อุปกรณ์ใยแก้วคิดเป็นสัดส่วนมากกว่าครึ่งหนึ่งของปริมาณทั้งหมดที่ผลิตได้ทั่วประเทศ โดยมีบริษัท FibreHome เป็นบริษัทจีนที่ทำธุรกิจในด้านดังกล่าวที่มีขนาดใหญ่ที่สุด และในปี ค.ศ. 2005 ได้ร่วมมือกับบริษัท Fujikura ของญี่ปุ่นในการผลิตอุปกรณ์ใยแก้วที่ใช้สัญญาณระบบเดี่ยว (Monomode) และหลายระบบ (Multimode) ซึ่งจะเป็นการยกระดับของนครอู่ฮั่นในฐานะที่เป็นศูนย์กลางด้านอุปกรณ์ใยแก้วชั้นนำในจีน นอกจากนี้ มณฑลหูเป่ย์ยังมีแผนพัฒนานครอู่ฮั่นให้เป็นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ใยแก้ว (Optical Electronics Information Base) ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในจีน โดยมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหัวจง (Huazhong Science and Technology University) ได้มีการจัดตั้งสถาบันอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ใยแก้วและสารสนเทศ (Optical Electronics and Information Institute) ขึ้น

มณฑลหูเป่ย์ยังได้มีการสร้างฐานการผลิตชิ้นส่วนหุฟ่งและรับเสียงสำหรับโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอำเภอเซียงชาง (Xiaochang County) ในเมืองเซียวกาน ด้วยเงินลงทุนจำนวน 800 ล้านหยวน และได้เริ่มดำเนินการผลิตตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. 2005 ด้วยกำลังการผลิตอุปกรณ์ดังกล่าว 500,000 ชุดต่อปี และเพิ่มสูงขึ้นเป็น 1 ล้านชุดในปี ค.ศ. 2006 ขณะเดียวกัน ในปี ค.ศ. 2006 บริษัท Nokia ได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งกิจการร่วมกับบริษัท China Putian ใน

นครอู่ฮั่นเพื่อพัฒนาอุปกรณ์ฐานรับส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 3G¹ ส่วนบริษัท NEC ก็ร่วมทุนกับสถาบันวิจัยด้านการไปรษณีย์และการสื่อสารโทรคมนาคมแห่งนครอู่ฮั่น (Wuhan Research Institute of Post and Telecommunications) เพื่อพัฒนาและผลิตอุปกรณ์โครงสร้างพื้นฐานของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 3G เช่นกัน โดยมณฑลหูเป่ย์มีแผนที่จะผลักดันให้นครอู่ฮั่นเป็นฐานการผลิตโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 3G ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของจีนภายในปี ค.ศ. 2007

นอกจากนี้ มณฑลหูเป่ย์ยังมีศูนย์อุตสาหกรรมความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มณฑลหูเป่ย์ (Hubei Information Technology Security Industry Centre) ซึ่งจัดเป็นศูนย์ระบบความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นอันดับที่ 3 ของจีน และยังได้มีการก่อสร้างฐานการผลิตยาสำหรับฉีดเข้าเส้นเลือด (Intravenous Medicine) ของบริษัท Binhu Shuanghe ในนครอู่ฮั่น ซึ่งถือว่ามีขนาดใหญ่ที่สุดในจีน และสถาบันด้านเภสัชกรรม มณฑลหูเป่ย์ (Hubei Province Pharmaceutical Institute) ซึ่งเป็นหนึ่งในสถาบันที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของจีนเช่นกัน

ตามแผนพัฒนาแห่งชาติระยะห้าปี ฉบับที่ 11 (ค.ศ. 2006-2010) ของมณฑลหูเป่ย์ รัฐบาลได้ตั้งเป้าพัฒนาอุตสาหกรรมหลัก อันได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ เหล็กและเหล็กกล้า และปิโตรเคมี และขยายครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมเทคโนโลยีใหม่ขั้นสูง เช่น โทรคมนาคม เทคโนโลยีชีวภาพ และอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับแสงด้วย

7. การท่องเที่ยว

7.1 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายรับจากการท่องเที่ยว

มณฑลหูเป่ย์เป็นที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งของจีน ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลหูเป่ย์มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามารวมทั้งสิ้น 0.63 ล้านคน มากเป็นอันดับที่ 16 ของจีน และมีรายรับจากการท่องเที่ยวรวม 276 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ จัดอยู่ในอันดับที่ 17 ของจีน

¹ 3G คือเทคโนโลยีการให้บริการรุ่นที่ 3 (Third Generation Service) ของโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งหมายถึง การพัฒนาทั่วไปของระบบการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ไปสู่รูปแบบการแสดงผลภาพชนิดใหม่ และระบบการให้บริการทางมัลติมีเดียที่ง่ายต่อการใช้งานซึ่งใช้ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ทันสมัย เช่น ระบบ GPRS, UMTS, Java, MMS และ XHTML ซึ่งเทคโนโลยีการให้บริการแบบ 3G นั้นจะมีความก้าวหน้าในการแสดงผลภาพหน้าจอที่คมชัดเป็นธรรมชาติ มีการให้บริการส่งข้อความทั้งในรูปแบบภาพและเสียง และบริการด้านเครือข่ายเน็ตเวิร์คเหมือนกับคอมพิวเตอร์

ตารางที่ 4
ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของมณฑลหูเป่ย์ ปี ค.ศ. 2005

จำนวนนักท่องเที่ยว ระหว่างประเทศ (คน)	ชาวต่างชาติ (คน) (ไม่รวมฮ่องกง มาเก๊า และไต้หวัน)	รายได้จาก การท่องเที่ยว (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	จำนวนสถานที่ ท่องเที่ยวติดอันดับ มรดกโลก
825,700	626,800	276	1 แห่ง
อันดับที่ 14 ของจีน	อันดับที่ 16 ของจีน	อันดับที่ 17 ของจีน	

ที่มา: Hubei Statistical Yearbook 2006.

ส่วนจำนวนของโรงแรมที่พัก มณฑลหูเป่ย์มีโรงแรมสำหรับนักท่องเที่ยวรวม 540 แห่ง มากเป็นอันดับที่ 6 ของจีน ส่วนใหญ่เป็นกิจการของรัฐวิสาหกิจ 404 แห่ง และโรงแรมที่ลงทุนโดยชาวต่างชาติ 12 แห่ง

สำหรับโรงแรมระดับห้าดาวในมณฑลหูเป่ย์ ได้แก่ Best Western, C-Bank, Best Western Premier Wuchang, East Lake, HK and Macau Center Business Hotel, Howard Johnson Pearl Plaza, Novotel Xin Hua, Ramada Plaza Tianlu, Renaissance และ Shangri-la ซึ่งล้วนตั้งอยู่ในนครอู่ฮั่น และ Guobin Garden ในเมืองอี้ชาง เป็นต้น

มณฑลหูเป่ย์มีจำนวนบริษัทนำเที่ยวทั้งสิ้น 460 แห่ง มากเป็นอันดับที่ 13 ของจีน ในจำนวนนี้มีจำนวนบริษัทนำเที่ยวระหว่างประเทศเพียง 30 แห่ง ที่เหลือเป็นบริษัทนำเที่ยวในประเทศจีน มีการจ้างงานพนักงานและแรงงานอื่นๆ ในภาคการท่องเที่ยว 9,904 คน มากเป็นอันดับที่ 8 ของจีน

7.2 แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

มณฑลหูเป่ย์มีทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่มากมาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เนื่องจากเคยเป็นที่ตั้งของรัฐฉู่ในสมัยราชวงศ์โจว นักโบราณคดีจึงได้มีการขุดค้นพบซากโบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มากถึง 400 แห่ง โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมระดับประเทศ 5 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมระดับมณฑล 365 แห่ง ซากเมืองโบราณจากรัฐฉู่ 5 แห่ง และสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับในสมัยสามก๊ก (ปี ค.ศ. 220-265) อีกกว่า 140 แห่ง

นอกจากนี้ มณฑลหูเป่ย์ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติระดับประเทศ 6 แห่ง วนอุทยานระดับประเทศ 13 แห่ง และเขตอนุรักษ์ธรรมชาติระดับประเทศ 3 แห่ง โดยยอดเขาเสินหนง ได้รับรางวัลภายใต้โครงการว่าด้วยมนุษย์และชีวมณฑล (Man and Biosphere Programme: MAB) จากองค์การยูเนสโก และเขาอู่ผิงหรือที่ชาวไทยรู้จักว่า “บู๊ตึง” ก็ได้รับขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมและ

ธรรมชาติจากองค์การยูเนสโกด้วยเช่นกัน และยังมีแหล่งท่องเที่ยวในมณฑลหูเป่ย์ที่ได้ขึ้นทะเบียนว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 40 อันดับแรกของจีน ได้แก่ เขื่อนสามโตรก บนแม่น้ำฉางเจียง หอนกระเรียน และเขื่อนเก้อโจวป้า (Gezhouba Dam)

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียงของมณฑลหูเป่ย์ เช่น

นครอู่ฮั่น สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่

พิพิธภัณฑสถานมณฑลหูเป่ย์ (Hubei Provincial Museum) เป็นสถานที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุที่ค้นพบจากสุสานโบราณ ที่สำคัญ เช่น ระฆังชุด หรือ “เปียนจง” (Bianzhong หรือ 编钟) ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีจีนโบราณประกอบด้วยระฆังที่ทำจากสัมฤทธิ์หลายชิ้น

พิพิธภัณฑสถานหินและต้นบอนไซ (Rock and Bonsai Museum) เป็นสถานที่เก็บรวบรวมของสำคัญหลายชิ้น เช่น โครงกระดูกสัตว์ดึกดำบรรพ์ที่ลักษณะคล้ายกับช้าง (platybelodon) หินสวยงามและรูปร่างแปลกตา ผลึกควอตซ์ยักษ์ขนาดเท่ารถยนต์ และสวนบอนไซในสไตล์จีน เป็นต้น

หอนกระเรียน (Yellow Crane Tower หรือ 黄鹤楼) เป็นอาคารสูงเก่าแก่ที่มีชื่อเสียงโดดเด่นด้วยลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่สวยงาม สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 220 บริเวณแม่น้ำฉางเจียง และได้ถูกทำลายและสร้างขึ้นใหม่อีกหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายถูกไฟไหม้ในปี ค.ศ. 1884 และสร้างขึ้นใหม่ในปี ค.ศ. 1981 หอนกระเรียนนี้จัดเป็นหนึ่งในหอเก่าแก่ที่สวยงามทั้งสี่แห่งของจีน (Four Great Towers) ปัจจุบันได้มีการสร้างลิฟต์ขึ้นภายในหอดังกล่าว

นครอู่ฮั่นยังมีกลุ่มสถาปัตยกรรมตะวันตกที่ได้รับการอนุรักษ์ไว้ได้ดีที่สุดแห่งหนึ่งในจีน เช่นเดียวกับที่มณฑลฮกเก้ง ซึ่งสร้างขึ้นตั้งแต่การประกาศใช้สนธิสัญญาท่าเรือเมืองฮกเก้งในปี ค.ศ. 1861 ซึ่งมีผลบังคับให้จีนต้องยอมรับการเปิดสัมปทานจากต่างชาติ 5 ชาตินี้ ได้แก่ อังกฤษ รัสเซีย ฝรั่งเศส เยอรมนี และญี่ปุ่น และได้มีการสร้างสถาปัตยกรรมตึกอาคารต่างๆ อยู่เคียงกันในบริเวณริมฝั่งทางตอนเหนือของแม่น้ำฉางเจียง ซึ่งถูกปิดใช้งานในปี ค.ศ. 1927 แต่ยังมีอาคารจำนวนมากที่ยังคงอยู่ในสภาพดี อาคารที่น่าสนใจที่สุด ได้แก่ อาคารทำการศุลกากร (Customs House) อาคาร Banque de L'Indochine อาคารทำการเก่าของธนาคาร Daosheng ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ (Hongkong and Shanghai Bank) และธนาคาร National City Bank of New York ซึ่งอาคารของธนาคาร Daosheng ยังเป็นพิพิธภัณฑสถานซึ่งสร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงนางซ่ง ชิงหลิง ภรรยาคนที่สองของ ดร.ซุน ยัต เซ็น (Sun Yut-sen)² ด้วยบริเวณดังกล่าวยังมีเส้นทางเดินพักผ่อนหย่อนใจริมฝั่งแม่น้ำ (Riverside Promenade) ความยาว 9.8 กิโลเมตร ซึ่งยาวกว่าเส้นทางเดินริมแม่น้ำในเขตไถ่ทวน (Bund) ของมณฑลฮกเก้งถึง 8 เท่า นอกจากนี้ ในตัวเมืองอู่ฮั่น (Wuchang หรือ 武昌) ยังเป็นที่ตั้ง “ทะเลสาบตงหู” ซึ่งเป็นทะเลสาบในเมืองที่มีขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในประเทศด้วย

² รัฐบุรุษผู้ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองของจีนให้เป็นประเทศพัฒนาแบบประชาธิปไตย และทำสำเร็จเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม ค.ศ. 1911 รวมถึงเป็นประธานาธิบดีคนแรกของประเทศสาธารณรัฐจีน

นครอู่ฮั่นยังจัดให้มี “เทศกาลท่องเที่ยวนานาชาติแห่งนครอู่ฮั่น (Wuhan International Tourist Festival)” ในช่วงสิ้นเดือนกันยายนถึงช่วงกลางเดือนตุลาคมของทุกปี โดยมีกลุ่มนักแสดงจากจีนและต่างชาติมาทำการแสดงดนตรี เต้นรำ และสาธิตศิลปการแสดงกายกรรม

เมืองอี้ซาง เป็นที่ตั้งสถานที่ที่มีชื่อเสียง ได้แก่

สามโตรกผา หรือ “ซานเสี๋ย” (Three Gorges หรือ 三峡) เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติตั้งอยู่บริเวณแม่น้ำฉางเจียง ประกอบด้วยโตรกผาขนาดใหญ่ 3 แห่ง ได้แก่ โตรกซีหลิง (Xiling Gorge หรือ 西陵峡) เป็นโตรกที่ใหญ่ที่สุด โตรกอู (Wu Gorge หรือ 巫峡) และ โตรกชวี่ถาง (Qutang หรือ 瞿塘峡) รวมความยาวทั้งสิ้น 200 กิโลเมตร โดยโตรกซีหลิงและโตรกอูนั้นตั้งอยู่ในพื้นที่เมืองอี้ซาง มีความยาวรวม 120 กิโลเมตร ส่วนโตรกชวี่ถางตั้งอยู่ในมหานครฉงชิ่ง

โตรก	ชื่อภาษาจีน	ความยาว (กิโลเมตร)
โตรกชวี่ถาง	瞿塘峡	8
โตรกอู	巫峡	45
โตรกซีหลิง	西陵峡	66

แหล่งท่องเที่ยวสามโตรกผายังเป็นที่ก่อสร้างเขื่อนซานเสี๋ย (Three Gorges Dam หรือ 长江三峡大坝) ซึ่งเป็นเขื่อนที่ใหญ่ที่สุดในโลก ภายหลังการก่อสร้างทำให้ระดับน้ำในโตรกทั้งสามแห่งเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพบริเวณสามโตรกผา ทำให้แม่น้ำกว้างขึ้นและแนวเขาลดต่ำลง ทำให้เรือขนาดใหญ่สามารถล่องเข้ามายังพื้นที่ตอนในได้ และยังมีการจัดทัวร์ล่องแม่น้ำฉางเจียงและไต่ระดับไปตามโตรกผาทั้งสามแห่ง ผ่านเขื่อนเก๋อโจวป้า เขื่อนซานเสี๋ย จนถึงมหานครฉงชิ่งด้วย

เมืองจิงโจว เดิมเป็นสถานที่ตั้งของรัฐฉู่ในสมัยโบราณ จึงมีการขุดค้นพบซากเมืองเก่าหลายแห่ง เช่น ซากเมืองฉู่ 5 แห่ง แหล่งสิ่งสมวัฒนธรรมฉู่ 73 แห่ง และสุสานโบราณขนาดใหญ่มากกว่า 800 แห่ง สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่ออีกแห่ง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในสมัยสามก๊ก เช่น สมรภูมิมิรุในศึกผาแดง (Battle of Red Cliffs หรือ 赤壁之战) เป็นสงครามที่มีความสำคัญที่สุดสงครามหนึ่งในสมัยสามก๊ก เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 208 ระหว่างกองทัพพันธมิตรของเล่าปี่และซุนกวนทางตอนใต้และกองทัพของโจโฉทางตอนเหนือ ในตัวเมืองยังมีกำแพงเมือง (city walls) ซึ่งสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1646 สูงประมาณ 9 เมตร กว้าง 10 เมตร และยาวทั้งหมด 9.30 กิโลเมตร นอกจากนี้ ยังมี พิพิธภัณฑ์จิงโจว (Jingzhou Museum) เป็นสถานที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์มากมาย ที่สำคัญ เช่น ศพมนุษย์ที่มีอายุกว่า 2 พันปีในสภาพที่สมบูรณ์ และชุดเครื่องเงินที่สวยงามที่มีอายุกว่า 2 พันปี เป็นต้น

เมืองดานเจียงโข่ว ในเมืองสือเยียน

เขาอยู่ตางซาน (Wudang Mountains หรือ 武当山)³ หรือที่ชาวไทยรู้จักกันดีว่า “เขาบู๊ตึ้ง” เป็นเทือกเขาที่มีความสำคัญของลัทธิเต๋าโดยเป็นที่บำเพ็ญตบะของเทพเจ้าเสวียนอู่ (玄武神) ที่ลัทธิเต๋าเคารพนับถือ บนเขาเป็นที่ตั้ง “หมู่ตึกโบราณและสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ (Ancient Building Complex in the Wudang Mountains)” ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติในปี ค.ศ. 1994 มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 321 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยส่วนที่เป็นหมู่ตึกโบราณ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และส่วนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น สระน้ำ บ่อน้ำพุร้อน ถ้ำ หน้าผา และยอดเขากว๋าร้อยแห่ง โดยส่วนที่เป็นหมู่ตึกโบราณนั้นเป็นสถาปัตยกรรมตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถัง ช่ง หยวน หมิง และชิง ส่วนใหญ่เป็นอารามหรือวิหารที่มีความสำคัญในลัทธิเต๋า ซึ่งโบราณสถานที่หลงเหลือมาจนทุกวันนี้ส่วนใหญ่เป็นสถาปัตยกรรมสมัยราชวงศ์หมิง ที่สำคัญ เช่น ศาลเจ้าห้ามังกร (Five Dragon Temple) และวิหารใหญ่แห่งลัทธิเต๋าจินเตี้ยน (Golden Hall) ตั้งอยู่บนยอดเขาเทียนจู้ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุด เป็นต้น

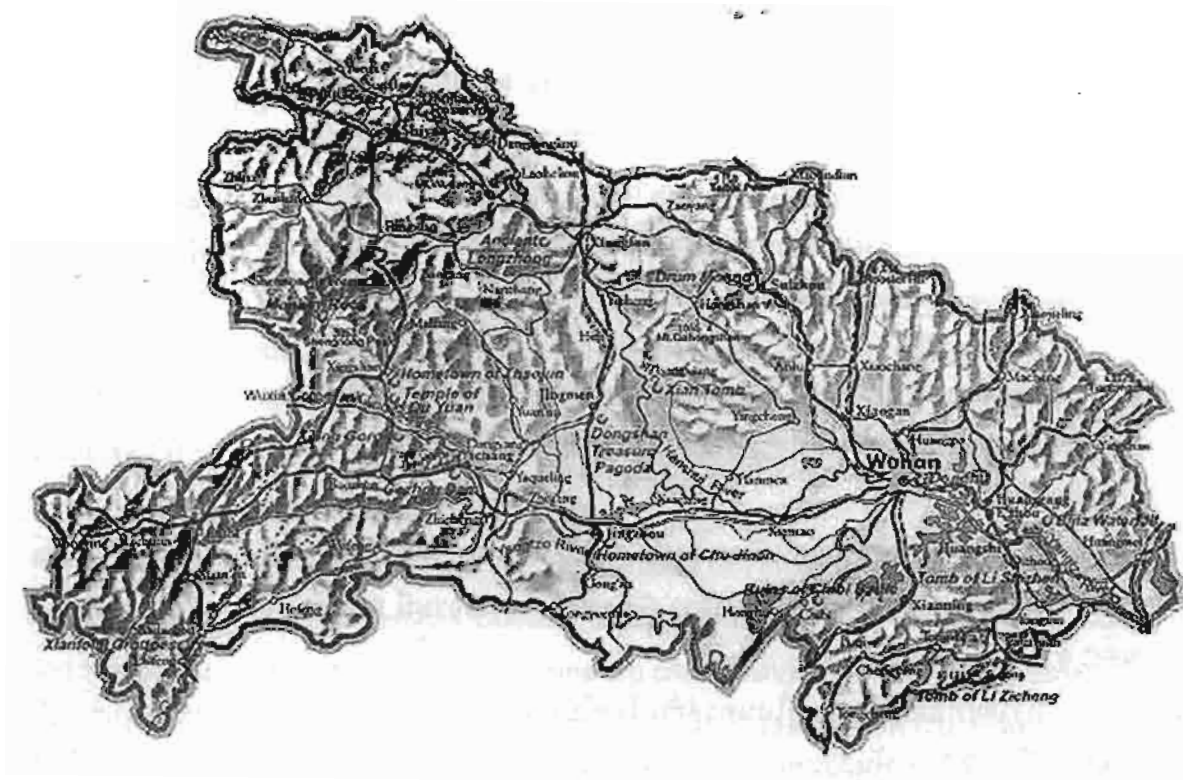
เขาอยู่ตางซานยังเป็นที่กำเนิดสุดยอดวิชากังฟูที่โด่งดัง โดยปรมาจารย์จางซานเฟิง (张三丰) ได้ให้กำเนิดหมัดมวยสำนักบู๊ตึ้ง ซึ่งโด่งดังเคียงคู่มากับหมัดมวยเส้าหลินของสำนักพุทธแห่งเขาชางซาน มวยบู๊ตึ้งประกอบด้วยมวยหลัก 3 สายวิชา ได้แก่ มวยไท่จี (ไทเก๊ก) มวยสิงอี้ (สิงอี้เฉวียน เป็นท่าทางการต่อสู้เลียนแบบการเคลื่อนไหวของสัตว์ เช่น เสือ วานร มังกร เขียว นางแอ่น เป็นต้น) และฝ่ามือแปดทิศ (ปากว่าจาง เคลื่อนไหวโดยการสับเท้าเป็นรูปวงกลม และแปลงกระบวณท่าฝ่ามือเป็นท่าต่าง ๆ) ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นศิลปะการต่อสู้ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของประเทศจีน ที่โด่งดังและได้รับการยอมรับไปทั่วโลก

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติเสินหนงเจีย (神农架自然博物馆) ในเขตอนุรักษณ์ป่าฉีฉางบรรพ์เขาเสินหนงเจีย ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเมืองสือเยียน

³ “หมู่ตึกโบราณบนเขาบู๊ตึ้ง,” ผู้จัดการออนไลน์ (25 สิงหาคม 2547),

<<http://www.manager.co.th/china/ViewNews.aspx?newsID=4715344521403>>.

ภาพที่ 4
แผนที่แสดงที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของมณฑลหูเป่ย์

8. การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ

8.1 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ

ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลหูเป่ย์มีการลงทุนจากต่างชาติในโครงการต่างๆ รวม 520 โครงการ คิดเป็นมูลค่าการลงทุนตามสัญญา รวม 2.80 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ และมูลค่าการลงทุนที่ใช้จริงรวม 2.60 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 47.4 และ 8.3 ตามลำดับ และมีจำนวนวิสาหกิจที่เป็นของนักลงทุนต่างชาติที่ขึ้นทะเบียนการค้าในมณฑลหูเป่ย์ทั้งหมด 4,284 แห่ง มากเป็นอันดับที่ 10 ของจีน

ตารางที่ 5

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในมณฑลหูเป่ย์

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ	ปี 1979-2005	ปี 2005	อัตราเติบโต ปี 2004/2005 (%)
จำนวนโครงการ (โครงการ)	10,613	520	-8.5
มูลค่าตามสัญญา (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	18.89	2.80	47.4
มูลค่าที่ใช้จริง (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	15.34	2.60	8.3

ที่มา: Hubei Statistical Yearbook 2006.

การลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต (โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ ยานยนต์และส่วนประกอบ และอาหารและเครื่องดื่ม) การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ และการก่อสร้าง

บริษัทต่างชาติชั้นนำที่เข้ามาลงทุนในมณฑลหูเป่ย์มีหลายราย ที่สำคัญ ได้แก่ Coca Cola และ McDonald จากสหรัฐอเมริกา Siemens จากเยอรมนี Philips จากเนเธอร์แลนด์ และ NEC จากญี่ปุ่น เป็นต้น

การลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในนครอู่ฮั่น โดยในปี ค.ศ. 2005 มีมูลค่าการลงทุนจากต่างชาติที่ใช้จริงสูงถึง 2.20 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนจากฮ่องกงซึ่งในปัจจุบันมีบริษัทฮ่องกงเข้ามาลงทุนในนครอู่ฮั่นแล้วกว่า 2,000 ราย รองลงมาคือ ฝรั่งเศส ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบ บริษัทที่สำคัญ เช่น PSA Peugeot-Citroen, Renault, Carrefour, Societe Generale และ the Total-Elf Group เป็นต้น นอกจากนี้ นครอู่ฮั่นแล้ว นักลงทุนต่างชาติยังนิยมลงทุนในเมืองอู่ฮางเซินกัน

8.2 แหล่งเงินทุนสำคัญ

แหล่งเงินทุนที่ใหญ่ที่สุดในมณฑลหูเป่ย์ ได้แก่ ฮ่องกง โดยในปี ค.ศ. 2005 มีการลงทุนในโครงการต่างๆ รวม 204 โครงการ ด้วยมูลค่าการลงทุนตามสัญญารวม 0.87 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. แต่มีมูลค่าการลงทุนที่ใช้จริงสูงถึง 0.93 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. บริษัทที่สำคัญ เช่น New World, Shui On, Wharf, Sun Hung Kai, CK Infrastructure และ China Resources เป็นต้น นอกจากนี้ฮ่องกงแล้ว ยังมีนักลงทุนรายอื่นๆ อีก เช่น ฝรั่งเศส หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และไต้หวัน เป็นต้น

การลงทุนของไทยในมณฑลหูเป่ย์

ตัวอย่างการลงทุนของไทยในมณฑลหูเป่ย์ เช่น บริษัท Yichang Chia Tai Co., Ltd. เป็นบริษัทที่ลงทุนโดยกลุ่มบริษัทซีพี (ประเทศไทย) แต่เพียงผู้เดียว ผลิตและจำหน่ายอาหาร

สัตว์สำหรับเปิด ไก่ และปลา ด้วยกำลังการผลิต 180,000 ดันต่อปี นอกจากนี้ ยังมี บริษัท Yichang Chia Tai Animal Husbandry Co., Ltd. ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1996 ผลิตและจำหน่าย เนื้อไก่แปรรูป Xiangfan Chia Tai Agribusiness Development Co., Ltd., Xiangfan Chia Tai Co., Ltd. และ Wuhan Chia Tai Co., Ltd. เป็นต้น

8.3 นโยบายกระตุ้นการลงทุนของรัฐบาลกลาง

ตามนโยบายการพัฒนาพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตกของจีน รัฐบาลกลางได้มีการให้ สิทธิพิเศษทางภาษีแก่บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุน โดยภายใต้นโยบายที่มีอยู่เดิม บริษัท ต่างชาติจะได้รับการลด/ยกเว้นภาษีเป็นระยะเวลาสามปี แต่ภายใต้นโยบายใหม่นี้ บริษัท ต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตกจะได้รับการเรียกเก็บภาษีในอัตรา พิเศษอีกเป็นระยะเวลาสามปี นับตั้งแต่สิทธิพิเศษทางภาษีแรกสิ้นสุดลง ทั้งนี้ การเรียกเก็บภาษี อัตราพิเศษสามารถเรียกเก็บในอัตราเพียงร้อยละ 10 หากบริษัทฯ มีมูลค่าการส่งออกเกินกว่า ร้อยละ 70 ของมูลค่าการผลิตรวมทั้งปีของบริษัท

คั่นหารายละเอียดเพิ่มเติมใน "The Regulations of Hubei Province on Enterprises Invested by Foreigners, Overseas Chinese and Compatriots From Taiwan, Hong Kong and Macao (Amendment)", <<http://www.china.org.cn/english/MATERIAL/66738.htm>>

สำหรับโครงการลงทุนที่รัฐบาลมณฑลหูเป่ย์ส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติในอนาคต อันใกล้นี้ ได้แก่ โครงการลงทุนเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โรงผลิตไฟฟ้า การปรับปรุง อุตสาหกรรมสิ่งทอและส่วนประกอบยานยนต์ของรัฐวิสาหกิจให้ทันสมัย การเกษตรกรรม และ การพัฒนาอุตสาหกรรมบริการ เช่น ธุรกิจข้อมูลข่าวสาร การเงิน และการประกันภัย

9. การค้าภายในประเทศ

9.1 มูลค่าการค้าปลีก

มณฑลหูเป่ย์จัดเป็นตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 9 ของจีน ในปี ค.ศ. 2005 มี มูลค่าการค้าปลีกรวม 296.46 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 13.2 คิดเป็นร้อยละ 4.4 ของมูลค่าการค้าปลีกทั่วประเทศ ศูนย์กลางการค้าปลีกส่วนใหญ่อยู่ที่นครอู่ฮั่น และเมืองจิงโจว

9.2 แหล่งค้าปลีกสำคัญ

มณฑลหูเป่ย์เป็นศูนย์กลางกระจายสินค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน โดยมีนครอู่ฮั่นเป็น ศูนย์กลางกระจายสินค้าขนาดใหญ่ในภูมิภาคตอนกลางของจีน ห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้า ห้างร้านที่สำคัญๆ ของมณฑลหูเป่ย์ เช่น Wuhan Department Store, Wuhan Zhongnan Commercial Group, Wuhan Hanshang Group, Wuhan Zhongxing Department Store และ Wuhan Yamao Shopping Center

นอกจากนี้ ยังมีบริษัทค้าปลีกทั้งของชาวจีนและชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนเปิดกิจการขึ้นเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น Jiali Mall โดย Luks Industrial, New World Shopping Arcade โดยกลุ่ม New World Development Group และ Wuhan Mall โดยกลุ่ม Tak Shun Group ของฮ่องกง Pearl River Commercial City จากมณฑลกว่างตง Shanghai Commercial City จากมหานครเซี่ยงไฮ้ และ Wangfujing Department Store จากกรุงปักกิ่ง เป็นต้น และยังมีห้างค้าปลีกต่างชาติอีกหลายแห่งที่เข้ามาเปิดในมณฑลหูเป่ย์ เช่น Carrefour เป็นต้น

ตารางที่ 6 ร้านค้าเซนส์โตรี่ในมณฑลหูเป่ย์

รายการ	ปี 2005
จำนวนร้าน (แห่ง)	3,085
เนื้อที่ (ล้านตารางเมตร)	2.46
จำนวนพนักงาน (คน)	61,000
มูลค่าค้าปลีก (พันล้านหยวน)	31.48

ที่มา: China Statistical Yearbook 2006.

9.3 รูปแบบและพฤติกรรมการบริโภค

ด้วยรายได้ของประชาชนที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้รูปแบบและโครงสร้างการใช้จ่ายสินค้าอุปโภคบริโภคของประชาชนในมณฑลหูเป่ย์ได้เปลี่ยนแปลงไป ในปี ค.ศ. 2005 ประชาชนในเขตเมืองของมณฑลหูเป่ย์มีรายได้เฉลี่ยหลังหักภาษีแล้วราว 8,786 หยวน จัดอยู่ในอันดับที่ 18 ของจีน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 9.5 และมีมูลค่าการใช้จ่ายเฉลี่ยในการบริโภคต่อหัวราว 6,737 หยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.3

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างปี ค.ศ. 2000 และ 2005 พบว่า ประชาชนในมณฑลหูเป่ย์มีการใช้จ่ายในส่วนของสินค้าอาหารมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายในส่วนของการศึกษาและการพักผ่อน เครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัย และการเดินทางขนส่งและโทรคมนาคม สื่อสาร โดยค่าใช้จ่ายในส่วนต่างๆ มีสัดส่วนลดลง

ตารางที่ 7

สัดส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับสินค้าบริโภคของประชาชนในเขตเมือง (%)

รายการ	ปี 2000	ปี 2005
อาหาร	31.4	30.6
เครื่องนุ่งห่ม	11.8	9.4
สินค้าและอุปกรณ์ในครัวเรือน	5.4	4.3
ยาและบริการทางการแพทย์	9.1	5.8
การเดินทางขนส่ง และโทรคมนาคมสื่อสาร	10.7	7.6
การศึกษา บ้านพักและวัฒนธรรม	18.3	10.5
ที่พักอาศัย	9.0	8.0

ที่มา: Hubei Statistical Yearbook 2006.

10. การค้าระหว่างประเทศ

10.1 มูลค่าการค้ารวมระหว่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลหูเป่ย์มีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศรวม 9.05 พันล้านดอลลาร์ สรอ. มากเป็นอันดับที่ 13 ของจีน แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออก 4.43 พันล้านดอลลาร์ สรอ. มากเป็นอันดับที่ 16 ของจีน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 32.4 และมูลค่าการนำเข้า 4.63 พันล้านดอลลาร์ สรอ. มากเป็นอันดับที่ 11 ของจีน เพิ่มขึ้นร้อยละ 35.3 ส่งผลให้มีการค้าขาดดุล

ทั้งนี้ มูลค่าการส่งออกส่วนใหญ่มาจากการค้าโดยทั่วไป (Ordinary trade) คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 78.7 ของมูลค่าการส่งออกรวมทั้งมณฑล อย่างไรก็ตาม มณฑลหูเป่ย์ยังมีการพึ่งพิงบริษัทต่างชาติในการทำการค้ากับต่างประเทศค่อนข้างต่ำ โดยส่วนใหญ่เป็นการส่งออกโดยรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 48.1 ตามมาด้วยการส่งออกโดยบริษัทต่างชาติและบริษัทเอกชนจีน

10.2 สินค้าส่งออกและตลาดส่งออกสำคัญ

สินค้าส่งออกสำคัญของมณฑลหูเป่ย์ ได้แก่ สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย เครื่องจักรกล ส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ และวัตถุดิบทางการแพทย์ เป็นต้น

ตลาดส่งออกสำคัญของมณฑลหูเป่ย์ ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ชองกง และเกาหลีใต้ เป็นต้น

10.3 สินค้านำเข้าและแหล่งนำเข้าสำคัญ

สินค้านำเข้าสำคัญของมณฑลหูเป่ย์ ได้แก่ โยสังเคราะห์ เครื่องจักรกล เคมีภัณฑ์และวัตถุดิบทางการแพทย์ อุปกรณ์และเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ และโลหะทั้งที่มีและไม่มีเหล็กผสม เป็นต้น

แหล่งนำเข้าสำคัญของมณฑลหูเป่ย์ ได้แก่ สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้ เป็นต้น

10.4 ประเทศคู่ค้าสำคัญ

คู่ค้าสำคัญของมณฑลหูเป่ย์ ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เป็นต้น

ด้านการค้าระหว่างประเทศกับไทย ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลหูเป่ย์มีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศกับไทยรวม 123.81 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. มากเป็นอันดับที่ 13 ในบรรดามณฑลทั้งหมดของจีน แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออกจากมณฑลหูเป่ย์ไปยังไทยรวมมูลค่า 96.34 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. และการนำเข้าจากไทยรวม 27.47 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. โดยไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้า

11. เมืองสำคัญและเขตพัฒนาพิเศษ

เมืองสำคัญทางเศรษฐกิจของมณฑลหูเป่ย์ ได้แก่ นครอู่ฮั่น ซึ่งเป็นเมืองเอกและเป็นเมืองที่มั่งคั่งที่สุดในมณฑล และยังมีเมืองใหญ่อื่นๆ อีก เช่น เมืองอี้ชาง และหวงซือ ซึ่งได้รับสิทธิพิเศษมีฐานะเทียบเท่าเมืองเปิดบริเวณชายฝั่งอื่นๆ ของจีน

ตารางที่ 8

ดัชนีที่สำคัญทางเศรษฐกิจของเมืองสำคัญในมณฑลหูเป่ย์ ปี ค.ศ. 2005

เมือง	GDP (พันล้านหยวน)	GDP ต่อหัว (หยวน)	ผลิตผลทาง อุตสาหกรรม (พันล้านหยวน)	มูลค่าค้าปลีก (พันล้าน หยวน)	มูลค่า ส่งออก (ล้านหยวน)
อู่ฮั่น	223.80	26,238	73.50	112.90	254.0
อี้ชาง	60.80	28,819	24.70	22.70	320.10
เซียงฝาน	57.10	16,966	18.90	24.10	143.70
จิงโจว	39.30	10,278	7.90	22.20	244.10
หวงซือ	34.30	29,998	14.10	12.90	298.50
ซือเยียน	30.70	36,704	10.20	12.60	77.0

ที่มา: Hubei Statistical Yearbook 2006.

11.1 นครอู่ฮั่น (武汉)

นครอู่ฮั่น เป็นเมืองเอกและเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดของมณฑลหูเป่ย์ ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของมณฑล บริเวณจุดบรรจบกันของแม่น้ำฉางเจียงและแม่น้ำฮั่นซู่ มีประชากรรวม 8.01 ล้านคน มากที่สุดในจีนตอนกลาง

นครอู่ฮั่นประกอบด้วยเขตการปกครอง 3 ส่วน ได้แก่ อู่ซาง (Wuchang หรือ 武昌) ฮั่นโข่ว (Hankou หรือ 汉口) และฮั่นหยาง (Hanyang หรือ 汉阳) โดยฮั่นโข่วเป็นแหล่งที่ตั้งศูนย์กลางทางพาณิชย์และท่าอากาศยานทั้งสองแห่งในเมือง ส่วนฮั่นหยางและอู่ซางเป็นที่ตั้งของเขตส่งเสริมการลงทุนระดับประเทศทั้งสองแห่ง ทั้งสามเมืองนี้มีแม่น้ำไหลผ่านแยกออกจากกันและเชื่อมต่อกันด้วยสะพานทั้งสามแห่ง ได้แก่

“สะพานข้ามแม่น้ำฉางเจียงแห่งที่หนึ่ง (First Wuhan Chang River Bridge)” ถือเป็นสะพานที่ทันสมัยแห่งแรกๆ ของจีน สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1957 เป็นทั้งสะพานเส้นทางรถไฟรางคู่และเส้นทางรถยนต์ 4 ช่องทางข้ามแม่น้ำฉางเจียง

“สะพานข้ามแม่น้ำฉางเจียงแห่งที่สอง (Second Wuhan Chang River Bridge)” เป็นสะพานแขวนระยะทาง 4,678 เมตร เป็นสะพานข้ามแม่น้ำฉางเจียง 6 ช่องทางเพื่อรองรับปริมาณรถยนต์ที่วิ่งผ่านไปมาวันละ 50,000 คัน

“สะพานข้ามแม่น้ำฉางเจียงแห่งที่สาม (Third Wuhan Changjiang Bridge)” สร้างเสร็จในปี ค.ศ. 2000 อยู่ห่างจากสะพานแห่งที่หนึ่งไปทางตะวันตกเฉียงใต้ 8.60 กิโลเมตร ระยะทางรวม 3,586 เมตร เป็นสะพานข้ามแม่น้ำฉางเจียง 6 ช่องทางเชื่อมต่อกับถนนวงแหวนอู่ฮั่น (Wuhan Ring Road) เพื่อลดปริมาณการจราจรภายในเมือง

นครอู่ฮั่นก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 223 พร้อมกับการก่อสร้างกำแพงเมืองและการสร้างหอนกกระเรียน จนกลายเป็นศูนย์กลางแห่งศิลปะและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการแต่งโคลงฉันท กาพย์กลอน และเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของกลุ่มปัญญาชน ในสมัยราชวงศ์หยวนของชาวมองโกล ได้มีการยกระดับให้เมืองอู่ซางเป็นเมืองเอก ส่วนเมืองฮั่นโข่วก็เป็นหนึ่งในเมืองท่าค้าขาย 4 อันดับแรกของจีนมาเป็นเวลาถึง 300 ปี ต่อมาในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้มีการขยายเส้นทางรถไฟแนวเหนือ-ใต้ผ่านนครอู่ฮั่น ทำให้นครอู่ฮั่นกลายเป็นจุดเปลี่ยนเส้นทางสัญจรทางน้ำและทางรถไฟที่สำคัญแห่งหนึ่งและเริ่มมีพ่อค้าชาวต่างชาติเป็นจำนวนมากเข้ามาจับจองพื้นที่ริมแม่น้ำเมืองฮั่นโข่ว พร้อมกับการจัดตั้งสำนักงาน คลังสินค้า และอู่เรือ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1911 ได้เกิด “จลาจลอู่ซาง” ขึ้นอันนำมาสู่การโค่นล้มราชวงศ์ชิงและสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน และได้มีการจัดตั้งให้นครอู่ซางกลายเป็นเมืองหลวงของจีนภายใต้รัฐบาลฝ่ายซ้ายของพรรคก๊กมินตั๋งในช่วงทศวรรษที่ 20 ในช่วงเวลา 20 ปีให้หลังจึงได้เกิดสงครามระหว่างจีน-ญี่ปุ่นขึ้น นครอู่ฮั่นและเมืองใกล้เคียงจึงกลายเป็นสนามรบและชนวนใหญ่ของสงคราม และเมื่อจีนฝ่ายแพ้สงคราม ญี่ปุ่นจึงครอบครองนครอู่ฮั่นและตั้งให้เป็นศูนย์กลางการขนส่งของญี่ปุ่นในจีนตอนใต้ ที่ผ่านมานครอู่ฮั่นต้องประสบภัยจากน้ำท่วมหลายครั้ง ซึ่งปัญหานี้จะทุเลาลงเมื่อการก่อสร้างเขื่อนซานเสีวเสร็จสิ้นภายในปี ค.ศ. 2009 แต่ก็จะมีปัญหา

อื่นๆ ตามมาด้วย เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาขาดแคลนที่อยู่ของประชาชน และปัญหาทางสังคม

ปัจจุบัน นครอู่ฮั่นถือเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้าขาย การกระจายสินค้า และการคมนาคมขนส่งที่สำคัญของมณฑลหูเป่ย์และของจีนตอนกลาง โดยในปี ค.ศ. 2005 มีมูลค่า GDP รวม 223.80 พันล้านหยวน มากที่สุดในมณฑลหูเป่ย์ และมีมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อหัวราว 26,238 หยวน และถือเป็นเมืองที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 6 ของจีน

นครอู่ฮั่นยังเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่สำคัญเมืองหนึ่งของจีน อุตสาหกรรมหลักของนครอู่ฮั่นส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มการผลิตสมัยใหม่ ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ ข้อมูลสารสนเทศ เหล็กกล้า เวชภัณฑ์ ชีววิศวกรรม และวัสดุใหม่ บริษัทผู้ผลิตท้องถิ่นที่มีชื่อเสียง คือ บริษัท Wuhan Iron & Steel Co., Wuhan Heavy Machine Tool factory, Wuhan Boiler Group, Changjiang Dynamical Company, Wuhan Petroleum Chemical Factory และ Wuhan Gehua Group เป็นต้น โดยนครอู่ฮั่นมีความได้เปรียบในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากเป็นอันดับที่ 3 ของจีน รองจากกรุงเป่ย์จิงและมหานครเซี่ยงไฮ้ นอกจากนี้ ยังมีสถาบันการศึกษาที่มีชื่อ และเขตอุตสาหกรรมต่างๆ 13 แห่ง

ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา นครอู่ฮั่นจัดเป็นแหล่งลงทุนที่มีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนมากที่สุดในภาคกลางและตะวันตกของจีน จวบจนถึงปี ค.ศ. 2005 มีบริษัทต่างชาติชั้นนำจาก Fortune 500 เข้ามาลงทุนรวม 59 ราย ในจำนวนนี้เป็นนักลงทุนฝรั่งเศส คิดเป็นสัดส่วนสูงถึง 1 ใน 3 ของการลงทุนจากฝรั่งเศสทั้งหมดที่เข้ามาลงทุนในจีน โดยมีกิจการลงทุนจากฝรั่งเศสมากกว่า 30 บริษัทและมีชาวฝรั่งเศสอาศัยอยู่ในนครอู่ฮั่นราว 400 คน ที่สำคัญ ได้แก่ Bouygues Group ที่เข้ามาลงทุนก่อสร้างศูนย์แสดงสินค้านานาชาติแห่งใหม่บนพื้นที่รวม 1.75 ตารางกิโลเมตร และยังมีแผนสร้างเขตอุทยานอุตสาหกรรมของฝรั่งเศส (French Industrial Park) บนพื้นที่ขนาด 10 ตารางกิโลเมตรขึ้นด้วย และยังมี Citroen, Renault, Alstom, Philips, Honda, Ericsson, General Electric, NEC และ Hutchison Whampoa เป็นต้น

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://english.wh.gov.cn/>>

11.2 เมืองอี้ชาง (宜昌)

เมืองอี้ชาง เป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งของมณฑลหูเป่ย์ ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของมณฑล บริเวณสุดปลายด้านตะวันออกของโตรกซีหลิง หนึ่งในสามโตรกผาของจีน มีพื้นที่รวม 21,084 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 3.89 ล้านคนและมีชนชาติผู้เจียวอาศัยอยู่ด้วยประชากรที่อาศัยอยู่ในเมืองมีราว 6 แสนคน เมืองอี้ชางนี้ยังเป็นเมืองเชื่อมต่อระหว่างรัฐปา (Ba หรือ 巴) ทางด้านตะวันตก ซึ่งปัจจุบันคือ มณฑลชื้อชวน และรัฐฉู่ ซึ่งปัจจุบัน ได้แก่ มณฑลหูเป่ย์และหูหนานนั่นเอง

ในสมัยโบราณ เมืองอี้ชางมีอีกชื่อว่า เมืองอี้หลิง (Yiling) และเป็นสมรภูมิรบใน "ศึกอี้หลิง" (Battle of Yiling) อันมีชื่อเสียงในสมัยสามก๊ก ต่อมาภายหลังสิ้นสุดการทำสงครามฝิ่นกับ

อังกฤษเป็นครั้งที่สอง เมืองอี้ซางได้กลายมาเป็นเมืองเปิดเพื่อทำการติดต่อค้าขายกับชาติตะวันตก พร้อมกับได้มีการก่อสร้างท่าเรือขึ้นจนปัจจุบันมีอาณาบริเวณมากกว่า 15 กิโลเมตร และมีการสร้างประตูเรือสัญจร (Ship Lock) ของเขื่อนเก้อโจวป่าด้วย

ปัจจุบัน เมืองอี้ซางมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของมณฑลหูเป่ย์ โดยในปี ค.ศ. 2005 มีมูลค่า GDP รวม 60.80 พันล้านหยวน และมีมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อหัวราว 28,819 หยวน นอกจากนี้ เมืองอี้ซางยังเป็นจุดเปลี่ยนเส้นทางในการคมนาคมขนส่งที่สำคัญและเป็นศูนย์กลางในการกระจายสินค้าขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง และเป็นที่ตั้งของเขื่อนขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ เขื่อนเก้อโจวป่า และเขื่อนชานเสี

11.3 เมืองเซียงฝาน (襄樊)

เมืองเซียงฝาน ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของมณฑล ประกอบด้วยเมืองที่มีชื่อเสียงทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์จีน 2 แห่ง ได้แก่ เมืองเซียงหยาง (陽) ซึ่งเป็นเมืองที่ใช้ในการทำศึกระหว่างชาวมองโกลและชาวจีนในสมัยราชวงศ์ซ่งใต้ที่กินเวลานานถึง 6 ปี (ปี ค.ศ. 1267-1273) และเมืองฝานเฉิง (樊城) ซึ่งเป็นเมืองที่ใช้ในการทำศึกในสมัยสามก๊ก โดยมีแม่น้ำฮั่นส่วยกั้นกลาง มีประชากรรวมเกือบ 6 ล้านคน

เมืองเซียงฝานถือเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมระดับชาติของจีน โดยมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 2,800 ปี เมืองเซียงฝานจึงมีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติอยู่มากมาย เช่น Xiangyang City Moat, Ancient Longzhong, Mi Fu Memorial Temple, Lu-men Temple, Lumenshan relic, Zhanggongci Temple, Cheng' en Monastery, Baishui Monastery และ Dahongshan เป็นต้น

ปัจจุบัน เมืองเซียงฝานมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของมณฑลหูเป่ย์ โดยในปี ค.ศ. 2005 มีมูลค่า GDP รวม 57.10 พันล้านหยวน และมีมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อหัวราว 16,966 หยวน อุตสาหกรรมหลักของเมืองเซียงฝาน ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องจักรกล เคมีภัณฑ์ อิเล็กทรอนิกส์ และวัสดุก่อสร้าง นอกจากนี้ เมืองเซียงฝานยังเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญ ผลผลิตที่สำคัญ เช่น ข้าว ฝ้าย พืชน้ำมัน ปลายสูบ ชา และผลไม้ เป็นเมืองที่อุดมไปด้วยแหล่งแร่ธาตุเป็นจำนวนมาก เช่น ฟอสเฟต รูไทล์และแบไรท์ เป็นต้น

การคมนาคมขนส่งในเมืองเซียงฝานค่อนข้างสะดวกสบาย โดยมีเส้นทางบินตรงเชื่อมไปยังเมืองใหญ่ของจีน เช่น กรุงเป่ย์จิง มหานครเซี่ยงไฮ้ และนครกว่างโจว เป็นต้น

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://www.xf.gov.cn/>>

11.4 เมืองจิงโจว (荊州)

เมืองจิงโจว ตั้งอยู่บนที่ราบแม่น้ำฉางเจียง บริเวณตอนกลางก่อนไปทางใต้ของมณฑล มีพื้นที่รวม 14,067 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเส้นทางขนส่งทางน้ำและทะเลสาบมากมาย ทิศตะวันออกติดกับนครอู่ฮั่น ทิศตะวันตกเป็นที่ตั้งของสามโตรกผา ทิศใต้ติดกับมณฑลหูหนาน

และทิศเหนือติดกับเมืองจิงเหมิน โดยใช้เวลาเดินทางทางรถยนต์ไปยังนครอู่ฮั่นราว 3 ชั่วโมง มีประชากรรวม 6.30 ล้านคน โดยเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองราว 1.56 ล้านคน

เมืองจิงโจวถือเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งและการกระจายสินค้าแห่งหนึ่งมาตั้งแต่ในสมัยโบราณ ทั้งยังเป็นต้นกำเนิดวัฒนธรรมชาวต้าซี (Daxi culture หรือ 大溪文化) เมื่อ 5-6 พันปีมาแล้ว เมืองจิงโจวในสมัยโบราณนั้น ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตเจียงหลิง (Jiangling District) บริเวณตอนกลางของแม่น้ำฉางเจียง ซึ่งถือเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญทางทหารในสมัยนั้น โดยเป็นเมืองหลวงของรัฐฉูมาเป็นระยะยาวนานถึง 411 ปีภายใต้การปกครองของกษัตริย์ 20 พระองค์

ปัจจุบัน เมืองจิงโจวมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับต้นๆ ของมณฑลหูเป่ย์ โดยในปี ค.ศ. 2005 มีมูลค่า GDP รวม 39.30 พันล้านหยวน และมีมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อหัวราว 10,278 หยวน

11.5 เขตพัฒนาพิเศษต่าง ๆ

มณฑลหูเป่ย์มีเขตพัฒนาพิเศษซึ่งให้สิทธิพิเศษด้านภาษีแก่นักลงทุนต่างชาติหลายแห่ง ประกอบด้วยเขตพัฒนาระดับประเทศ 3 แห่ง และเขตพัฒนาระดับมณฑลอื่นๆ เขตพัฒนาระดับประเทศ 3 แห่งของมณฑลหูเป่ย์ ได้แก่

(1) เขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีใหม่ขั้นสูงนครอู่ฮั่น (Wuhan New and Hi-tech Industry Development Zone หรือ 武汉高新技术产业开发区) เป็นเขตระดับประเทศ ตั้งอยู่ในเขตอู่ฮ่าง มีพื้นที่รวม 50 ตารางกิโลเมตร และถือว่าเป็น "Silicon Valley" แห่งจีนตอนกลาง เป็นที่ตั้งของสถาบันวิจัยของกระทรวงการไปรษณีย์และการสื่อสารโทรคมนาคม (Ministry of Posts and Telecom) ลำดับที่ 54 ซึ่งเป็นหนึ่งในศูนย์วิจัยด้านเส้นใยนำแสง (Optical Fibre) ที่สำคัญที่สุดของจีน และถือเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้บริษัทด้านการสื่อสารโทรคมนาคมเข้ามาลงทุน อุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การผลิตรถยนต์ การผลิตเหล็กกล้า และวิศวกรรม โดยปัจจุบันเป็นที่ตั้งบริษัทจำหน่ายอะไหล่และชิ้นส่วนประกอบรถยนต์มากกว่า 60 บริษัท ซึ่งรวมถึงศูนย์เทคนิคของบริษัท Valeo ของฝรั่งเศส ซึ่งเป็นผู้พัฒนาระบบไฟรถยนต์ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงด้วย นอกจากนี้ ยังมีบริษัทต่างชาติอื่นๆ อีกมากกว่า 300 บริษัท ในจำนวนนี้เป็นบริษัทชั้นนำของโลกหลายแห่ง เช่น Xerox Ltd. และ ESSO Corp. จากสหรัฐอเมริกา Siemens จากเยอรมนี NKf และ Philips จากเนเธอร์แลนด์ และ NEC จากญี่ปุ่น

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://www.wehdz.gov.cn/en/home.htm>>

(2) เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีนครอู่ฮั่น (Wuhan Economic and Technological Development Zone หรือ 武汉经济技术开发区) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1991 ได้เลื่อนขึ้นเป็นเขตระดับประเทศในเดือนเมษายน ค.ศ. 1993 มีพื้นที่พัฒนารวมทั้งสิ้น 90.70 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันมีการพัฒนาไปแล้ว 40 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของ

นครอู่ฮั่น ริมแม่น้ำฉางเจียง ห่างจากใจกลางเมือง 15 กิโลเมตร จัดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่มีความน่าสนใจมากที่สุดเป็นอันดับที่ 6 จากจำนวนเขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีทั้งหมด 54 แห่งในจีนในปี ค.ศ. 2006 ซึ่งจัดทำโดยสถาบันสังคมศาสตร์ของจีน (Chinese Academy of Social Sciences) โดยพิจารณาจากรูปแบบการลงทุน และประสิทธิภาพของบริษัทข้ามชาติต่างๆ ที่เข้ามาลงทุน อุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ ยานยนต์และส่วนประกอบ เครื่องจักรกล อิเล็กทรอนิกส์ อาหารและเครื่องดื่ม วัสดุก่อสร้าง เภสัชกรรมและชีววิศวกรรม และอุตสาหกรรมบริการอื่นๆ ปัจจุบัน มีบริษัททั้งจากในและต่างประเทศเข้ามาลงทุนในเขตมากกว่า 231 ราย ในจำนวนนี้เป็นบริษัทต่างชาติชั้นนำจาก Fortune 500 รวม 34 ราย ที่สำคัญ เช่น การร่วมทุนระหว่างบริษัท Dongfeng และ Nissan, Dongfeng และ PSA และ Dongfeng และ Honda ด้วยกำลังการผลิตรถยนต์รวมกันมากกว่า 1 ล้านคันในแต่ละปี และยังมี Citroen, Coca-Cola, General Motors, Federal Mogul, Hyundai, Marubeni, Itochu, BOC, Pilkington Glass, Visteon และ Meiko Electrics เป็นต้น

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://www.wedz.com.cn/English/>>

(3) เขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีใหม่ขึ้นสูงเมืองเซียงฝาน (Xiangfan New and High-tech Industrial Development Zone หรือ 襄樊高新技术产业开发区) เป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีใหม่ขึ้นสูงระดับประเทศ โดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมแก้วในงานทางแสง (Optical glass) เป็นสำคัญ นอกจากนี้ ยังได้มีการแบ่งออกเป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น เขตอุตสาหกรรมรถยนต์ นำโดยบริษัท Dongfeng Automobile ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออก อุตสาหกรรมเบา สิ่งทอ และเคมีภัณฑ์ ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกและทางเหนือ ส่วนทางด้านใต้เป็นศูนย์กลางติดต่อค้าขาย

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://www.xfhdz.org.cn/>>

นอกจากนี้ ยังมีเขตพัฒนาระดับมณฑลอีกหลายแห่งในเมืองต่างๆ บริเวณแม่น้ำฮั่นฮู่ย และเส้นทางคมนาคมขนส่งสำคัญ เช่น

- เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีหยางลั่ว (Yangluo Economic and Technological Development Zone)
- เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีคุนไชว (Dunkou Economic and Technological Development Zone)
- เขตพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ขนาดเล็ก (Light Vehicle Development Zone) ในนครอู่ฮั่น
- เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเกอเตี้ยน (Gedian Economic and Technological Development Zone)

- เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีตงชานและหูตึง (Dongshan and Huting Economic and Technological Development Zone) ในนครอู่ฮาง
 - เขตส่งเสริมการลงทุนเฉิงหนาน (Chengnan Investment Zone) ในเมืองจิงโจว
 - เขตพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์เซียงฝาน (Xiangfan Motors Industry Development Zone)
-

ดัชนีที่สำคัญทางเศรษฐกิจของมณฑลหูเป่ย์ (Hubei Province)

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
1. สภาพทั่วไป			
1.1 พื้นที่รวม (ตารางกิโลเมตร)	185,897	185,897	อันดับที่ 14 ในจีน
พื้นที่เพาะปลูก (หมื่นเอเคอร์)	494.95	494.95	ร้อยละ 3.81 ของพื้นที่
1.2 สภาพภูมิอากาศโดยเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)	NA	13-18	
1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ			
น้ำมันปิโตรเลียม (ล้านตัน)	10.62	10.33	
ก๊าซธรรมชาติ (ร้อยล้านลูกบาศก์เมตร)	40.40	39.20	
ถ่านหิน (ร้อยล้านตัน)	2.40	3.30	
เหล็ก (ร้อยล้านตัน)	5.0	4.70	
แมงกานีส (ล้านตัน)	13.66	8.78	
วานาเดียม (ล้านตัน)	0.31	0.48	
ทองแดง (ล้านตัน)	2.23	1.81	
บ็อกไซต์ (ล้านตัน)	2.80	1.41	
ไฟโรต์ (ล้านตัน)	22.10	22.68	
ฟอสฟอรัส (ล้านตัน)	10.08	8.40	
ดินขาว (ล้านตัน)	1.37	10.43	
1.4 จำนวนประชากร (ล้านคน)	60.16	57.10	อันดับที่ 9 ในจีน
ในเขตเมือง	NA	24.65	
ในเขตชนบท	NA	32.42	
ชนกลุ่มน้อย	NA	2.41	
1.5 การศึกษา			
จำนวนผู้เข้ารับการศึกษ (ล้านคน)			
ระดับประถมศึกษา	4.75	4.86	
ระดับมัธยมศึกษา	4.52	4.47	
ระดับอุดมศึกษา	0.89	1.01	
1.6 การจ้างงาน			
จำนวนผู้มีงานทำ (ล้านคน)	25.89	26.76	อันดับที่ 11 ในจีน
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	11.40	11.34	
การผลิตขั้นที่สอง (อุตสาหกรรม)	4.89	5.22	
การบริการและอื่นๆ	9.60	10.21	
อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ย (หยวน)	11,855	14,419	อันดับที่ 26 ในจีน
1.7 สุขอนามัย			
จำนวนโรงพยาบาล/สถานอนามัย (แห่ง)	9,909	9,459	
จำนวนเตียงคนไข้ (เตียง)	137,515	139,147	
2. การปกครอง			
จำนวนจังหวัด/เมืองเทียบเท่าจังหวัด (Prefecture-level City)	13	13	
จำนวนอำเภอ/อำเภอปกครองตนเอง (County)	102	102	
จำนวนเทศบาลตำบล (Township)	1,236	1,220	

โครงการวิจัยภาพรวมเศรษฐกิจจีน 17 มณฑล: มณฑลหูเป่ย์
โดย วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน และอวยพร สุธาทองไทย

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
3. ภาพรวมด้านเศรษฐกิจ			
3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	630.99	652.01	อันดับที่ 12 ในจีน เพิ่มขึ้น 12.1%
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	102.01	108.21	สัดส่วนร้อยละ 16.6
การผลิตขั้นที่สอง (อุตสาหกรรม)	289.47	281.0	สัดส่วนร้อยละ 43.1
การบริการและอื่นๆ	229.52	262.80	สัดส่วนร้อยละ 40.3
3.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	10,500	11,431	อันดับที่ 16 ในจีน เพิ่มขึ้น 15.5%
ในเขตเมือง (หลังหักภาษี)	8,023	8,786	อันดับที่ 18 ในจีน
ในเขตชนบท	2,890	3,099	อันดับที่ 15 ในจีน
3.3 มูลค่าการลงทุนในสินทรัพย์คงที่ (พันล้านหยวน)	226.48	267.66	
4. การคลัง			
รายรับของรัฐบาล (พันล้านหยวน)	31.05	37.55	
รายจ่ายของรัฐบาล (พันล้านหยวน)	64.63	77.87	
5. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร			
5.1 ระยะทางของเส้นทางคมนาคม (กิโลเมตร)			
เส้นทางรถไฟ	2,487	2,525	
เส้นทางรถยนต์	89,673	91,131	
เส้นทางน้ำ	8,176	8,181	
เส้นทางการบิน	NA	NA	
5.2 จำนวนท่าเทียบเรือ (แห่ง)	443	455	
5.3 ปริมาณการจัดการขนส่งสินค้าที่ทำเรือ (ล้านตัน)	NA	NA	
5.4 ปริมาณการขนส่งสินค้า (ล้านตัน)	438.79	467.68	อันดับที่ 16 ในจีน
5.5 ปริมาณการขนส่งผู้โดยสาร (ล้านคน)	671.05	704.97	อันดับที่ 10 ในจีน
5.6 ด้านการสื่อสาร			
จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ (ล้านเลขหมาย)	11.30	14.01	
จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์ (ล้านเลขหมาย)	10.73	12.36	
ในเมือง	7.77	8.88	
ในชนบท	2.96	3.48	
จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต (ล้านคน)	4.29	4.63	
6. เกษตรกรรม			
6.1 ผลผลิตรวมด้านเกษตรกรรม (พันล้านหยวน)	169.54	177.56	อันดับที่ 8 ในจีน เพิ่มขึ้น 4.2%
ผลผลิตรวมจากกสิกรรม	92.16	93.21	
ผลผลิตรวมจากการปศุสัตว์	3.18	3.73	
ผลผลิตรวมจากการประมง	51.45	54.54	
ผลผลิตรวมจากการป่าไม้	20.57	23.65	
6.2 ปริมาณผลผลิตด้านเกษตรกรรม (ล้านตัน)			
เมล็ดข้าว	21.0	21.77	
พืชไร่	3.14	2.94	
ผลไม้	5.43	5.67	
อ้อย	0.46	0.43	

โครงการวิจัยภาพรวมเศรษฐกิจจีน 17 มณฑล: มณฑลหูเป่ย์
โดย วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ และอวยพร สุราทองไทย

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
ฝ้าย	0.40	0.38	
ใบยาสูบ	0.10	0.11	
เนื้อสัตว์	3.09	3.27	
ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	3.02	3.18	ประมาณน้ำจืดอันดับที่ 1 ในจีน
7. อุตสาหกรรม			
7.1 ผลผลิตรวมทางอุตสาหกรรม (พันล้านหยวน)	532.92	NA	อันดับที่ 12 ในจีน
7.2 ปริมาณผลผลิตรวมทางอุตสาหกรรม (ล้านตัน)			
กรดกำมะถัน	3.54	4.40	อันดับที่ 3 ในจีน
ปุ๋ยเคมี	3.32	4.09	อันดับที่ 4 ในจีน
เกลือ	3.16	4.06	อันดับที่ 4 ในจีน
ยาฆ่าแมลง	0.04	0.08	อันดับที่ 5 ในจีน
บุหรื (ร้อยล้านมวน)	1,081.15	1,123.17	อันดับที่ 5 ในจีน
ยานยนต์ (ล้านคัน)	0.34	0.39	อันดับที่ 6 ในจีน
ผ้า (ร้อยล้านเมตร)	18.69	23.40	อันดับที่ 7 ในจีน
เหล็กหล่อ	11.65	14.53	อันดับที่ 7 ในจีน
เหล็กกล้า	13.54	15.69	อันดับที่ 7 ในจีน
เหล็กกล้าม้วน	13.34	15.81	อันดับที่ 7 ในจีน
ปูนซีเมนต์	37.68	44.86	อันดับที่ 7 ในจีน
เครื่องจักรผ้า (ล้านเครื่อง)	0.62	0.60	อันดับที่ 7 ในจีน
พลังงานไฟฟ้า (ร้อยล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง)	1,105.92	1,289.80	อันดับที่ 8 ในจีน
โทรศัพท์มือถือ (ล้านเครื่อง)	4.53	5.87	อันดับที่ 9 ในจีน
8. อุตสาหกรรมบริการ			
8.1 การท่องเที่ยว			
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (คน)	501,900	626,800	อันดับที่ 16 ในจีน
รายรับจากการท่องเที่ยว (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	192.0	276.0	อันดับที่ 17 ในจีน
8.2 การธนาคาร			
ดุลบัญชีเงินฝาก (พันล้านหยวน)	386.07	NA	
ดุลบัญชีเงินกู้ (พันล้านหยวน)	NA	NA	
9. การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (FDI)			
9.1 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (ล้านดอลลาร์ สรอ.)			
จำนวนโครงการ (โครงการ)	568	520	ลดลง 8.5%
มูลค่าตามสัญญา	1,900.0	2,800.0	เพิ่มขึ้น 47.4%
มูลค่าที่แท้จริง	2,100.0	2,600.0	เพิ่มขึ้น 8.3%
9.2 ประเทศนักลงทุน			ฮ่องกง ฝรั่งเศส หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และไต้หวัน เป็นต้น

โครงการวิจัยภาพรวมเศรษฐกิจจีน 17 มณฑล: มณฑลหูเป่ย์
โดย วันรักษ์ มิ่งมณีนาถ และอวยพร สุราทองไทย

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
10. การค้าภายในประเทศ			
10.1 มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	266.75	296.46	อันดับที่ 9 ในจีน เพิ่มขึ้น 13.2%
10.2 มูลค่าการใช้จ่ายต่อหัวของประชาชนในเขตเมือง (หยวน)	6,399	6,737	
อาหาร (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ)	31.4	30.6	
เครื่องนุ่งห่ม	11.8	9.4	
เครื่องใช้ในครัวเรือน	5.4	4.3	
เวชภัณฑ์และบริการทางการแพทย์	9.1	5.8	
โทรคมนาคมและการขนส่ง	10.7	7.6	
การศึกษา วัฒนธรรม และการพักผ่อน	18.3	10.5	
ที่พักอาศัย	9.0	8.0	
11. การค้าระหว่างประเทศ			
11.1 มูลค่าการค้ารวม (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	6,765.81	9,054.75	อันดับที่ 13 ในจีน
การส่งออก	3,382.19	4,428.68	อันดับที่ 16 ในจีน เพิ่มขึ้น 32.4%
การนำเข้า	3,383.62	4,626.07	อันดับที่ 11 ในจีน เพิ่มขึ้น 35.3%
ดุลการค้า	-1.42	-197.38	
11.2 สินค้าส่งออกสำคัญ			สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย เครื่องจักรกล ส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ และ วัตถุดิบทางการแพทย์ เป็นต้น
11.3 สินค้านำเข้าสำคัญ			ยาสังเคราะห์ เครื่องจักรกล เคมีภัณฑ์และวัตถุดิบทางการแพทย์ อุปกรณ์และเครื่องมือทาง อิเล็กทรอนิกส์ และโลหะทั้งที่มีและ ไม่มีเหล็กผสม เป็นต้น
11.4 ประเทศคู่ค้าสำคัญ			สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เป็นต้น
12. เมืองสำคัญทางเศรษฐกิจ			
12.1 นครอูฮั่น (Wuhan)			เมืองเอกของมณฑลหูเป่ย์
จำนวนประชากร (ล้านคน)	NA	8.01	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	195.60	223.80	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	NA	26,238	
รายได้เฉลี่ยของประชากรในเขตเมือง (หยวน)	NA	10,850	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	96.10	112.90	
จำนวนท่าเทียบเรือ (แห่ง)	321	335	
12.2 เมืองอี้ชาง (Yichang)			
จำนวนประชากร (ล้านคน)	NA	3.89	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	58.90	60.80	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	NA	28,819	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	19.80	22.70	
จำนวนท่าเทียบเรือ (แห่ง)	21	21	

โครงการวิจัยภาพรวมเศรษฐกิจจีน 17 มณฑล: มณฑลหูเป่ย์
โดย วันรักษ์ มิ่งมณีนาถ และอาวยพร สุทธาทองไทย

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
12.3 เมืองเซียงฝาน (Xiangfan)			
จำนวนประชากร (ล้านคน)	5.79	NA	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	55.80	57.10	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	NA	16,966	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	20.10	24.10	
12.4 เมืองจิงโจว (Jingzhou)			
จำนวนประชากร (ล้านคน)	NA	6.30	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	43.0	39.30	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	NA	10,278	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	23.70	22.20	

ที่มา: China Statistical Yearbook 2005 and 2006; Hubei Statistical Yearbook 2006.

บทที่ 12

มณฑลหูหนาน (Hunan Province)

湖南省

ภาพรวมเศรษฐกิจมณฑลหูหนาน ปี ค.ศ. 2005

พื้นที่	211,829 ตารางกิโลเมตร
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและเนินเขาร้อยละ 80 ที่เหลือเป็นพื้นที่ราบ
เมืองเอก	นครฉางชา มีประชากร 6.21 ล้านคน
จำนวนประชากร	63.26 ล้านคน
การจ้างงาน	36.58 ล้านคน
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	651.13 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 11.6
GDP เฉลี่ยต่อหัว	10,426 หยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 13.7
ในเขตเมือง	9,524 หยวน
ในเขตชนบท	3,118 หยวน
อัตราเงินเฟ้อ	2.3%
เกษตรกรรม	ข้าว ข้าวสาลี เนื้อวัว ผลิตภัณฑ์จากนม ห่าน สุกร เนื้อหมู ไข่ไก่ เมล็ดบัว ส้ม ดอกเคียวลิลลี่ พริกไทย ป่านรามิ
อุตสาหกรรม	รถยนต์และมอเตอร์ไซด์ วัสดุก่อสร้าง เซรามิก เคมีภัณฑ์ พลังงาน อิเล็กทรอนิกส์ อาหาร การถลุงแร่ เครื่องแต่งกาย เครื่องจักรกล
สินแร่	พลวง แบไรท์ ทังสแตน สังกะสี วุลแฟรม บิสมัท ตะกั่ว ดีบุก กราไฟต์ โมนาไซต์ หินฟองน้ำทะเล
การค้าระหว่างประเทศ	
การส่งออก	3.75 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 20.6
การนำเข้า	2.25 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงปีก่อนร้อยละ 3.6

ที่มา: China Statistical Yearbook 2006; Hunan Statistical Yearbook 2006.

ภาพที่ 1
แผนที่มณฑลหูหนาน

ที่มา: <http://www.map-of-china.co.uk/>

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้งและภูมิประเทศ

มณฑลหูหนาน ตั้งอยู่ทางตอนกลางของจีน บริเวณตอนใต้ของทะเลสาบตั้งตง (Dongting Lake หรือ 洞庭湖) อันเป็นที่มาของชื่อมณฑล “หูหนาน” ซึ่งหมายถึง “ทิศใต้ของทะเลสาบ” มีเนื้อที่รวม 211,829 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือติดกับมณฑลหูเป่ย์ ทิศตะวันออกติดกับมณฑลเจียงซี ทิศใต้ติดกับมณฑลกว่างตง ทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดกับเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี ทิศตะวันตกติดกับมณฑลกุ้ยโจว ทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับมณฑลนครฉิง

สภาพทางภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่ราบเพียงร้อยละ 20 ส่วนอีกร้อยละ 80 ของพื้นที่เป็นภูเขาและเนินเขา มีเทือกเขาโอบล้อมถึง 3 ด้าน ที่สำคัญได้แก่ เขาอู่หลิงซาน (Wuling Mountains หรือ 武陵山) ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือ เขาเสว่เฟิงซาน (Xuefeng Mountains หรือ 雪峰山) ทางด้านตะวันตก เขาหนานหลิงซาน (Nanling Mountains หรือ 南岭山) ทางด้านใต้ และเขาหลัวเซียวซาน (Luoxiao Mountains หรือ 罗霄山) ทางด้านตะวันออก โดยยอดเขาทางตะวันตกของมณฑลส่วนใหญ่มีความสูงเหนือระดับน้ำทะเลมากกว่า 1,000 เมตร

มณฑลหูหนานเป็นที่ตั้งของทะเลสาบตั้งตง ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือของมณฑลหูหนาน เป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในมณฑลและขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของจีน โดยมีขนาดใหญ่ถึง 2,691 ตารางกิโลเมตร และมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่านหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำเซียงเจียง (Xiang River หรือ 湘江) แม่น้ำจื่อ (Zi River หรือ 资江) แม่น้ำหยวน (Yuan River หรือ 沅江) และแม่น้ำหลี (Lishui หรือ 澧水) ไหลมาจากทางด้านตะวันตกเฉียงใต้และไหลลงสู่ทะเลสาบตั้งตงก่อนไปรวมกับแม่น้ำฉางเจียง รวมระยะทางที่ไหลผ่านในมณฑลหูหนานถึง 2,200 กิโลเมตร นอกจากนี้ ยังแตกออกเป็นแม่น้ำสายเล็กๆ อีกกว่า 5,341 สาย มณฑลหูหนานจึงเป็นมณฑลที่มีแหล่งน้ำจืดมากเป็นอันดับที่ 2 ของจีน

มณฑลหูหนานตั้งอยู่ในพื้นที่มรสุมกึ่งเขตร้อน ลักษณะภูมิอากาศมีตั้งแต่เขตอบอุ่นและมรสุมเขตร้อนชื้น มีปริมาณแสงแดดมาก และมีสภาพอากาศที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนในแต่ละฤดู ฤดูร้อนมีอากาศร้อนจัด ฤดูหนาวอากาศเย็นจัด จึงมีฝนตกบ่อยครั้งในช่วงใบไม้ผลิและฤดูร้อน และอากาศค่อนข้างแห้งในต้นฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ 16-18 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิต่ำสุดอยู่ระหว่าง 3-8 องศาเซลเซียสในเดือนมกราคม และสูงสุด 27-30 องศาเซลเซียสในเดือนกรกฎาคม

1.2 ความสำคัญทางประวัติศาสตร์

มณฑลหูหนานมีชื่อย่อว่า “เซียง” (湘) ตามชื่อแม่น้ำเซียงเจียง ที่ไหลผ่านมณฑล ในอดีตถือเป็นศูนย์กลางการติดต่อคมนาคมที่สำคัญ อันเนื่องมาจากตำแหน่งที่ตั้งบริเวณแม่น้ำฉางเจียงและบริเวณก่อสร้างเส้นทางหลวงสายเหนือ-ใต้ มณฑลหูหนานยังเป็นมณฑลที่มีชาวฮั่นอาศัยอยู่มากและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจนสามารถก่อกำเนิดในเหตุการณ์การลุกฮือของชาวนาหลายครั้งในช่วงศตวรรษที่ 19

การลุกฮือครั้งสำคัญเกิดขึ้นในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวในฤดูใบไม้ผลิในปี ค.ศ. 1927 นำโดย เหมา เจ๋อตง ซึ่งเป็นชาวนาชาวจีนโดยกำเนิดและเป็นผู้ร่วมก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ โดยมีการ ชิงสุ่มกลุ่มกองโจรในภูเขาตามแนวชายแดนมณฑลหูหนานและเจียงซี จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1934 เมื่อได้รับแรงกดดันจากพรรคก๊กมินตั๋ง (ก๊กมินตั๋ง) จึงได้เริ่มการเดินทางไกล (Long March) ไปยังฐานที่มั่นในมณฑลส่านซี ก่อนที่จีนจะเข้าสู่การทำสงครามระหว่างจีน-ญี่ปุ่นและ สงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งส่งผลให้มณฑลหูหนานได้รับผลกระทบและความเสียหายไม่น้อย

เมื่อสงครามปลดแอกสิ้นสุดลง จีนจึงได้เข้าสู่ยุคการปกครองโดยพรรคคอมมิวนิสต์ และ เนื่องจากเป็นบ้านเกิดของเหมา เจ๋อตง มณฑลหูหนานจึงเป็นแรงหนุนสำคัญต่อการดำเนิน “การปฏิวัติทางวัฒนธรรม” (Cultural Revolution) ในช่วงปี ค.ศ. 1966-1976 และเช่นเดียวกัน จึงเป็นมณฑลที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจช้ากว่ามณฑลส่วนใหญ่ทั่วไปเมื่อเหมา เจ๋อตง เสียชีวิตลงในปี ค.ศ. 1976 และจีนเข้าสู่การปฏิรูปทางเศรษฐกิจซึ่งนำโดยเติ้ง เสี่ยวผิง

1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

มณฑลหูหนานเป็นแหล่งผลิตทรัพยากรสินแร่ที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน มีการสำรวจพบ สินแร่ต่างๆ รวม 111 ชนิด ทั้งที่เป็นโลหะและอโลหะ โดยมณฑลหูหนานได้ชื่อว่าเป็น “เมือง แห่งแร่โลหะที่ไม่มีเหล็กผสม” ของจีน ด้วยการขุดพบแร่ดังกล่าว 37 ชนิด ที่สำคัญ ได้แก่ สหิ เบียม หรือที่เรียกกันว่า “พลวงดำ” ซึ่งมีมากเป็นอันดับที่ 1 ของโลก รองลงมาคือ หังสเดน สังกะสี วุลแฟรม บิสมีท และโมนาไซต์ ซึ่งก็มีมากเป็นอันดับต้นๆ ของจีน และยังมีตะกั่ว ดีบุก ดินขาว และกราไฟต์ มณฑลหูหนานยังมีแร่โลหะอีกมากมาย เช่น หินฟองน้ำทะเล หินแบไรท์ แร่ซิลิเกตของแมกนีเซียม แร่เฟลด์สปาร์หรือแร่ฟันม้า ก็มีปริมาณมากที่สุดในประเทศเช่นกัน นอกจากนี้ ยังมีหินปูน หินโดโลไมต์ ไฟไรต์ และฟอสฟอรัส เป็นต้น

มณฑลหูหนานมีสัตว์ป่าอาศัยกระจายอยู่ทั่วไปหลากหลายชนิด โดยเป็นสัตว์ เลี้ยงลูกด้วยนม 70 ชนิด นกชนิดกว่า 310 ชนิด สัตว์เลื้อยคลานกว่า 70 ชนิด และปลาชนิด ต่างๆ อีกกว่า 160 ชนิด เป็นต้น ในจำนวนนี้เป็นสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองหายาก ประเภท A รวม 18 ชนิด เช่น ปลาโลมา และเสือจีนใต้ สัตว์ป่าคุ้มครองหายากประเภท B รวม 19 ชนิด เช่น ลิงกัง สัตว์ป่าคุ้มครองหายากประเภท C รวม 7 ชนิด เช่น หมี่ดำ เป็นต้น

มณฑลหูหนานยังมีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีพื้นที่ป่าปกคลุมคิดเป็นร้อยละ 34.3 ของพื้นที่ทั้งมณฑลและพื้นที่ใช้ในอุตสาหกรรมป่าไม้ร้อยละ 57.4 ของพื้นที่รวม มีพันธุ์ไม้ อยู่ทั้งหมด 2,470 ชนิด โดยมณฑลหูหนานถือเป็นฐานการผลิตไม้ที่สำคัญในจีนตอนใต้ โดยเฉพาะไม้ไผ่ มีพื้นที่ป่าไผ่ 5,646 กว้ดตารางกิโลเมตร โดยเป็นไผ่เหมาะทั้งสิ้น 8,900 ล้านตัน มากเป็นอันดับที่ 3 ของจีน และยังมีไม้เศรษฐกิจอื่นๆ ที่สำคัญอีก เช่น ต้นชา น้ำมัน ต้นน้ำมันถง และต้นชา เป็นต้น

1.4 จำนวนประชากร

มณฑลหูหนานมีประชากรรวม 63.26 ล้านคน มากเป็นอันดับที่ 7 ของจีน ประชากรทั่วไปอาศัยอยู่ในเขตชนบท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63.0 ของประชากรรวม ประชากรส่วนใหญ่ของมณฑลหูหนานร้อยละ 89.8 เป็นชาวฮั่น ที่เหลือเป็นชนกลุ่มน้อยหลากหลายเชื้อชาติ รวม 40 เชื้อชาติ ได้แก่ ชาวตูเจีย (Tujia) ม้ง (Miao) หุย (Hui) ตัง (Dong) และเย้า (Yao) เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 10.2 ของประชากรรวม โดยชนกลุ่มน้อยจะอาศัยอยู่บริเวณเขตภูเขาทางตะวันตก ตะวันออก และทางใต้ของมณฑล นอกจากเป็นบ้านเกิดของเหมา เจ๋อตง ผู้สถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว ยังเป็นบ้านเกิดของอดีตนายกรัฐมนตรีหู หงจี ด้วย

นอกเหนือจากภาษาจีนกลางที่ใช้โดยทั่วไปแล้ว มณฑลหูหนานยังมีการใช้ภาษาเซียง (湘) ซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่นที่ใช้กันโดยทั่วไปและในพื้นที่อื่นๆ ของจีน ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากมณฑลหูหนาน

1.5 การศึกษา

มณฑลหูหนานมีจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษารวม 4.90 ล้านคน ระดับมัธยมศึกษารวม 4.29 ล้านคน และระดับอุดมศึกษา 0.75 ล้านคน สถาบันระดับอุดมศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ Central South University, Changsha University, Hunan University, Hunan Normal University, Xiangtan University, Jishou University, Yuelu Academy of Classical Learning และ Xiangnan University

1.6 แรงงานและการจ้างงาน

มณฑลหูหนานมีการจ้างงานแรงงานกว่า 36.58 ล้านคน มากเป็นอันดับที่ 6 ของจีน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคการเกษตร คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 53.6 รองลงมา ได้แก่ ภาคบริการ ร้อยละ 28.9 และภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 17.5 โดยมีอัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยต่อคน 15,659 หยวน มากเป็นอันดับที่ 17 ของจีน

2. การปกครอง

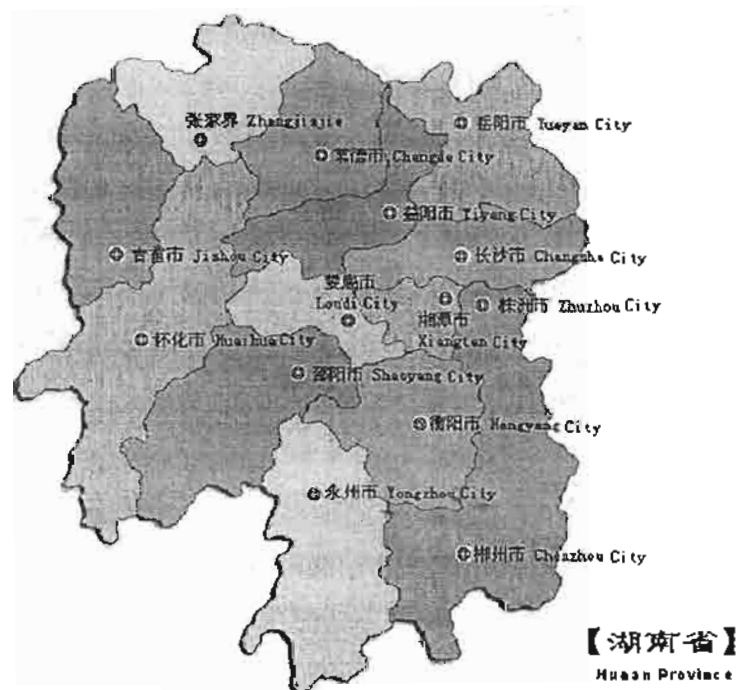
มณฑลหูหนานแบ่งเขตปกครองออกเป็น 14 เมืองระดับจังหวัด และ 122 อำเภอ/อำเภอปกครองตนเอง และ 2,409 เทศบาลตำบล

เขตปกครองระดับจังหวัด 14 แห่ง ได้แก่

1. นครฉางซา (Changsha หรือ 长沙) เป็นเมืองเอก
2. เมืองจางเจียเจีย (Zhangjiajie หรือ 张家界)
3. เมืองฉางเต๋อ (Changde หรือ 常德)
4. เมืองอี้หยาง (Yiyang หรือ 益阳)
5. เมืองเยว่หยาง (Yueyang หรือ 岳阳)

6. เมืองจูโจว (Zhuzhou หรือ 株洲)
 7. เมืองเซียงถาน (Xiangtan หรือ 湘潭)
 8. เมืองเหิงหยาง (Hengyang หรือ 衡阳)
 9. เมืองเฉินโจว (Chenzhou หรือ 郴州)
 10. เมืองหย่งโจว (Yongzhou หรือ 永州)
 11. เมืองเส้าหยาง (Shaoyang หรือ 邵阳)
 12. เมืองหวายฮว่า (Huaihua หรือ 怀化)
 13. เมืองโหลวตี้ (Loudi หรือ 娄底)
 14. จังหวัดปกครองตนเองชนชาติถู่เจียและม้งเซียงซี (Xiangxi Tujia and Miao Autonomous Prefecture หรือ 湘西土家族苗族自治州)
- รักษาผู้ว่าการมณฑลหูหนานคนปัจจุบัน คือ นายโจว เจียง (周强) (ตุลาคม ค.ศ. 2006)

ภาพที่ 2
การแบ่งเขตการปกครองของมณฑลหูหนาน

3. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

มณฑลหูหนานเป็นมณฑลหนึ่งในกลุ่มสามเหลี่ยมเศรษฐกิจฟ้านจูชานเจียวหรือแม่น้ำจูเจียง ในปี ค.ศ. 2005 มีมูลค่า GDP รวม 651.13 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 11.6 คิดเป็นร้อยละ 3.5 ของทั้งประเทศ จัดว่ามีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 13 ของจีน โดยมี

มูลค่า GDP เฉลี่ยต่อหัวคิดเป็น 10,426 หยวน จัดอยู่ในอันดับที่ 26 ของจีน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ 13.7

โครงสร้างของ GDP ส่วนใหญ่อยู่ในการผลิตขั้นที่สอง (อุตสาหกรรม) และอุตสาหกรรมบริการและอื่นๆ ซึ่งแต่ละอุตสาหกรรมมีสัดส่วนราวร้อยละ 40 และการผลิตขั้นปฐม (เกษตร) ร้อยละ 19.6

ตารางที่ 1
สัดส่วนโครงสร้าง GDP ของมณฑลหูหนาน (%)

GDP	ปี 1980	ปี 2003	ปี 2004	ปี 2005
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	42.3	19.1	20.6	19.6
การผลิตขั้นที่สอง	40.2	38.7	39.5	39.9
ภาคอุตสาหกรรม	34.1	31.4	NA	NA
การบริการและอื่นๆ	17.5	42.2	39.9	40.5

ที่มา: Hunan Statistical Yearbook 2006.

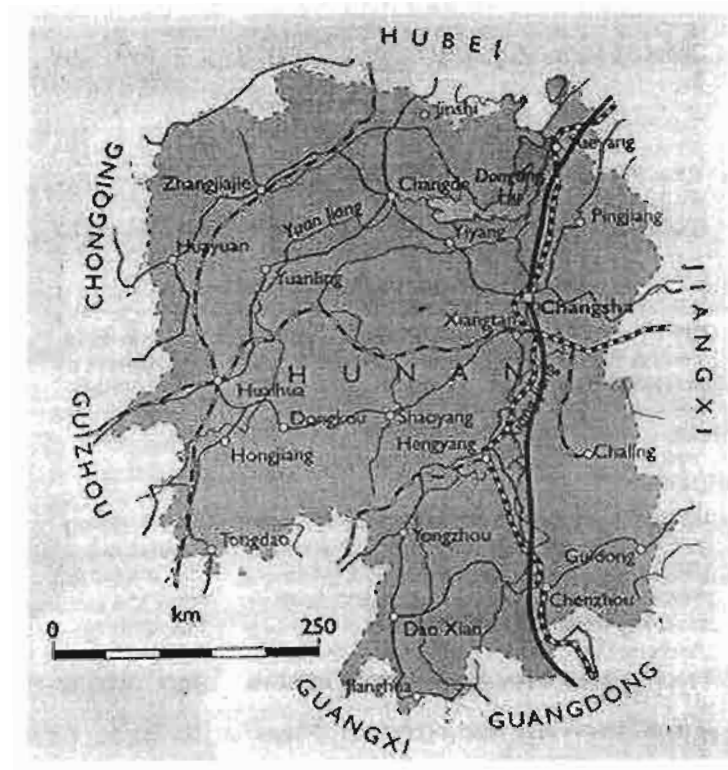
ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญของมณฑลหูหนาน ได้แก่ นครฉางชา เมืองเยว่หยาง ฉางเต๋อ เติ้งหยาง และจูโจว โดยมีมูลค่า GDP รวมกัน คิดเป็นร้อยละ 58.9 ของมูลค่า GDP ของมณฑลหูหนาน

ทั้งนี้ ภายใต้แผนพัฒนาแห่งชาติของจีน ฉบับที่ 11 (ค.ศ. 2006-2010) รัฐบาลมณฑลหูหนานได้ตั้งเป้าการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยเพิ่มมูลค่า GDP และมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อหัวในปี ค.ศ. 2008 ให้เติบโตขึ้นอีกสองเท่าตัวจากปี ค.ศ. 2000 ด้วยอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี

4. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

มณฑลหูหนานมีระบบโครงข่ายคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยมีนครฉางชาเป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่สำคัญของมณฑล

ภาพที่ 3
ระบบคมนาคมขนส่งในมณฑลหูหนาน

ตารางที่ 2
ระยะทางเส้นทางคมนาคมของมณฑลหูหนาน (กิโลเมตร)

เส้นทาง	ปี 2004	ปี 2005
เส้นทางรถไฟ	2,836	2,902
เส้นทางถนน	87,875	88,200
เส้นทางน้ำ	11,495	11,495
เส้นทางการบิน	NA	NA

ที่มา: China Statistical Yearbook 2006.

4.1 การขนส่งทางรถไฟ

มณฑลหูหนานมีระบบเครือข่ายเส้นทางรถไฟซึ่งเชื่อมต่อไปยังเมืองใหญ่หลายเมืองทั่วประเทศ รวมระยะทางราว 2,902 กิโลเมตร โดยมีนครฉางซา เป็นชุมทางสำคัญของเส้นทางรถไฟสายหลักหลายเส้นทาง ที่สำคัญได้แก่

- สายเป่ย์จิง-กว้างโจว (สายจิงกว้าง) ซึ่งเป็นเส้นทางรถไฟสายหลักสายหนึ่งของจีน และเป็นเส้นทางตามทางหลวงสายประวัติศาสตร์ที่เชื่อมต่อบริเวณตอนกลางของจีนกับดินแดนทางตอนใต้

- สายเจียวโจว-หลิวโจว เป็นเส้นทางตัดตามแนวเหนือ-ใต้ของจีน
- สายเจ้อเจียง-เจียงซี
- สายหูหนาน-ก๊วยโจว
- สายหูหนาน-กวางซี
- สายสือเหมิน-ฉางซา เป็นต้น

โดยที่เส้นทางหลังเป็นเส้นทางตัดจากภาคตะวันตกไปยังตะวันออกของจีน ด้วยเส้นทางทั้งหมดดังกล่าว ทำให้การเดินทางระหว่างนครฉางซาไปยังกรุงเป่ย์จิง มหานครเซี่ยงไฮ้ นครก๊วยหยาง (มณฑลก๊วยโจว) และคุนหมิง (มณฑลหยุนหนาน) ใช้เวลาเดินทางประมาณ 16 ชั่วโมง และไปยังนครกว้างโจวและเมืองเซินเจิ้น มณฑลกวางตุ้ง ใช้เวลาเดินทางประมาณ 8-10 ชั่วโมง ส่วนการเดินทางไปเมืองจางเจียเจียที่ตั้งของเขาสู่หลิงหยวน (Wulingyuan Scenic and Historic Interest Area) อันเป็นมรดกโลกของมณฑลหูหนาน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมง

นอกเหนือจากสถานีรถไฟในนครฉางซาอันเป็นชุมทางสำคัญแล้ว มณฑลหูหนานยังมีสถานีรถไฟสำคัญ 2 แห่ง คือ สถานีรถไฟในเมืองจู่โจวและเมืองหวยฮว่า ซึ่งมีลานวางเรียงตู้ขนส่งสินค้า (freight-marshalling yards) ขนาดใหญ่ซึ่งสะดวกในการขนถ่ายสินค้า นอกจากนี้ มณฑลหูหนานยังได้มีการพัฒนาพื้นที่บริเวณเส้นทางรถไฟสายเป่ย์จิง-กว้างโจวให้เป็นเขตอุตสาหกรรม โดยมีนครฉางซาเป็นศูนย์กลาง และวางแผนพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งที่เชื่อมระหว่างภาคตะวันออกและภาคตะวันตกด้วย เป็นต้น

4.2 การขนส่งทางรถยนต์

มณฑลหูหนานมีเส้นทางขนส่งทางรถยนต์ระยะทางรวม 88,200 กิโลเมตร เป็นทางด่วนระยะทางกว่า 1,400 กิโลเมตร ประกอบด้วยเส้นทางหลวงแห่งชาติ 4 สาย ตัดตามแนวเหนือ-ใต้ และเส้นทางหลวงแห่งชาติ 3 สาย ตัดตามแนวตะวันออก-ตก พร้อมด้วยเส้นทางหลวงระดับมณฑลอีกกว่า 70 เส้นทางทั่วมณฑล โดยมีนครฉางซาเป็นศูนย์กลางขนส่งที่สำคัญ

เส้นทางหลวงที่สำคัญ เช่น สายเป่ย์จิง-เซินเจิ้น (เส้นทางหลวงแห่งชาติสาย 107) สายเจิ้งตู-เซี่ยเหมิน (เส้นทางหลวงแห่งชาติสาย 391) และเส้นทางหลวงแห่งชาติสาย 106 นอกจากนี้ ยังมีสถานีขนส่งผู้โดยสารทางไกล 3 สถานีเชื่อมไปยังเมืองต่างๆ ทางด้านตะวันออกของจีน ทั้งนี้ มณฑลหูหนานอยู่ห่างจากมหานครเซี่ยงไฮ้ประมาณ 1 พันกิโลเมตร ห่างจากกรุงเป่ย์จิงประมาณ 1,200 กิโลเมตร และห่างจากนครกว้างโจวราว 500 กิโลเมตร

ทั้งนี้ มณฑลหูหนานมีแผนที่จะขยายเส้นทางด่วนเพิ่มขึ้นเป็น 3,500 กิโลเมตรภายในปี ค.ศ. 2010

4.3 การขนส่งทางน้ำ

มณฑลหูหนานมีเส้นทางขนส่งทางน้ำระยะทางรวม 11,495 กิโลเมตร เชื่อมโยงกับเมืองต่างๆ ในมณฑลหูหนานถึงร้อยละ 95 ของพื้นที่รวมทั้งมณฑล

ท่าเรือสำคัญของมณฑลหูหนาน ได้แก่ ท่าเรือเฉิงหลิงจี (Chenglingji Port) ตั้งอยู่ในเมืองเยว่หยาง ใกล้กับทะเลสาบดังกิงและแม่น้ำฉางเจียง และใกล้กับเส้นทางรถไฟสายเป่ย์จิง-กว่างโจว เป็นท่าเรือแม่น้ำที่สามารถรองรับเรือขนส่งสินค้าได้ 5 พันตัน และเป็นหนึ่งในท่าเรือไม่กี่แห่งของมณฑลหูหนานที่มีทางออกสู่ทะเลโดยผ่านแม่น้ำฉางเจียง (อีกแห่งหนึ่งคือ ท่าเรือขนส่งเซียงถาน) เส้นทางขนส่งทางน้ำของมณฑลหูหนานสามารถกระทำโดยผ่านแม่น้ำสาขาของแม่น้ำฉางเจียงเข้าแม่น้ำฉางเจียงไปยังมหานครฉงชิ่ง นครอู่ฮั่น (มณฑลหูเป่ย์) มหานครเซี่ยงไฮ้ นครหนานจิง และเมืองหลียนหยุนกั่ง (มณฑลเจียงซู) และเมืองอื่นๆ ตลอดเส้นทางแม่น้ำฉางเจียง ทั้งนี้ ท่าเรือเฉิงหลิงจียังเป็นจุดแวะพักระหว่างทางของเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือในแม่น้ำฉางเจียงด้วย

นอกจากนี้ มณฑลหูหนานยังมีเส้นทางขนส่งทางน้ำทางตอนเหนือบริเวณทะเลสาบดังกิงไปยังเมืองเยว่หยาง อี้หยาง เซียงถาน และฉางเค่อด้วย

4.4 การขนส่งทางอากาศ

มณฑลหูหนานมีท่าอากาศยานสำคัญหลายแห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติฉางซา (Changsha Huanghua International Airport) ซึ่งเป็นท่าอากาศยานนานาชาติ ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกห่างจากใจกลางเมืองราว 25 กิโลเมตร มีเส้นทางบินตรงไปยังฮ่องกง ไช่กั๋ว ลักซ์มเบิร์ก นาโงย่า และฟูกูโอกะ และมีเส้นทางบินภายในประเทศไปยัง 45 เมืองทั่วประเทศ เช่น เป่ย์จิง เซี่ยงไฮ้ กว่างโจว เซินเจิ้น กุนหมิง ฉงชิ่ง และอีกกว่า 50 เส้นทางบินทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีท่าอากาศยานเหิงหยาง (Hengyang Airport) ท่าอากาศยานฉางเจียเจี๋ย (Zhangjiajie Airport) และท่าอากาศยานฉางเค่อ (Changde Airport) ซึ่งเป็นท่าอากาศยานภายในประเทศ

การเดินทางระหว่างมณฑลหูหนาน-ไทย

ไม่มีเที่ยวบินตรงจากกรุงเทพฯ-ฉางซา ผู้โดยสารต้องต่อเครื่องที่กรุงเป่ย์จิง เซี่ยงไฮ้ กว่างโจวหรือเมืองอื่นๆ		
กว่างโจว-ฉางซา	มีเที่ยวบินวันละ 7-8 เที่ยวบิน	ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
เป่ย์จิง-ฉางซา	มีเที่ยวบินวันละ 6-7 เที่ยวบิน	ใช้เวลา 2 ชั่วโมง
เซี่ยงไฮ้-ฉางซา	มีเที่ยวบินวันละ 8 เที่ยวบิน	ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

4.5 การสื่อสาร

ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลหูหนานมีจำนวนผู้ติดตั้งสายโทรศัพท์ประมาณ 12.28 ล้านเลขหมาย มีจำนวนผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้นรวม 12.66 ล้านเลขหมาย และใช้อินเทอร์เน็ตจำนวน 3.48 ล้านคน

5. เกษตรกรรม

มณฑลหูหนานมีส่วนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมการผลิตขั้นปฐมหรือการเกษตร เกือบร้อยละ 20 ของ GDP โดยส่วนใหญ่เป็นภาคการผลิตจากภาคกสิกรรม คิดเป็นร้อยละ 46.1 และภาคปศุสัตว์ร้อยละ 40.1 ของมูลค่าผลผลิตรวมทางเกษตรกรรม บนพื้นที่เพาะปลูกรวม 3.91 ล้านเฮกตาร์ หรือร้อยละ 18.5 ของพื้นที่รวม โดยกว่าครึ่งหนึ่งของดินในมณฑลนั้นเป็นดินแดงหรือดินเหลือง

ด้วยสภาพอากาศแบบสมดุล มีแสงแดด และแหล่งน้ำเพียงพอ ทำให้มณฑลหูหนานเป็นแหล่งเพาะปลูกและทำกสิกรรมรายใหญ่แห่งหนึ่งของจีน โดยถือเป็นผู้ผลิตพืชประเภทข้าวรายใหญ่ที่สุดในประเทศ ซึ่งผลผลิตด้านธัญพืชของมณฑลหูหนานในปี ค.ศ. 2005 มีปริมาณถึง 26.79 ล้านตัน โดยแบ่งเป็นผลผลิตประเภทข้าวถึงร้อยละ 78 ของพื้นที่ทำการเพาะปลูก ผลผลิตด้านธัญพืชทั้งหมด โดยมี บริษัท Yuhua Seeds ซึ่งเป็นบริษัทท้องถิ่นที่สำคัญของมณฑลหูหนานได้มีการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและให้ผลผลิตสูงขึ้นมา

มณฑลหูหนานยังถือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สุกรที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของจีนและกำลังพัฒนาขึ้นมาเป็นฐานการผลิตผลิตภัณฑ์จากนมที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน และยังสามารถผลิตใบชาได้มากเป็นอันดับที่ 3 และผลิตส้มและไผ่ยาสูบ ได้มากเป็นอันดับที่ 4 ของจีน ที่สำคัญยังเป็นแหล่งผลิตไม้รายใหญ่ในบริเวณจินตอนใต้ด้วย มณฑลหูหนานยังมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกหลายชนิด เช่น ข้าวสาลี ห่าน รัมใหม่ เม็ดบัว ดอกเดซี่ลิลลี่ พริกไทย และป่านรามี่ (ramie) ซึ่งมีฐานการผลิตอยู่ที่บริเวณทะเลสาบดังกิง เป็นต้น

นอกจากนี้ มณฑลหูหนานยังเป็นแหล่งผลิตปลาน้ำจืดรายใหญ่เป็นอันดับต้นๆ ของจีน เนื่องจากเป็นแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ บนพื้นที่น้ำจืดรวม 1.35 ล้านเฮกตาร์ หรือร้อยละ 6.4 ของพื้นที่รวมของมณฑล สามารถผลิตผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำได้ราว 1.79 ล้านตันต่อปี

6. อุตสาหกรรม

โครงสร้างการผลิตของมณฑลหูหนานส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับสินแร่ต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตทรัพยากรสินแร่รายใหญ่ ที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมหลอมและแปรรูปโลหะทั้งที่มีเหล็กผสมและไม่มีเหล็กผสม คิดเป็นร้อยละ 17.5 ของมูลค่าการผลิตรวมทางอุตสาหกรรมของมณฑลหูหนาน รองลงมาคือ อุตสาหกรรมวัตถุเคมีและเคมีภัณฑ์ (ร้อยละ

9.7) การผลิตใบยาสูบ (ร้อยละ 6.6) การผลิตอุปกรณ์ขนส่ง (ร้อยละ 6.2) การผลิตและจัดหาพลังงานไฟฟ้าและความร้อน (ร้อยละ 6.0) และผลิตภัณฑ์แร่โลหะ (ร้อยละ 5.4) เป็นต้น

ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลหูหนานมีมูลค่าผลผลิตรวมทางอุตสาหกรรมมูลค่าเพิ่มราว 153.60 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 20.6 โดยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา มณฑลหูหนานได้กลายมาเป็นฐานอุตสาหกรรมการผลิตที่โยกย้ายมาจากมณฑลอื่นๆ อย่างมณฑลกวางตุ้ง เจ้อเจียง ผู้เจี้ยน กรุงเป่ย์จิง และมหานครเซี่ยงไฮ้ โดยในปี ค.ศ. 2005 มีมูลค่าการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตสูงถึง 25.10 พันล้านหยวน

ตารางที่ 3

สัดส่วนผลผลิตของอุตสาหกรรมหลักของมณฑลหูหนาน ปี ค.ศ. 2004

อุตสาหกรรมหลัก	สัดส่วน (%)
การหลอมและแปรรูปโลหะที่มีเหล็กผสม	10.2
วัตถุดิบเคมีและเคมีภัณฑ์	9.7
การหลอมและแปรรูปโลหะที่ไม่มีเหล็กผสม	7.3
การผลิตใบยาสูบ	6.6
การผลิตอุปกรณ์ขนส่ง	6.2
การผลิตและจัดหาพลังงานไฟฟ้าและความร้อน	6.0
ผลิตภัณฑ์แร่โลหะ	5.4
การแปรรูปอาหารจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	5.3
การแปรรูปน้ำมันปิโตรเลียม ถ่านโค้ก และเชื้อเพลิง	5.1
พลังงานนิวเคลียร์	4.2
การผลิตเครื่องจักรกลเฉพาะทาง	4.2

ที่มา: Hunan Statistical Yearbook 2005.

ฐานการผลิตทางอุตสาหกรรมที่สำคัญอยู่ที่นครฉางชา เมืองเยว่หยาง จูโจว และฉางเต๋อ ซึ่งมีมูลค่าผลผลิตรวมกันคิดเป็นร้อยละ 57 ของมูลค่าการผลิตรวมทางอุตสาหกรรมของมณฑลหูหนาน

สินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เซรามิกสำหรับใช้ในครัวเรือน โดยมณฑลหูหนานถือเป็นฐานการผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิกสำหรับใช้ในครัวเรือนที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน คิดเป็นร้อยละ 7 ของมูลค่าการผลิตรวมทั่วประเทศ สินค้าอื่นๆ ที่สำคัญของมณฑลหูหนาน เช่น เครื่องมือเครื่องจักร รถยนต์ มอเตอร์ไซค์ รถมอเตอร์ไฟฟ้า ปูนซีเมนต์ ปุ๋ยเคมี ไยเคมี ยาฆ่าแมลง และเครื่องแต่งกาย เป็นต้น

อุตสาหกรรมหลักที่สำคัญ

(1) อุตสาหกรรมหลอมและแปรรูปโลหะทั้งที่มีเหล็กผสมและไม่มีเหล็กผสม

มณฑลหูหนานนับเป็นแหล่งผลิตแร่ที่สำคัญและเป็นแหล่งแร่ขนาดใหญ่ของจีนแห่งหนึ่ง คิดเป็นสัดส่วนการผลิตร้อยละ 17.5 ของมูลค่าการผลิตรวมทั้งอุตสาหกรรมของมณฑลหูหนาน โดยเฉพาะแร่ประเภทโลหะที่ไม่มีเหล็กผสมที่สำคัญถึง 10 ชนิด ด้วยรายได้จากการส่งออกแร่ดังกล่าวสูงถึง 200 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. คอปี ที่สำคัญ ได้แก่ สตีเปียม โดยเป็นที่ตั้งเหมืองแร่พลวงที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก และยังมีแหล่งแร่แมงกานีสและสังกะสีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก และพื้นที่ที่มีแร่บิสมีท์และแร่ฟลูออไรท์มากที่สุดในประเทศ ซึ่งปัจจุบันได้มีการพิสูจน์พบว่า มีแหล่งแร่ประเภทโลหะที่ไม่มีเหล็กผสมปริมาณถึง 25.50 ล้านตัน

ผู้ผลิตสินค้าแร่รายใหญ่ของมณฑลหูหนาน ได้แก่

- บริษัท Xikuangshan Mining เป็นผู้ผลิตแร่สตีเปียมชั้นนำของโลก ซึ่งมักจะใช้ในการผลิตเครื่องสำอางประเภทมาสคาร่า เป็นต้น

- บริษัท Hunan Special Metal Materials Factory ตั้งอยู่ในนครฉางซาและถือเป็นผู้ผลิตแร่แมงกานีสรายใหญ่ของจีน

- บริษัท Hunan Shizhuyuan Nonferrous Metal เป็นรัฐวิสาหกิจและเป็นผู้ผลิตสินค้าแร่โลหะที่ไม่มีเหล็กผสมรายใหญ่ของจีน และเป็นเจ้าของโรงหลอมแร่สังกะสีในเมืองเจินโจวใกล้เคียงกับเมืองชือจู่หยวน (Shizhuyuan) ซึ่งมีปริมาณแร่สังกะสีถึงกว่า 70,000 ตัน หรือร้อยละ 5 ของผลผลิตแร่สังกะสีทั้งหมดของจีน และยังเป็นแหล่งสินแร่โมลิบดีนัม บิสมีท์ ตะกั่ว และสังกะสี อีกเป็นจำนวนมาก

- บริษัท Zhuzhou Smelting Group ตั้งอยู่ในเมืองจูโจว เป็นผู้ผลิตสังกะสีเป็นอันดับที่ 2 ของจีน ด้วยกำลังการผลิตสังกะสีในรูปแบบก้อนโลหะ (Zinc Ingot) และรูปแบบโลหะผสม (อัลลอย) จำนวนถึง 300,000 ตันต่อปี บริษัทฯ ยังมีเหมืองในมณฑลช้อชานและเขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต และยังขนส่งสังกะสีที่มีความหนาแน่น (zinc-in-concentrate) จากเหมืองในประเทศปากีสถานซึ่งจะเริ่มเปิดทำการในปี ค.ศ. 2007 ในปริมาณถึง 50,000 ตัน และตะกั่วปริมาณ 20,000 ตันต่อปี

(2) อุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์

อุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์และส่วนประกอบเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของมณฑลหูหนานอุตสาหกรรมหนึ่ง โดยมีมูลค่าการผลิตคิดเป็นร้อยละ 6.2 ของผลผลิตรวมทางอุตสาหกรรมของมณฑลหูหนาน บริษัทท้องถิ่นที่สำคัญ ได้แก่ บริษัท Hunan Changfeng Motors โดยได้มีการร่วมลงทุนกับบริษัทผลิตรถยนต์ชั้นนำจากต่างชาติหลายราย เช่น การร่วมลงทุนกับบริษัท Mitsubishi ซึ่งถือหุ้นอยู่ร้อยละ 16 ผลิตรถยนต์รุ่น Liebao SUV ซึ่งมีรูปแบบมาจากรถยนต์ของมิตซูบิชิรุ่น Pajero การร่วมลงทุนกับบริษัท Webber Engine จากเยอรมนีผลิตเครื่องยนต์ที่ใช้ประกอบกับรถยนต์จำนวน 150,000 เครื่องต่อปี และการร่วมลงทุนกับบริษัท Sojitz Corp ของญี่ปุ่น และบริษัท Marcopolo ของบราซิลในฐานะหุ้นส่วน

จำกัดเพื่อดำเนินกิจการผลิตรถประจำทาง พร้อมตั้งเป้าการผลิตรถประจำทางเป็นจำนวน 1,000 คันภายในปี ค.ศ. 2007 และจะเพิ่มเป็นจำนวนเป็น 10,000 คันภายในปี ค.ศ. 2013

นอกจากบริษัท Hunan Changfeng Motors ยังมีบริษัทผู้ผลิตรถยนต์รายอื่นๆ เช่น

- กลุ่มธุรกิจ Geely ซึ่งมีฐานหลักอยู่ในมณฑลเจ้อเจียง มีโครงการลงทุนสร้างฐานการผลิตรถยนต์ส่วนบุคคลในเมืองเซียงถาน ด้วยกำลังการผลิตเบื้องต้นถึง 20,000 คันต่อปี

- บริษัท Auto Engine Exhaust Plant ซึ่งเป็นโรงงานผลิตท่อไอเสียรถยนต์ โดยการร่วมทุนกันระหว่างบริษัท Henna's, Xixia Combustion Engine Intel ซึ่งเป็นบริษัทท้องถิ่นของจีน และบริษัท Exhaust Pipes และ Schuberth Co. ของเยอรมนี ด้วยกำลังการผลิตท่อไอเสียรถยนต์ถึง 2 ล้านชิ้นต่อปี เป็นต้น

นอกจากนี้ มณฑลหูหนานยังมีความชำนาญในการผลิตหัวรถจักรไฟฟ้า รถแทรกเตอร์ เครื่องจักรใช้งานในอุตสาหกรรมหนัก และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ บริษัทผู้ผลิตที่สำคัญ เช่น บริษัท Zhuzhou Electrical Locomotive Works (ZELW) ซึ่งเป็นหัวแรงหลักที่สำคัญของอุตสาหกรรมรถไฟของเมืองจูโจว บริษัทฯ ยังได้ร่วมมือกับบริษัทอื่นๆ เช่น บริษัท Zhuzhou Times Engineering Group ในโครงการก่อสร้างเส้นทางเชื่อมโยงหัวเมืองขนาดใหญ่ เช่น มหานครเซี่ยงไฮ้ นครกว่างโจว เมืองเซินเจิ้น มหานครเทียนจิน และนครอู่ฮั่น ซึ่งล้วนเป็นเมืองที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของจีน และยังได้ร่วมลงทุนกับบริษัท Siemens Metro ของเยอรมนีในธุรกิจการผลิตหัวรถจักรไฟฟ้า ซึ่งบริษัท Siemens ยังได้ย้ายสำนักงานใหญ่ของตนมาที่เมืองจูโจวด้วย

บทบาทของภาคเอกชน

ภาคเอกชนของมณฑลหูหนานค่อนข้างเข้มแข็ง มีบริษัทท้องถิ่นของมณฑลหูหนานที่จัดว่าประสบความสำเร็จสูงสุดของจีน เช่น บริษัท Guangnan Motor, Sanyi Heavy Industrial, Hunan Computer, Halli Chemical Industry, Huatian Aluminium, Hunan Shuguaung Electronics Group และบริษัท Changsha Saier เป็นต้น

7. การท่องเที่ยว

7.1 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายรับจากการท่องเที่ยว

มณฑลหูหนานจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจีน นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 ถึงปี ค.ศ. 2005 มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวจีนและต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาในมณฑลหูหนานเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 11 ต่อปี และมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 32 ต่อปี

ในปี ค.ศ. 2005 นั้น มณฑลหูหนานมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวจีนและชาวต่างชาติเข้ามาทั้งสิ้น 0.72 ล้านคน โดยเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ 0.61 ล้านคน จัดอยู่ในอันดับที่ 17 ของจีน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 47.6 ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.2 ชาวญี่ปุ่น (ร้อยละ 7.6) สหราชอาณาจักร (ร้อยละ 1.7) และเป็นนักท่องเที่ยวชาว

ไทย ร้อยละ 0.4 และมีรายรับจากการท่องเที่ยวรวม 390 ล้านดอลลาร์ สรอ. มากเป็นอันดับที่ 12 ของจีน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 24.6

ตารางที่ 4
ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของมณฑลหูหนาน ปี ค.ศ. 2005

จำนวนนักท่องเที่ยว ระหว่างประเทศ (คน)	ชาวต่างชาติ (คน) (ไม่รวมฮ่องกง มาเก๊า และไต้หวัน)	รายได้จาก การท่องเที่ยว (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	จำนวนสถานที่ ท่องเที่ยวติดอันดับ มรดกโลก
719,800	608,800	390	1 แห่ง
อันดับ 18 ของจีน	อันดับ 18 ของจีน	อันดับ 12 ของจีน	

ที่มา: Hunan Statistical Yearbook 2006.

ส่วนจำนวนของโรงแรมที่พัก มณฑลหูหนานมีโรงแรมสำหรับนักท่องเที่ยวรวม 356 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นกิจการของรัฐวิสาหกิจ 247 แห่ง โรงแรมที่ลงทุนโดยฮ่องกง มาเก๊า และไต้หวันมี 4 แห่ง และลงทุนโดยชาวต่างชาติ 18 แห่ง

สำหรับโรงแรมระดับห้าดาวในมณฑลหูหนาน ได้แก่ Dolton Hotel, Grand Sun City, Huatian, Hunan Best Ride และ Sheraton ในนครฉางซา และ Paragon ในเมืองเซียงกาน

มณฑลหูหนานมีจำนวนบริษัทนำเที่ยวทั้งสิ้น 439 แห่ง ในจำนวนนี้มีจำนวนบริษัทนำเที่ยวระหว่างประเทศเพียง 35 แห่ง ที่เหลือเป็นบริษัทนำเที่ยวในประเทศจีน มีการจ้างงานพนักงานและแรงงานอื่นๆ ในภาคการท่องเที่ยว 9,213 คน

7.2 แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

มณฑลหูหนานเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมแห่งหนึ่งของจีน โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ และยังมีภูมิทัศน์ทางธรรมชาติที่สวยงาม ประกอบด้วยเขตอนุรักษ์ทางธรรมชาติระดับประเทศ 4 แห่ง เขตอนุรักษ์ทางธรรมชาติระดับมณฑล 22 แห่ง สวนอุทยานแห่งชาติ 21 แห่ง รวมพื้นที่อนุรักษ์ป่าทั้งหมด 7,260 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 3.43 ของพื้นที่รวมของมณฑล

นครฉางซา เป็นเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญอยู่มากมาย เช่น

ศาลาอายหว่าน (Aiwan Pavilion) เป็นศาลาที่มีชื่อเสียง 1 ใน 4 แห่งของจีน

สุสานหม่าหวางดูย (Mawangdui) เป็นสุสานในสมัยราชวงศ์ฮั่น

สถานศึกษาเยว่ลู่ (Yuelu Academy หรือ 岳麓书院) เป็นสถานศึกษาเก่าแก่ 1 ใน 4 อันดับแรกในสมัยราชวงศ์ซ่ง (960-1279 ปีก่อนคริสตกาล) สร้างขึ้นในปี 976 ก่อนคริสตกาล

แต่ถูกทำลายลงในสงครามและสร้างขึ้นใหม่ในปี ค.ศ. 1165 ในราชวงศ์ซ่งใต้ และถูกทำลายลงอีกครั้งโดยชาวมองโกลและได้รับการปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ในสมัยราชวงศ์หมิงหรือปลายศตวรรษที่ 15 ต่อมาได้กลายมาเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในปี ค.ศ. 1903 และกลายมาเป็นมหาวิทยาลัยหูหนานในปัจจุบัน

เมืองเยว่หยาง มี หอเยว่หยาง (Yueyang Tower) เป็นหอสูง 1 ใน 3 แห่งที่มีชื่อเสียงของจีนและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดของเมืองเยว่หยาง หอเยว่หยางเดิมสร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์ถังแต่ทรุดโทรมลง จึงได้มีการบูรณะขึ้นใหม่ในสมัยราชวงศ์ซ่ง หอเยว่หยางในปัจจุบันจึงมีสถาปัตยกรรมตามแบบราชวงศ์ซ่ง

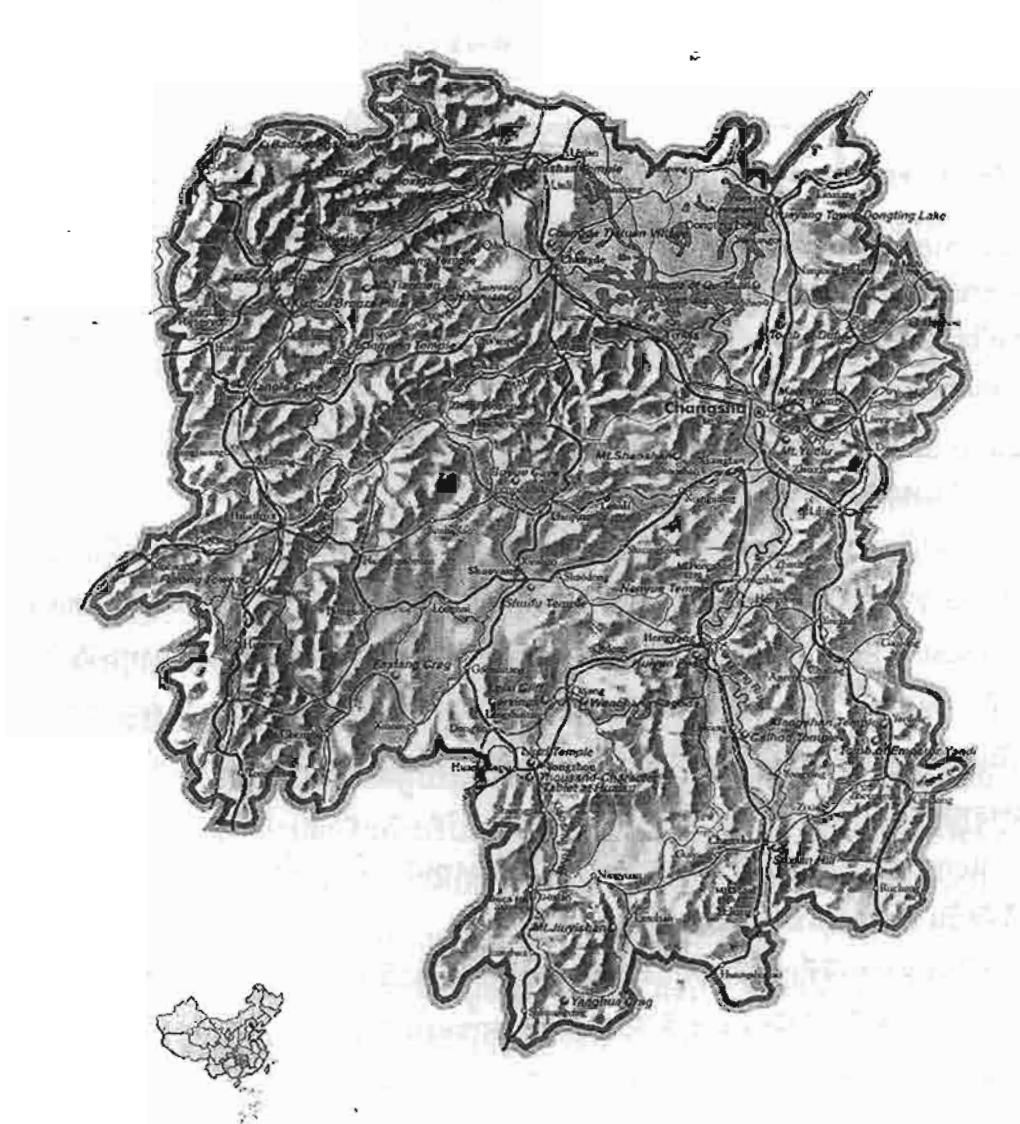
เมืองเซียงถาน เป็นที่ตั้งบ้านเกิดของ เหมา เจ๋อตง บิดาชาตินานาชาติ (Shaoshan) รวมทั้งฐานก่อการปฏิวัติ 88 แห่งทั่วมณฑลหูหนาน และพิพิธภัณฑ์ต่างๆ อีก 30 แห่ง ซึ่งอยู่ภายใต้ความคุ้มครองของรัฐบาลมณฑลหูหนาน เป็นต้น

เมืองเหิงชาน มี เขาเหิงชาน (Mount Hengshan หรือ 衡山) หรือเรียกชื่อคือ “เขาเหิงชานใต้” มีแนวเทือกเขายาว 150 กิโลเมตร และยอดเขา 72 ยอด เป็นเขาศักดิ์สิทธิ์แห่งลัทธิเต๋า 1 ใน 5 แห่งของจีน อันได้แก่ เขาเหิงชาน (เหนือ) และเขาหัวชานในมณฑลซานซี เขาเหิงชาน (ใต้) ในมณฑลหูหนาน เขาไท่ชานในมณฑลซานตง และเขาชางชานในมณฑลเหอหนาน

เมืองจางเจียเจีย มี เขาลู่หลิงหยวน (Wulingyuan หรือ 武陵源)¹ ได้รับการจดทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติในปี ค.ศ. 1992 ครอบคลุมพื้นที่ส่วนหนึ่งในอาณาบริเวณของสวนป่าจางเจียเจีย (Zhangjiajie National Forest Park) ซึ่งเป็นเขตอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของจีน เขตอนุรักษ์ธรรมชาติหุบเขาสู่วี (Suoxi Valley) ในอำเภอฉือลี่ (Cili) เขตอนุรักษ์ธรรมชาติเขาเทียนจื่อชาน (Tianzishan) ในอำเภอซางจื่อ (Sangzhi) และเขตทิวทัศน์แห่งใหม่หยางเจียเจีย รวมพื้นที่ทั้งสิ้นกว่า 500 ตารางกิโลเมตร ลักษณะเด่นของเขาลู่หลิงหยวนเป็นเสาหินทรายและยอดเขาประหลาดซึ่งหายากมากในธรรมชาติทั้งในและต่างประเทศ เป็นหินบริสุทธิ์เนื้อหนา โครงสร้างคล้ายรูปร่างมนุษย์หรือสัตว์ ประกอบด้วยยอดเขาสูง 3,000 กว่ายอด เป็นแหล่งรวมพันธุ์สัตว์และพืชหายากแห่งหนึ่งของจีน และยังได้ชื่อว่าเป็นดินแดนของป่ายุคดึกดำบรรพ์ที่สมบูรณ์ เนื่องจากมีไม้โบราณหลากหลายชนิด เช่น ต้นอินซิ่ง ต้นก่ง ซึ่งเป็นไม้หายากอันดับหนึ่งที่อยู่ภายใต้การอนุรักษ์ของจีน ไม้หอม และสนอู่หลิง สำหรับสัตว์หายาก ได้แก่ ลิงกัง จิ้งจอกยักษ์ ไก่ฟ้าทองเหลือง เสือดาว เป็นต้น

¹ “มรดกโลกในแผ่นดินจีน,” ผู้จัดการออนไลน์ <http://www.manager.co.th/China/China_Travel.aspx>.

ภาพที่ 4
แผนที่แสดงที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของมณฑลหูหนาน

8. การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ

8.1 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ

ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลหูหนานมีการลงทุนในโครงการต่างๆ รวม 729 โครงการ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 14.6 คิดเป็นมูลค่าการลงทุนตามสัญญารวม 4.24 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และมูลค่าที่ใช้จริงรวม 2.33 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ 62.8 และ 42.5 ตามลำดับ ในจำนวนมูลค่าที่ใช้จริงนี้ กว่าร้อยละ 30 เป็นการลงทุนในรูปของการเข้าควบรวมกิจการท้องถิ่น ทั้งนี้ การลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในนครฉางชา เมืองเหิงหยาง และจู่โจว

ปัจจุบัน มีจำนวนวิสาหกิจที่เป็นของนักลงทุนต่างชาติที่ขึ้นทะเบียนการค้าในมณฑลหูหนานทั้งหมด 2,712 แห่ง มากเป็นอันดับที่ 16 ของจีน

ตารางที่ 5
มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในมณฑลหูหนาน

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ	ปี 2003	ปี 2004	ปี 2005	อัตราเติบโต (%) (2004/2005)
จำนวนโครงการ (โครงการ)	558	636	729	14.6
มูลค่าตามสัญญา (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	2.08	2.61	4.24	62.8
มูลค่าที่ใช้จริง (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	1.49	1.42	2.33	42.5

ที่มา: Hunan Statistical Yearbook 2006.

8.2 แหล่งเงินทุนสำคัญ

แหล่งเงินทุนรายใหญ่ที่สุดในมณฑลหูหนาน คือ ชองกิง โดยเฉพาะเมื่อมีการลงนามความตกลงความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด (Closer Economic Partnership Arrangement: CEPA) กับชองกิงและมาเก๊า ในปี ค.ศ. 2003 ทำให้มูลค่าการลงทุนจากชองกิงเพิ่มขึ้นอีก โดยในปี ค.ศ. 2005 มณฑลหูหนานมีมูลค่าเงินลงทุนที่ใช้จริงจากชองกิงเพิ่มสูงถึง 1.60 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 40.6 คิดเป็นร้อยละ 68.7 ของมูลค่าเงินลงทุนใช้จริงในมณฑลหูหนาน

นอกจากชองกิงแล้ว มณฑลหูหนานยังมีนักลงทุนรายอื่นๆ อีก ที่สำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้ เป็น

บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในมณฑลหูหนานเป็นบริษัทต่างชาติชั้นนำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดจากการจัดอันดับบริษัทต่างชาติ 500 อันดับแรกของโลก รวม 38 ราย ที่สำคัญ เช่น Pepsi, NEC, Hutchison Whampoa, Mitsubishi และ Time Warners เป็นต้น

การลงทุนของไทยในมณฑลหูหนาน

สำหรับการลงทุนของไทยในมณฑลหูหนานนั้น ในปี ค.ศ. 2004 ไทยมีมูลค่าการลงทุนตามสัญญาในมณฑลหูหนานรวม 5.34 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. รวมโครงการลงทุน 2 โครงการ และมีมูลค่าการลงทุนที่ใช้จริงราว 6.46 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. คิดเป็นร้อยละ 0.3 ของมูลค่าการลงทุนรวมในมณฑลหูหนาน

สำหรับตัวอย่างการลงทุนของไทยในมณฑลหูหนาน เช่น Chia Tai Yueyang Co., Ltd. เป็นการร่วมทุนระหว่างกลุ่มเครือซีพีของไทยและบริษัท Yueyang Cereal & Oil Industrial Feed Co. ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1987 เป็นโรงงานขนาดใหญ่ผลิตอาหารสัตว์ ด้วยกำลังการผลิต 600,000 ตันต่อปี นอกจากนี้ ยังมี Hunan Chia Tai Livestock Co., Ltd. และ Changsha Chia Tai Co., Ltd. เป็นต้น

8.3 นโยบายกระตุ้นการลงทุนของรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น

นโยบายทางเศรษฐกิจในปัจจุบันที่สำคัญของมณฑลหูหนาน ตามแผนการพัฒนากาดตะวันตกของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นการพัฒนามณฑลในภาคกลางและภาคตะวันตกของจีน รัฐบาลกลางได้ให้สิทธิแก่บริษัทต่างชาติที่มาลงทุนในจีนด้วยการให้สิทธิพิเศษทางภาษีต่างๆ ปัจจุบันบริษัทเหล่านี้จะได้รับการยกเว้นและลดหย่อนภาษีเป็นเวลา 3 ปี แต่ภายใต้นโยบายฉบับใหม่นี้ บริษัทต่างชาติโดยเฉพาะที่ลงทุนในภาคกลางและภาคตะวันตกจะได้รับการเรียกเก็บอัตราภาษีพิเศษเป็นเวลาอีก 3 ปีเมื่อสิทธิภาษีเดิมสิ้นสุดลง นอกจากนี้ หากบริษัทฯ สามารถส่งออกสินค้าได้เกินร้อยละ 70 ของผลผลิตรวมที่ผลิตได้ต่อปี ก็จะได้รับส่วนลดการจัดเก็บภาษีลงเหลือร้อยละ 10 อีกด้วย

นอกจากนี้ ยังมีนโยบายสิทธิพิเศษอื่นๆ อีก ซึ่งสามารถค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ “Brief Preferential Policies on Transfer of Property Rights in Hunan Province” <<http://www.china.org.cn/english/features/62946.htm>>

9. การค้าภายในประเทศ

9.1 มูลค่าการค้าปลีก

มณฑลหูหนานจัดเป็นตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 12 ของจีน โดยในช่วงปี ค.ศ. 2000-2005 ตลาดค้าปลีกสินค้าบริโภคของมณฑลหูหนานมีอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 15.9 ต่อปี ส่วนในปี ค.ศ. 2005 มีมูลค่าการค้าปลีกรวม 245.91 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 14.4 คิดเป็นร้อยละ 3.7 ของมูลค่าการค้าปลีกทั่วประเทศ

ศูนย์กลางการบริโภคที่ใหญ่ที่สุดอยู่ที่นครฉางซา คิดเป็นสัดส่วนเกือบร้อยละ 30 ของมูลค่าการค้าปลีกของมณฑล รองลงมาคือ เมืองเยว่หยาง ฉางเค่อ และเหิงหยาง

9.2 แหล่งค้าปลีกสำคัญ

มณฑลหูหนานมีศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้าท้องถิ่นที่สำคัญๆ เช่น Hunan Changsha Friendship Group, Hunan Commercial Group, Ping He Tang, Xin Shijie, Changsha Department Store, Hengyang Department Store, Join Door Supermarket และ Wangfujing ซึ่งลงทุนโดยนักธุรกิจชาวเป่ย์จิง เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีห้างค้าปลีกต่างชาติอีกหลายแห่ง เช่น Wal-Mart จากสหรัฐอเมริกา Carrefour จากฝรั่งเศส Pricemart และ Parkson เป็นต้น

9.3 รูปแบบและพฤติกรรมผู้บริโภค

ด้วยรายได้ของประชาชนที่เพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากการปฏิรูปทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลลดสัดส่วนการให้บริการทางสังคมและที่פקอาศัยลง ทำให้รูปแบบและโครงสร้างการใช้จ่าย

สินค้าอุปโภคบริโภคของประชาชนในมณฑลหูหนานได้เปลี่ยนแปลงไป ในปี ค.ศ. 2005 ประชาชนในเขตเมืองของมณฑลหูหนานมีรายได้เฉลี่ยหลังหักภาษีแล้วสูงถึง 9,524 หยวน จัดอยู่ในอันดับที่ 10 ของจีน และมีมูลค่าการใช้จ่ายเฉลี่ยในการบริโภคต่อหัวราว 7,505 หยวน

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างปี ค.ศ. 1996 และ 2004 (ไม่ปรากฏข้อมูลปี ค.ศ. 2005) พบว่า ประชาชนในมณฑลหูหนานมีการใช้จ่ายในส่วนของสินค้าอาหารมากเป็นอันดับแรก แต่มีสัดส่วนลดลง รวมทั้งค่าใช้จ่ายในส่วนเครื่องนุ่งห่มก็มีสัดส่วนลดลงเช่นเดียวกัน ขณะที่ค่าใช้จ่ายในส่วนอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางขนส่งและโทรคมนาคม ยาและบริการทางการแพทย์ และที่พักอาศัยเพิ่มสูงขึ้น

ทั้งนี้ จากการสำรวจรูปแบบการจับจ่ายสินค้าอุปโภคบริโภคของประชาชนในมณฑลหูหนานในปี ค.ศ. 2006 พบว่าประชาชนที่อาศัยในเขตเมืองของมณฑลหูหนานกว่าครึ่งหนึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีรายได้คงที่ มีเพียงไม่มากนักที่คาดว่าจะมีรายได้สูงขึ้น และกว่าร้อยละ 90 ของประชาชนมีแนวโน้มที่จะหันมาเก็บออมเงินมากขึ้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของบุตรหลาน ค่าใช้จ่ายยามเกษียณอายุ ชื้อบ้าน และค่าใช้จ่ายในยามจำเป็น

ตารางที่ 6

สัดส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับสินค้าบริโภคของประชาชนในเขตเมือง (%)

รายการ	ปี 1996	ปี 2004
อาหาร	48.5	36.0
เครื่องนุ่งห่ม	12.4	10.0
สินค้าและอุปกรณ์ในครัวเรือน	NA	5.6
ยาและบริการทางการแพทย์	3.7	6.9
การเดินทางขนส่ง และโทรคมนาคมสื่อสาร	5.1	6.6
การศึกษา บันเทิงและวัฒนธรรม	11.3	15.9
ที่พักอาศัย	6.5	9.3

ที่มา: Hunan Statistical Yearbook 2005.

10. การค้าระหว่างประเทศ

10.1 มูลค่าการค้ารวมระหว่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลหูหนานมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศรวม 6.0 พันล้านดอลลาร์ สรอ. มากเป็นอันดับที่ 18 ของจีน แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออก 3.75 พันล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 20.6 และมูลค่าการนำเข้า 2.25 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 3.6 มีการค้าเกินดุล

10.2 สินค้าส่งออกและตลาดส่งออกสำคัญ

สินค้าส่งออกสำคัญของมณฑลหูหนาน ได้แก่ เหล็กกล้าม้วน สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับตกแต่งเสื้อผ้า ชุดเครื่องเคลือบดินเผา และดอกไม้ไฟและประทัด เป็นต้น

ตลาดส่งออกสำคัญของมณฑลหูหนาน ได้แก่ ฮองกง สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อาเซียน และเกาหลีใต้ เป็นต้น

10.3 สินค้านำเข้าและแหล่งนำเข้าสำคัญ

สินค้านำเข้าสำคัญของมณฑลหูหนาน ได้แก่ แร่เหล็ก ชิ้นส่วนยานยนต์ เหล็กกล้าม้วน และเยื่อกระดาษ เป็นต้น

แหล่งนำเข้าสำคัญของมณฑลหูหนาน ได้แก่ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

10.4 ประเทศคู่ค้าสำคัญ

คู่ค้าสำคัญของมณฑลหูหนาน ได้แก่ ญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 14.4 ของมูลค่าการค้ารวมของมณฑลหูหนาน รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 12.0) ฮองกง (ร้อยละ 10.2) เกาหลี (ร้อยละ 8.5) และเยอรมนี (ร้อยละ 5.6)

ด้านการค้าระหว่างประเทศกับไทย ในปี ค.ศ. 2005 การค้าระหว่างมณฑลหูหนาน-ไทยมีมูลค่ารวม 112.31 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออกจากมณฑลหูหนานไปยังไทยรวมมูลค่า 73.15 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. และการนำเข้าจากไทยรวม 38.98 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. โดยไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้า

11. เมืองสำคัญและเขตพัฒนาพิเศษ

เมืองสำคัญทางเศรษฐกิจของมณฑลหูหนาน ได้แก่ นครฉางชา เมืองเยว่หยาง ฉางเต๋อ และเหิงหยาง ซึ่งมีอัตราการผลิตภัณฑ์รวมกันคิดเป็นร้อยละ 50.8 ของมูลค่า GDP รวมของมณฑลหูหนาน และยังมีเมืองอื่นๆ เช่น เมืองจูโจว เชียงถาน และเฉินโจว เป็นต้น

ตารางที่ 7

ดัชนีที่สำคัญทางเศรษฐกิจของเมืองสำคัญในมณฑลหูหนาน ปี ค.ศ. 2004

เมือง	GDP (พันล้าน หยวน)	อัตรา เติบโต GDP (%)	GDP ต่อหัว (หยวน)	ผลิตผลทาง อุตสาหกรรม (พันล้าน หยวน)	มูลค่าค้าปลีก (พันล้านหยวน)
ฉางชา	113.39	15.0	11,029	70.61	52.51
เยว่หย่าง	59.03	12.1	11,738	59.27	19.61
ฉางเค่อ	58.34	12.5	11,014	28.09	17.60
เหิงหยาง	54.22	10.8	8,203	27.70	17.63
จูโจว	45.22	12.4	12,635	35.33	15.90
จางเจียเจีย	9.61	12.3	6,680	2.20	3.25

ที่มา: Hunan Statistical Yearbook 2005.

11.1 นครฉางชา (长沙)

นครฉางชา เป็นเมืองเอกของมณฑลหูหนานและเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในมณฑลหูหนาน ตั้งอยู่ทางตอนกลางก่อนไปทางด่านตะวันออกของมณฑลหูหนาน หรือบริเวณตอนล่างของแม่น้ำเซียงเจียง ซึ่งเป็นแม่น้ำสาขาของแม่น้ำฉางเจียง มีเนื้อที่รวม 11,819 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นเนินเขาสูงทางด้านตะวันตกและต่ำลงทางด้านตะวันออก มีแม่น้ำเซียงเจียงไหลผ่านจากทางใต้ไปยังทางตะวันตกเฉียงเหนือ และยังมีแม่น้ำอื่นๆ อีก ได้แก่ แม่น้ำหลิวหยางเหอ มีประชากรราว 6.21 ล้านคน

นครฉางชาได้เปิดให้มีการติดต่อค้าขายกับต่างชาติภายใต้สนธิสัญญาช่างไห่ ซึ่งลงนามโดยจีนและญี่ปุ่น ในปี ค.ศ. 1903 ต่อมาจึงได้มีการพัฒนาโรงงาน โบสถ์ และโรงเรียนตามมาอีกมากมาย พร้อมๆ กับเศรษฐกิจที่เจริญขึ้น ปัจจุบัน (ในปี ค.ศ. 2005) นครฉางชามีมูลค่า GDP สูงถึง 151.99 พันล้านหยวน คิดเป็นร้อยละ 23.3 ของมูลค่า GDP รวมของมณฑลหูหนาน ด้วยอัตราเติบโตร้อยละ 14.9 และมูลค่า GDP ต่อหัวรวม 24,318 หยวน จัดเป็นเมืองที่มั่งคั่งที่สุดอันดับที่ 16 ในบรรดาเมืองใหญ่ของจีน

นครฉางชาเป็นฐานทางอุตสาหกรรมการผลิตที่สำคัญของมณฑลหูหนาน มีบริษัทท้องถิ่นของนครฉางชาที่ประสบความสำเร็จสูงสุดของจีน เช่น บริษัท Guangnan Motor, Sanyi Heavy Industrial, Hunan Computer, Haili Chemical Industry และ Huatian Aluminium เป็นต้น นครฉางชายังได้รับเลือกให้เป็นที่ตั้งศูนย์ธุรกิจด้านลิขสิทธิ์ทางปัญญา (Copyright Trading Center) แห่งแรกของจีนในปี ค.ศ. 2005 โดยจะใช้เป็นสถานที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ทางปัญญาและเน้นการใช้ประโยชน์ทางธุรกิจด้านการจัดการทรัพยากรและการจัดประชุมด้วย

นครฉางชาเป็นบ้านเกิดของผู้นำจีนคนสำคัญ คือ เหมา เจ๋อตง ผู้สถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน ในอดีตท่านเคยศึกษาที่วิทยาลัยครูมณฑลหูหนาน (Hunan No. 1 Teachers' Training School) ในช่วงปี ค.ศ. 1913-1918 และภายหลังได้กลับมาเป็นอาจารย์และอาจารย์ใหญ่ที่สถาบันแห่งนี้ ส่วนที่ตั้งสำนักงานที่คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ประจำมณฑลหูหนานที่ท่านเคยทำงานและอาศัยอยู่ ปัจจุบันได้กลายเป็นพิพิธภัณฑ์เก็บรวบรวมภาพถ่ายและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในช่วงสมัยทศวรรษที่ 1920 นอกจากนี้ อดีตนายกรัฐมนตรีหู หงจี้ก็เป็นชาวฉางชาโดยกำเนิดเช่นกัน

11.2 เมืองเยว่หยาง (岳阳)

เมืองเยว่หยาง เป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งของมณฑลหูหนาน ตั้งอยู่บริเวณทะเลสาบดังถึง มีประชากรราว 5.29 ล้านคน เป็นเมืองที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของมณฑลหูหนาน โดยในปี ค.ศ. 2004 มีมูลค่า GDP สูงถึง 59.03 พันล้านหยวน ด้วยอัตราเติบโตร้อยละ 12.1 และมีมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อหัวอยู่ที่ 11,738 หยวน สินค้าพื้นเมืองที่สำคัญของเมืองเยว่หยาง ได้แก่ พัดกระดาด ขุดเครื่องเคลือบ ผลิตภัณฑ์ไม้และไม้ไผ่ ไวน์ป่าหลิง (Baling wine) เม็ดบัว และชาอิงเจิน (Yingzhen) หรือชาเข็มเงิน สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของเมืองเยว่หยาง คือ หอเยว่หยาง

11.3 เมืองฉางเต๋อ (常德)

เมืองฉางเต๋อ ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของมณฑลหูหนาน มีประชากรราว 6 ล้านคน เมืองฉางเต๋อก่อตั้งขึ้นในสมัยราชวงศ์ฮั่น มีชื่อเดิมว่า “เมืองกลางโจว” ในอดีตเป็นเมืองท่าเปิดตามสนธิสัญญา ปัจจุบัน เป็นศูนย์กลางการจัดเก็บและขนส่งสินค้าหลายชนิดทั้งสินค้าเกษตรกรรม เช่น น้ำมันงา ข้าว ฝ้าย สมุนไพร และไม้ และสินค้าอุตสาหกรรม เช่น เซรามิก เครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งทอ เครื่องหนัง และอาหารแปรรูป นอกจากนี้ เมืองฉางเต๋อยังมีชื่อเสียงในด้านการเป็นที่ตั้งของสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่ในยุคหินเก่า และยุคหินใหม่ ซึ่งมีการขุดค้นพบแล้วกว่า 500 แห่ง

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://english.changde.gov.cn/>>

11.4 เมืองเหิงหยาง (衡阳)

เมืองเหิงหยาง ตั้งอยู่บริเวณสองฟากฝั่งแม่น้ำเซียงเจียง ห่างจากนครฉางชาไปทางใต้ประมาณ 300 ไมล์ มีประชากรราว 7.19 ล้านคน เมืองเหิงหยางเป็นเมืองแห่งอุตสาหกรรมและศูนย์กลางการคมนาคมที่สำคัญแห่งหนึ่งของมณฑลหูหนาน ด้วยเส้นทางขนส่งทางน้ำ ทางรถไฟ และทางรถยนต์ อุตสาหกรรมที่สำคัญของเมืองเหิงหยาง ได้แก่ เคมีภัณฑ์ อุปกรณ์ทำเกษตรกรรมและเหมืองแร่ สิ่งทอ กระดาษ และอาหารแปรรูป ในพื้นที่เมืองเหิงหยางยังมีเหมือง

ตะกั่ว สังกะสี ถ่านหิน และดีบุกหลายแห่ง และยังเป็นที่ตั้งของเขาเหิงชาน (ใต้) ซึ่งเป็นเขาคักตี้สิทธิ์ 1 ใน 5 แห่งของจีนด้วย

11.5 เขตพัฒนาพิเศษต่าง ๆ

เขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงนครฉางซา (Changsha Hi-tech Industrial Development Zone) จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1988 มีพื้นที่รวม 18.60 ตารางกิโลเมตร จัดเป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงระดับประเทศ อุตสาหกรรมหลักที่สำคัญ 4 อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46 ของมูลค่าการผลิตทางอุตสาหกรรมในเขตฯ) อุตสาหกรรมเทคโนโลยีเมคาทรอนิกส์ (ร้อยละ 28) อุตสาหกรรมเทคโนโลยีวัสดุใหม่ (ร้อยละ 7.6) และอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ (ร้อยละ 7.4) มูลค่ารายรับจากอุตสาหกรรมของเขตฉางซา คิดเป็น 1 ใน 3 ของมูลค่าดังกล่าวของมณฑลหูหนาน ปัจจุบัน มีบริษัทด้านเทคโนโลยีเข้ามาลงทุนรวมเกือบ 500 ราย โดยเป็นบริษัทที่ลงทุนโดยต่างชาติราว 130 ราย

เขตฉางซาฯ ประกอบด้วยอุทยานย่อย 4 แห่ง ได้แก่

(1) **อุทยานเทคโนโลยีขั้นสูงเยว่ลู่ชาน (Yuelushan High Tech Park)** มีพื้นที่รวม 7 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ตั้งอาคารโรงงาน สำนักงาน และเขตที่พักอาศัย เป็นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เมคาทรอนิกส์ ยาชีวภาพ และวัสดุใหม่ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของบริษัทด้านเทคโนโลยีกว่า 120 ราย และกำลังจัดตั้ง “เมืองลู่กุ” (Lugu Valley) ซึ่งจะจัดเป็นที่ตั้งอุทยานซอฟต์แวร์แห่งชาตินครฉางซา (Changsha National Software Park) ซึ่งเป็นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ และฐานการพัฒนาทางอุตสาหกรรมวัสดุใหม่ (New Material Industrialization Base) ภายใต้การบริหารจัดการแบบใหม่เพื่อป้องกันการเข้ามาแทรกแซงจากหน่วยงานของรัฐและการเรียกเก็บที่ไม่เป็นธรรม พร้อมทั้งการมอบสิทธิพิเศษต่างๆ ด้วย ทั้งนี้ บริษัท Sinosoft ซึ่งเป็นผู้พัฒนาซอฟต์แวร์ชั้นนำของจีนได้ย้ายสำนักงานใหญ่จากกรุงเป่ย์จิงมายังอุทยานแห่งนี้แล้วในปี ค.ศ. 2003 โดยมีบริษัทท้องถิ่นสองแห่งของมณฑลหูหนานได้เข้าไปถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวก่อนหน้านี้แล้วร้อยละ 40

(2) **อุทยานอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงชิงซา (Xingsha Industrial High Tech Park)** มีพื้นที่รวม 4 ตารางกิโลเมตร อุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีเมคาทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์บริสุทธิ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และอุตสาหกรรมเบา

(3) **อุทยานเทคโนโลยีขั้นสูงด้านการเกษตรหม่าโพลิ่ง (Mapoling Agriculture High Tech Park)** มีพื้นที่รวม 3 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยสถาบันวิจัยด้านการเกษตรและอุทยานเกษตรกรรม จัดตั้งขึ้นเพื่อเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมหลากหลายประเภท เช่น อุตสาหกรรมดอกไม้คุณภาพสูง และอุตสาหกรรมเกษตรกรรมชีวภาพ เป็นต้น ปัจจุบัน ได้มีการ

พัฒนาอุทยานดังกล่าวเพื่อให้เป็นฐานเทคโนโลยีขั้นสูงด้านเกษตรกรรมแบบครบวงจรตั้งแต่การทำฟาร์มสัตว์ไปจนถึงการแปรรูปอาหาร

(4) อุทยานเทคโนโลยีขั้นสูงทั่วไป (Broad High Tech Park) มีพื้นที่รวม 1 ตารางกิโลเมตร จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นฐานการผลิตผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีขั้นสูงนำโดยการผลิตเครื่องปรับอากาศด้วยระบบการเผาไหม้โดยตรง (Broad direct-combustion air conditioners)

นอกจากนี้ เขตฉางซาฯ ยังมี “เขตนโยบายพิเศษ” (Policy Zone) บนพื้นที่รวม 3.60 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ตั้งบริษัทเทคโนโลยีขั้นสูงที่ไม่รวมอยู่ในข่ายอุตสาหกรรม 4 เขตข้างต้น

ดัชนีที่สำคัญทางเศรษฐกิจของมณฑลหูหนาน (Hunan Province)

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
1. สภาพทั่วไป			
1.1 พื้นที่รวม (ตารางกิโลเมตร)	211,829	211,829	อันดับที่ 10 ในจีน
พื้นที่เพาะปลูก (หมื่นเฮกตาร์)	395.30	395.30	ร้อยละ 3.04 ของพื้นที่
พื้นที่ป่าไม้ (หมื่นเฮกตาร์)	33.38	40.96	
1.2 สภาพภูมิอากาศโดยเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)	18.2	NA	
1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ			
ถ่านหิน (ร้อยละล้านตัน)	20.30	20.40	
เหล็ก (ร้อยละล้านตัน)	1.30	1.50	
แมงกานีส (ล้านตัน)	55.05	53.83	
วาเนเดียม (ล้านตัน)	2.23	2.23	
สังกะสี (ล้านตัน)	1.83	2.28	
บ็อกไซต์ (ล้านตัน)	1.77	1.77	
ไฟโรต์ (ล้านตัน)	69.66	68.34	
ฟอสฟอรัส (ร้อยละล้านตัน)	2.76	2.70	
ดินขาว (ล้านตัน)	27.15	26.42	
1.4 จำนวนประชากร (ล้านคน)	66.98	63.26	อันดับที่ 7 ในจีน
ในเขตเมือง	23.78	23.38	
ในเขตชนบท	43.20	39.82	
ชนกลุ่มน้อย	NA	3.60	
1.5 การศึกษา			
จำนวนผู้เข้ารับการศึกษ (ล้านคน)			
ระดับประถมศึกษา	4.33	4.90	
ระดับมัธยมศึกษา	4.72	4.29	
ระดับอุดมศึกษา	0.64	0.75	
1.6 การจ้างงาน			
จำนวนผู้มีงานทำ (ล้านคน)	36.0	36.58	อันดับที่ 6 ในจีน
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	19.88	19.62	
การผลิตขั้นที่สอง (อุตสาหกรรม)	5.74	6.39	
การบริการและอื่นๆ	10.38	10.57	
อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ย (หยาน)	13,928	15,659	อันดับที่ 17 ในจีน
1.7 สุขอนามัย			
จำนวนโรงพยาบาล/สถานอนามัย (แห่ง)	14,885	15,008	
จำนวนเตียงคนไข้ (เตียง)	147,164	151,297	
2. การปกครอง			
จำนวนจังหวัด/เมืองเทียบเท่าจังหวัด (Prefecture-level City)	14	14	
จำนวนอำเภอ/อำเภอปกครองตนเอง (County)	122	122	
จำนวนเทศบาลตำบล (Township)	2,576	2,409	

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
3. ภาพรวมด้านเศรษฐกิจ			
3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	561.23	651.13	อันดับที่ 13 ในจีน เพิ่มขึ้น 11.6%
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	115.59	127.42	สัดส่วนร้อยละ 19.6
การผลิตขั้นที่สอง (อุตสาหกรรม)	221.44	259.67	สัดส่วนร้อยละ 39.9
การบริการและอื่นๆ	224.20	264.05	สัดส่วนร้อยละ 40.5
3.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	9,117	10,426	อันดับที่ 20 ในจีน เพิ่มขึ้น 13.7%
ในเขตเมือง (หลังหักภาษี)	8,618	9,524	อันดับที่ 10 ในจีน
ในเขตชนบท	2,838	3,118	อันดับที่ 14 ในจีน
3.3 มูลค่าการลงทุนในสินทรัพย์คงที่ (พันล้านหยวน)	207.26	262.91	
4. การคลัง			
รายรับของรัฐบาล (พันล้านหยวน)	32.06	39.53	
รายจ่ายของรัฐบาล (พันล้านหยวน)	71.95	87.34	
5. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร			
5.1 ระยะทางของเส้นทางคมนาคม (กิโลเมตร)			
เส้นทางรถไฟ	2,836	2,902	
เส้นทางรถยนต์	87,875	88,200	
เส้นทางน้ำ	11,495	11,495	
เส้นทางการบิน	NA	NA	
5.2 จำนวนท่าเทียบเรือ (แห่ง)	NA	NA	
5.3 ปริมาณการจัดการขนส่งสินค้าที่ทำเรือ (ล้านตัน)	NA	NA	
5.4 ปริมาณการขนส่งสินค้า (ล้านตัน)	703.20	775.34	อันดับที่ 9 ในจีน
5.5 ปริมาณการขนส่งผู้โดยสาร (ล้านคน)	1,063.33	1,160.91	อันดับที่ 5 ในจีน
5.6 ด้านการสื่อสาร			
จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ (ล้านเลขหมาย)	10.36	12.66	
จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์ (ล้านเลขหมาย)	10.85	12.28	
ในเมือง	6.17	7.18	
ในชนบท	4.69	5.10	
จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต (ล้านคน)	3.12	3.48	
6. เกษตรกรรม			
6.1 ผลิตรวมด้านเกษตรกรรม (พันล้านหยวน)	191.33	205.62	อันดับที่ 7 ในจีน เพิ่มขึ้น 5.8%
ผลิตรวมจากกสิกรรม	87.40	94.77	
ผลิตรวมจากการป่าไม้	9.13	10.10	
ผลิตรวมจากการปศุสัตว์	79.69	83.45	
ผลิตรวมจากการประมง	11.99	13.84	
6.2 ปริมาณผลิตผลด้านเกษตรกรรม (ล้านตัน)			
เมล็ดข้าว	26.40	26.79	
พืชน้ำมัน	1.40	1.41	
ผลไม้	4.99	5.20	
อื่นๆ	1.11	1.00	

โครงการวิจัยภาพรวมเศรษฐกิจจีน 17 มณฑล: มณฑลหูหนาน
โดย วันรักษ์ มิ่งมณีนากัน และอาวยพร สุทธาทองไทย

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
ใบยาสูบ	0.19	0.21	
เนื้อสัตว์	5.17	5.24	
ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	1.66	1.79	ประมงน้ำจืด
อุตสาหกรรม			
7.1 ผลิตรวมทางอุตสาหกรรม (พันล้านหยวน)	434.19	NA	อันดับที่ 14 ในจีน
อุตสาหกรรมเบา	NA	NA	
อุตสาหกรรมหนัก	NA	NA	
7.2 ปริมาณผลิตรวมทางอุตสาหกรรม (ล้านตัน)			
บุหรื (ร้อยล้านวน)	1,350.17	1,395.31	อันดับที่ 2 ในจีน
ยาฆ่าแมลง	0.08	0.10	อันดับที่ 4 ในจีน
กระดาษและกระดาษแข็ง	1.88	2.22	อันดับที่ 7 ในจีน
กรดกำมะถัน	1.69	1.84	อันดับที่ 8 ในจีน
ปุ๋ยเคมี	2.12	2.61	อันดับที่ 9 ในจีน
ปูนซีเมนต์	33.58	37.42	อันดับที่ 9 ในจีน
เกลือ	0.88	1.19	อันดับที่ 9 ในจีน
เครื่องซักผ้า (ล้านเครื่อง)	0.09	0.18	อันดับที่ 9 ในจีน
เหล็กหลอม	7.95	10.28	อันดับที่ 10 ในจีน
อุตสาหกรรมบริการ			
8.1 การท่องเที่ยว			
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (คน)	412,344	608,800	อันดับที่ 17 ในจีน
รายรับจากการท่องเที่ยว (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	313.0	390.0	อันดับที่ 12 ในจีน
8.2 การธนาคาร			
ดุลบัญชีเงินฝาก (พันล้านหยวน)	348.32	NA	
ดุลบัญชีเงินกู้ (พันล้านหยวน)	NA	NA	
8.3 การประกันภัย			
รายรับเบี้ยประกันภัย (พันล้านหยวน)	11.58	NA	
รายจ่ายแก่ผู้เอาประกัน (พันล้านหยวน)	2.26	NA	
ก. การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (FDI)			
9.1 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (ล้านดอลลาร์ สรอ.)			
จำนวนโครงการ (โครงการ)	836	729	เพิ่มขึ้น 14.6%
มูลค่าตามสัญญา	2,607.0	4,240.0	เพิ่มขึ้น 62.8%
มูลค่าที่ใช้จริง	1,418.0	2,333.0	เพิ่มขึ้น 42.5%
9.2 ประเทศนักลงทุน (ล้านดอลลาร์ สรอ.)			
1) จีนฮ่องกง	752.76	NA	
2) สหรัฐอเมริกา	128.63	NA	
3) จีนไต้หวัน	120.84	NA	
ไทย	6.46	NA	

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
10. การค้าภายในประเทศ			
10.1 มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	206.98	245.91	อันดับที่ 12 ในจีน เพิ่มขึ้น 14.4%
10.2 มูลค่าการใช้จ่ายต่อหัวของประชาชนในเขตเมือง (หยวน)	6,885	7,505	
อาหาร (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ)	36.0	NA	
เครื่องนุ่งห่ม	10.0	NA	
เครื่องใช้ในครัวเรือน	5.6	NA	
เวชภัณฑ์และบริการทางการแพทย์	6.9	NA	
โทรคมนาคมและการขนส่ง	12.8	NA	
การศึกษา วัฒนธรรม และการพักผ่อน	15.9	NA	
ที่พักอาศัย	9.3	NA	
11. การค้าระหว่างประเทศ			
11.1 มูลค่าการค้ารวม (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	5,443.52	6,000.19	อันดับที่ 18 ในจีน
การส่งออก	3,106.43	3,747.14	อันดับที่ 17 ในจีน เพิ่มขึ้น 20.6%
การนำเข้า	2,337.08	2,253.05	อันดับที่ 20 ในจีน ลดลง 3.6%
ดุลการค้า	769.35	1,494.08	
11.2 สินค้าส่งออกสำคัญ (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)			
1) เหล็กกล้าม้วน	354.94	NA	
2) แมงกานีสที่ยังไม่ได้ถลุง	242.49	NA	
3) ด้ายทอ สิ่งทอ และผลิตภัณฑ์	226.47	NA	
4) เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับตกแต่งเสื้อผ้า	184.61	NA	
5) ดอกไม้ไฟและประทัด	141.41	NA	
11.3 สินค้านำเข้าสำคัญ (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)			
1) แร่เหล็ก	432.47	NA	
2) ชิ้นส่วนยานยนต์	92.31	NA	
3) เหล็กกล้าม้วน	72.46	NA	
4) เบียร์กระป๋อง	51.87	NA	
5) เครื่องมือเครื่องจักรสำหรับผลิตโลหะ	46.82	NA	
11.4 ประเทศคู่ค้าสำคัญ (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)			
1) ญี่ปุ่น	785.54	NA	
2) สหรัฐอเมริกา	652.75	NA	
3) จีนฮ่องกง	596.10	NA	
12. เมืองสำคัญทางเศรษฐกิจ			
12.1 นครฉางซา (Changsha)			เมืองเอกของมณฑลหูหนาน
จำนวนประชากร (ล้านคน)	6.10	6.21	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	113.39	151.99	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	18,036	24,318	
รายได้เฉลี่ยของประชากรในเขตเมือง (หยวน)	11,029.06	NA	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	52.51	NA	
จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	187,681	NA	
รายรับจากการท่องเที่ยว (ล้านหยวน)	141	NA	

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
12.2 เมืองฉางเต๋อ (Changde)			
จำนวนประชากร (ล้านคน)	6.01	NA	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	58.34	NA	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	11,014	NA	
รายได้เฉลี่ยของประชากรในเขตเมือง (หยวน)	8,460.87	NA	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	17.60	NA	
จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	3,649	NA	
12.3 เมืองเยวหยาง (Yueyang)			
จำนวนประชากร (ล้านคน)	5.29	NA	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	59.03	NA	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	11,738	NA	
รายได้เฉลี่ยของประชากรในเขตเมือง (หยวน)	10,136.46	NA	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	19.61	NA	
จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	87,788	NA	
12.4 เมืองเหิงหยาง (Hengyang)			
จำนวนประชากร (ล้านคน)	7.19	NA	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	54.20	NA	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	8203	NA	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	17.60	NA	

ที่มา: China Statistical Yearbook 2005 and 2006; Hunan Statistical Yearbook 2006.

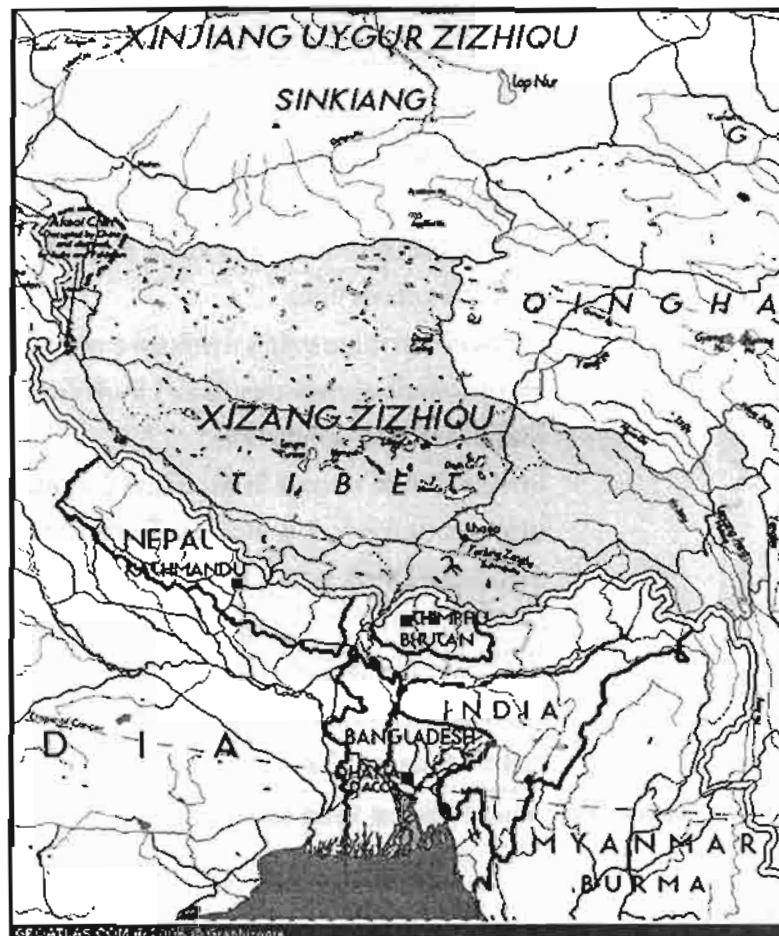
บทที่ 13
เขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต
(Tibet Autonomous Region)
西藏自治区

ภาพรวมเศรษฐกิจเขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต ปี ค.ศ. 2005

พื้นที่	1,228,400 ตารางกิโลเมตร
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง
เมืองเอก	นครลาซา หรือ ลาซา มีประชากร 0.52 ล้านคน
จำนวนประชากร	2.77 ล้านคน
การจ้างงาน	1.40 ล้านคน
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	25.12 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 12.1
GDP เฉลี่ยต่อหัว	9,114 หยวน
ในเขตเมือง	9,431 หยวน
ในเขตชนบท	2,078 หยวน
อัตราเงินเฟ้อ	1.5%
เกษตรกรรม	ข้าวบาร์เลย์ที่ปลูกบนที่ราบสูง ข้าวสาลี ถั่วปากอ้า ถั่วลันเตา เรพซีด เนื้อวัว ผลิตภัณฑ์จากนม
อุตสาหกรรม	ผลิตภัณฑ์ชีวภาพและยารักษาโรคทิเบต อาหารและเครื่องดื่มเพื่อ สุขภาพ ผลิตภัณฑ์เกษตรและเนื้อสัตว์ สินค้าหัตถกรรมและสินค้า พื้นเมือง เหมืองแร่ วัสดุก่อสร้าง
สินแร่	โครเมียม ลิเทียม ทองแดง ยิปซัม บอแรกซ์ แมกนีไซต์ แบไรต์ ไมกา สารหนู ถ่านหินร่วน ดินขาว เกลือ โซดาธรรมชาติ มีราบีไลต์ กำมะถัน ฟอสฟอรัส โปแตสเซียม ดินไดอะตอม คอแรนดัม อะเกต ผลึกควอตซ์
การค้าระหว่างประเทศ	
การส่งออก	0.17 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 27.0
การนำเข้า	0.04 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 42.9

ที่มา: China Statistical Yearbook 2006; Tibet Statistical Yearbook 2006.

ภาพที่ 1
แผนที่เขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต

ที่มา: <http://www.map-of-china.co.uk/>

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้งและภูมิประเทศ

เขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต หรือ “ซีจิ่ง” ในภาษาจีนกลาง¹ ซึ่งหมายถึง “พุทธศาสนิกชนทางตะวันตก” (Western Buddhists) ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของจีน มีเนื้อที่รวม 1,228,400 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.8 ของพื้นที่รวมทั้งประเทศ หรือมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของจีน ทิศเหนือติดกับเขตปกครองตนเองอุยกูร์ซินเจียงและมณฑลชิงไห่ ทิศตะวันออกติดกับมณฑลช้อชวน ทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับมณฑลหยุนหนาน และทิศใต้กับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พม่า อินเดีย ภูฏาน และเนปาล ซึ่งมีแนวชายแดนเป็นระยะทางกว่า 4,000 กิโลเมตร

สภาพทางภูมิศาสตร์ของเขตปกครองตนเองทิเบตส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ตั้งอยู่บนที่ราบสูงทิเบต (Tibetan Plateau) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สูงที่สุดของโลก ด้วยความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ย 4,572 เมตร และเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบสูงชิงไห่-ทิเบต (Qinghai-Tibet Plateau หรือ 青藏高原) ซึ่งมีระดับความสูงโดยเฉลี่ย 4,000 เมตร ล้อมรอบด้วยเทือกเขาสูง ได้แก่ เทือกเขาหิมาลัย (Himalayas หรือ 喜马拉雅山) จากทางด้านตะวันออกไปยังด้านตะวันตก ซึ่งมีระดับความสูงที่ 6,000 เมตรขึ้นไป เป็นระยะทาง 2,400 กิโลเมตร โดยมียอดเขาเอเวอร์เรสต์เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในโลก มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 8,848.13 เมตร และเป็นแนวพรมแดนกันกับประเทศเนปาล นอกจากนี้ ยังมีเทือกเขาคุนหลุน (Kunlun Mountains หรือ 昆仑山) และเทือกเขาตังกูลา (Tanggula Range หรือ 唐古拉山) เขตปกครองตนเองทิเบตจึงได้รับขนานนามว่าเป็น “หลังคาโลก” (Roof of the World)

เขตปกครองตนเองทิเบตมีแม่น้ำสายหลัก คือ แม่น้ำหยาลู่จั้งปู้เจียง (Yarlungzangbo River) ซึ่งไหลผ่านโตรกหยาลู่จั้งปู้ (Yarlungzangbo Gorge) ทางตอนใต้ของทิเบต ซึ่งเป็นโตรกผาที่มีความลึกที่สุดในโลก คือ 5,382 เมตร และลึกกว่าแกรนด์แคนยอนถึง 200 เมตร ไหลผ่านไปยังรัฐอรุณาจัลและแคว้นอัสนัมในประเทศอินเดีย บังกลาเทศ (เรียกว่า “แม่น้ำรามบุตรา (Brahmaputra River)”) ก่อนไหลลงสู่อ่าวเบงกอล นอกจากนี้ ยังมีแม่น้ำหลานชาง (Lanchang) หรือแม่น้ำโขง ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากมณฑลชิงไห่ แล้วไหลมาทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของทิเบต และยังเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำนู่เจียง (Nujiang) หรือแม่น้ำสาละวิน ทางตอนกลางก่อนไปทางตอนเหนือของทิเบตซึ่งไหลไปทางมณฑลหยุนหนานและประเทศพม่า

เขตปกครองตนเองทิเบตยังมีทะเลสาบมากกว่า 1,500 แห่ง ที่สำคัญ เช่น ทะเลสาบเซินหลี่ (Sengli Tso Lake หรือ 森里错) เป็นทะเลสาบน้ำเค็มที่อยู่สูงที่สุดในโลก บนความสูง 5,386 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล ทะเลสาบนามู่ (Nam Tso Lake หรือ 纳木错) เป็นทะเลสาบน้ำเค็มที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของจีนและเป็นทะเลสาบน้ำเค็มที่อยู่สูงที่สุดเป็นอันดับ 2 ของโลก บนความสูง 4,718 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล (มักมีผู้เข้าใจผิดว่าเป็นทะเลสาบน้ำเค็มที่อยู่

¹ ชื่อเมือง อ่าเกอ และสถานที่ในเขตปกครองตนเองชนชาติทิเบตในที่นี้เรียกโดยใช้ภาษาจีนกลางเป็นหลัก

สูงที่สุดในโลก) ทะเลสาบหยางจั่วซัว (Yamzhog Yumco Lake) และทะเลสาบหม่าผางยงซัว (Lake Manasarova หรือ 玛旁雍错) เป็นต้น

เขตปกครองตนเองทิเบตมีภูมิอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง และมีความแตกต่างของอุณหภูมิในเวลากลางวันและกลางคืนสูง โดยเฉพาะบริเวณที่ราบสูงทางตอนเหนือของทิเบต ฤดูหนาวมีอุณหภูมิเฉลี่ย ติดลบ 20 ถึง 10 องศาเซลเซียส ขณะที่ฤดูร้อนมีอุณหภูมิต่ำกว่า 10 องศาเซลเซียส ส่วนเทือกเขาทางตอนใต้และตะวันออกของทิเบตมีอากาศอบอุ่นขึ้น ในฤดูหนาวมีอุณหภูมิ ติดลบ 2 ถึง 8 องศาเซลเซียส ขณะที่ฤดูร้อนจะอยู่ที่ 15-22 องศาเซลเซียส ทั้งนี้ อุณหภูมิต่ำสุดของเขตปกครองตนเองทิเบตอยู่ที่ ติดลบ 18 ถึง 4 องศาเซลเซียสในเดือนมกราคม และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ที่ 7-19 องศาเซลเซียสในเดือนกรกฎาคม นอกจากนี้ ยังเป็นพื้นที่ที่มีอากาศเบาบาง เนื่องจากตั้งอยู่บนพื้นที่สูงและมีความกดอากาศต่ำ โดยมีปริมาณออกซิเจนในอากาศอยู่เพียง 150-170 กรัมต่อหนึ่งลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 62-65.4 ของปริมาณออกซิเจนในบริเวณที่ราบ

1.2 ความสำคัญทางประวัติศาสตร์

เขตปกครองตนเองทิเบตเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของจีนในปี ค.ศ. 1950 โดยก่อนหน้านั้น นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 7 เป็นอาณาจักรอิสระ มีเมืองลาซาเป็นเมืองหลวง นับถือพุทธศาสนานิกายลามะ (Lamaism) และเริ่มมีความสัมพันธ์กับประเทศจีนในสมัยราชวงศ์ถัง (ปี ค.ศ. 618-906) จนกระทั่งในศตวรรษที่ 13 ทิเบตจึงตกอยู่ภายใต้การปกครองของชาวมองโกลโดยกุบไลข่าน และเมื่ออาณาจักรมองโกลล่มสลายลงในศตวรรษที่ 14 ทิเบตได้เปลี่ยนจากระบบกษัตริย์มาเป็นประมุขทางศาสนาหรือองค์ทะไลลามะ ซึ่งเป็นประมุขสูงสุดทั้งด้านศาสนจักรและราชอาณาจักร ภายหลังที่มีการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน จีนได้รุกรานเข้าทิเบตหลายครั้งส่งผลให้องค์ทะไลลามะต้องหนีภัยไปยังประเทศอินเดีย และในปี ค.ศ. 1951 จีนจึงได้ประกาศให้ทิเบตเป็นเขตปกครองตนเองโดยมีองค์ทะไลลามะเป็นประมุข ภายใต้ระบอบคอมมิวนิสต์ ต่อมาเปลี่ยนเป็น “เขตการปกครองตนเองทิเบต” ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965 เป็นต้นมา

1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

เขตปกครองตนเองทิเบตมีทรัพยากรสินแร่มากกว่า 90 ชนิดและมีการตรวจพิสูจน์แล้ว 26 ชนิด ในจำนวนนี้เป็นสินแร่ที่มีปริมาณมากติด 5 อันดับแรกของประเทศ ที่สำคัญ ได้แก่ โครเมียม ลิเทียม ทองแดง ยิปซัม โบรอน (บอแรกซ์) แมกนีไซต์ แบไรต์ สารหนู ไมกา ถ่านหิน ร่วน ดินขาว เกลือ โซดาธรรมชาติ มีราบีไลต์ กำมะถัน ฟอสฟอรัส โปแตสเซียม ดินไดอะตอม (Diatomaceous Earth) แร่ที่มีผลึกใสแบบพิเศษ (Iceland Spar) คอรัันดัม (Corundum) ผลึกควอตซ์ (Rock Quartz) และอะเกต (Agate) หรือ หินโมรา โดยมีปริมาณบอแรกซ์มากที่สุดในจีน และยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งพลังงานอย่างอุดมสมบูรณ์ เช่น พลังน้ำ พลังความร้อน พลังแสงอาทิตย์ และพลังลม เป็นต้น โดยสามารถผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำได้ถึง 56.59 ล้าน

กิโลวัตต์ต่อปี หรือราวร้อยละ 15 ของทั้งประเทศ และสามารถผลิตพลังงานความร้อนได้มากที่สุดในประเทศ โดยเป็นที่ตั้งของสถานีผลิตไฟฟ้าพลังความร้อนหยางปาจิ่ง (Yanbajain Geothermal Power Station หรือ 羊八井热田的地热气体中) ตั้งอยู่ในอำเภอดังซง (Damxung County หรือ 当雄) ในนครลาซา ซึ่งเป็นสถานีผลิตไฟฟ้าพลังความร้อนที่ใหญ่ที่สุดในจีนและเป็นหนึ่งในสถานีผลิตไฟฟ้าพลังความร้อนที่ใหญ่ที่สุดในโลก และยังมีพิพิธภัณฑ์พลังความร้อน (Geothermal Museum) ด้วย

เขตปกครองตนเองทิเบตยังเป็นแหล่งพันธุ์พืชที่อุดมสมบูรณ์และหลากหลายชนิด ประกอบด้วยพืชชั้นสูงมากกว่า 5,000 ชนิด ตั้งแต่พืชที่ปลูกในเขตร้อนไปจนถึงเขตหนาวจัดบริเวณขั้วโลก และยังมีพื้นที่ป่าไม้ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและสามารถผลิตไม้ท่อนได้มากที่สุดในจีนด้วย พืชที่สำคัญ เช่น Himalayan Pine, Alpine Larch, Pinus yunnanensis, Pinus armandis, Himalayan spruce, Himalayan fir, long bract fir, hemlock, Monterey Larix potaniniis, Tibetan larch, Tibetan cypress และ Chinese juniper โดยเขตปกครองตนเองทิเบตมีพื้นที่ป่าสนมากถึง 926,000 เฮกตาร์ ในบรรดาด้านสนทั้งหมดนั้นมียู 2 ชนิดที่ถูกจัดให้เป็นพืชคุ้มครองแห่งชาติ ได้แก่ Tibetan longleaf pine และ Tibetan lacebark pine นอกจากนี้ ยังมีพืชสมุนไพรมากกว่า 1,000 ชนิด โดยเป็นพืชที่นำมาใช้ในการรักษาโรคมากที่สุด 400 ชนิด ที่มีชื่อเสียง เช่น Chinese caterpillar fungus, Fritillaria Thunbergii, Rhizoma Picrorhizae, rhubarb, Rhizoma Gastrodiae, pseudo-ginseng, Codonopsis Pilosula, Radix Gentiane Macrophyllae, Radix Salviae Miltiorrhizae, glossy ganoderma และ Caulis Spatholobi

นอกจากนี้ เขตปกครองตนเองทิเบตยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าต่างๆ แบ่งเป็นสัตว์เลี้ยงด้วยนม 142 ชนิด สัตว์ปีก 473 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 49 ชนิด สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ 44 ชนิด สัตว์น้ำ 64 ชนิด และแมลงต่างๆ มากกว่า 2,300 ชนิด ที่สำคัญ เช่น สิงเขี้ยวแอฟริกัน สิงฮัสสัม ไก่ฟ้าทิเบต นกกระเรียนคอดำ เก้ง ควายป่า แอนท์โลปจุดแดง เสี่ยงผา เสือดาว เสือลายเมฆ เสือดาวหิมะ หมีควาย หมีสีน้ำตาล แมวป่า แพนด้า กวางแดง กวางปากขาว แอนท์โลปทิเบต จามรีป่า ลาป่า อาร์กาลีทิเบตหรือแกะทิเบตใหญ่ เนื้อทรายมองโกล หมาจิ้งจอก หมาป่า และลิงค์ โดยมีตัวแอนท์โลปทิเบต จามรีป่า ลาป่า และอาร์กาลีทิเบตหรือแกะทิเบตใหญ่ เป็นสัตว์หายากที่พบเฉพาะในที่ราบชิงไห่-ทิเบต และมีกวางปากขาวเป็นสัตว์ที่พบในจีนเท่านั้น

1.4 จำนวนประชากร

เขตปกครองตนเองทิเบตมีประชากรรวม 2.77 ล้านคน เป็นพื้นที่ที่มีประชากรน้อยที่สุดในประเทศ ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 73.4 ที่เหลืออาศัยอยู่ในเขตเมือง ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวทิเบต (จั้ง) คิดเป็นร้อยละ 92 ของประชากรรวมในพื้นที่ และคิดเป็นร้อยละ 45 ของชาวทิเบตทั่วประเทศ ที่เหลือเป็นเชื้อชาติอื่นๆ อีก 50 เชื้อชาติหรือราว 2.58 ล้านคน ได้แก่ ฮั่น (Han) หุย (Hui) มองโกล (Mongol) เหมินปา (Monba) และลั่วปา (Lhoba) เป็นต้น ภาษาท้องถิ่นที่ใช้คือ ภาษาจั้งหรือทิเบต

เขตปกครองตนเองทิเบตมีพระภิกษุและแม่ชีอาศัยอยู่ราว 46,000 คน

1.5 การศึกษา

เขตปกครองตนเองทิเบตมีจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา 0.38 ล้านคน ระดับมัธยมศึกษา 0.15 ล้านคน และระดับอุดมศึกษา 0.02 ล้านคน

1.6 แรงงานและการจ้างงาน

แม้ว่าเขตปกครองตนเองทิเบตยังเป็นพื้นที่ที่ยากจนและมีความล้าหลังในหลายจุด แต่กลับมีค่าจ้างแรงงานโดยเฉลี่ยสูงเป็นอันดับที่ 3 ของจีน โดยสูงถึง 28,950 หยวน รองจากกรุงเป่ย์จิง และมหานครเซี่ยงไฮ้ ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจำเป็นต้องจ่ายค่าตอบแทนสูงเพื่อดึงดูดให้ชาวจีนฮั่น (Han Chinese) ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานในตำแหน่งงานที่ขาดแคลนบุคลากรจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีชั่วโมงทำงานสัปดาห์เพียง 35 ชั่วโมง ซึ่งน้อยกว่ามณฑลอื่นๆ ที่ใช้เวลาทำงาน 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ในปี ค.ศ. 2005 เขตปกครองตนเองทิเบตมีการจ้างงานแรงงานรวม 1.40 ล้านคน เป็นพื้นที่ที่มีการจ้างงานน้อยที่สุดในประเทศ แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตร คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 61.4 รองลงมา ได้แก่ ภาคบริการร้อยละ 29.3 และภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 9.3

1.7 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ด้วยข้อได้เปรียบทางทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้เขตปกครองตนเองทิเบตกลายเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าวิจัยในหลายด้าน ที่สำคัญ ได้แก่ ศูนย์หยางปาจิงซึ่งเน้นการวิจัยค้นคว้ารังสีที่มาจากนอกโลกหรือรังสีคอสมิกสากลและการวิจัยพลังงานความร้อน นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์การค้นคว้าวิจัยยาแผนโบราณตามตำรับของทิเบตโดยเฉพาะ (Tibetan traditional medicines)

2. การปกครอง

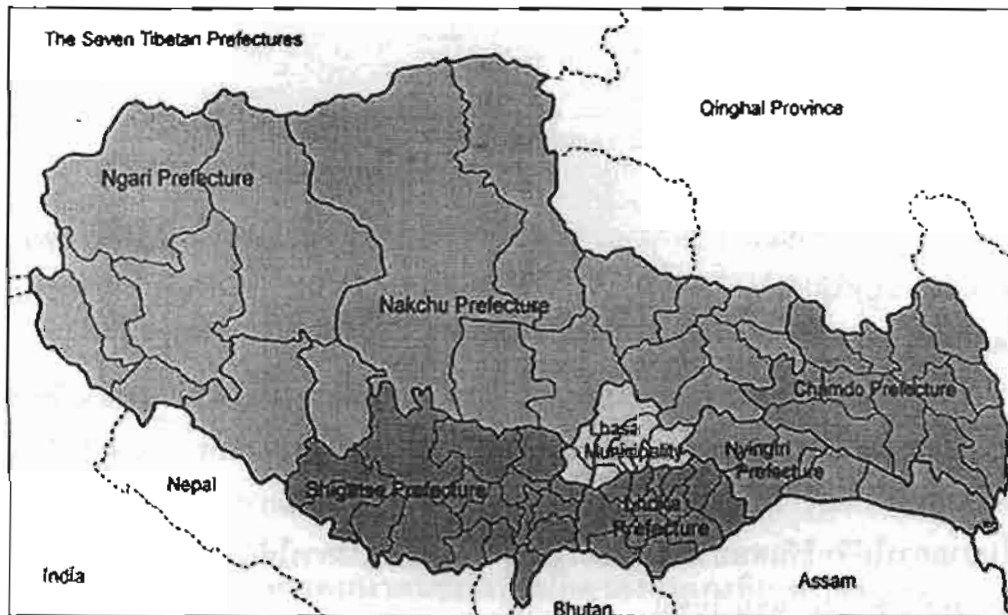
เขตปกครองตนเองทิเบตแบ่งเขตปกครองออกเป็น 7 เขตระดับจังหวัด (1 เมืองระดับจังหวัด และ 6 จังหวัด) 73 อำเภอ และ 692 เทศบาลตำบล เมืองทั้ง 7 เมือง ได้แก่

1. นครลาซา (Lhasa หรือ 拉萨) หรือลาซา ซึ่งเป็นเมืองเอก
2. จังหวัดนำชวี (Nagqu หรือ 那曲)
3. จังหวัดชางดู (Qamdo หรือ 昌都)
4. จังหวัดหลินจื่อ (Nyingchi หรือ 林芝)
5. จังหวัดชานหนาน (Shannan หรือ 山南)
6. จังหวัดยือคาเจ้อ (Xigazê หรือ 日喀则)
7. จังหวัดอาหลี่ (Ngari หรือ 阿里)

ผู้ว่าการเขตปกครองตนเองทิเบตคนปัจจุบัน คือ นายเซียงปาผิงฉั่ว (Qiangba Puncog หรือ 向巴平措)

ภาพที่ 2

การแบ่งเขตการปกครองของเขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต

3. ผลกระทบมวลรวมในประเทศ

เขตปกครองตนเองทิเบตประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาแต่ดั้งเดิม ในทศวรรษที่ 1980 และ 1990 ซึ่งเป็นช่วงที่จีนดำเนินนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ และนโยบายพัฒนาภาคตะวันตกของจีน (China Great Western Development Strategy) เพื่อกระตุ้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของเขตปกครองในภาคตะวันตกซึ่งรวมถึงเขตปกครองตนเองทิเบตด้วย จึงทำให้มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น คนขับรถแท็กซี่ และพนักงานโรงแรม เป็นต้น

ในปี ค.ศ. 2005 เขตปกครองตนเองทิเบตมีมูลค่า GDP 25.12 พันล้านหยวน ซึ่งมีมูลค่าน้อยที่สุดในบรรดาเขตปกครอง/มณฑลของจีน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 12.1 และเพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ. 2000 เป็นสองเท่า ในช่วงห้าปีที่ผ่านมาเขตปกครองตนเองทิเบตมีอัตราเติบโตของ GDP เฉลี่ยร้อยละ 12.0 ต่อปี อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วเช่นนี้เกิดจากความช่วยเหลือของรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ปัจจุบันเขตปกครองตนเองทิเบตมีมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อหัวอยู่ที่ 9,114 หยวน จัดอยู่ในอันดับที่ 25 ของจีน

แม้การเกษตรและปศุสัตว์จะเป็นอาชีพหลักของประชาชนในเขตปกครองตนเองทิเบต แต่ปัจจุบันร้อยละ 55.6 ของ GDP มาจากภาคบริการ ซึ่งเป็นครั้งแรกที่ภาคบริการมีมูลค่าสูงกว่าอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 25.3 และร้อยละ 19.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 1
สัดส่วนโครงสร้าง GDP ของเขตปกครองตนเองทิเบต (%)

GDP	ปี 2004	ปี 2005
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	20.5	19.1
การผลิตขั้นที่สอง	27.2	25.3
การบริการและอื่น ๆ	52.3	55.6

ที่มา: Tibet Statistical Yearbook 2006.

ในปัจจุบันการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ให้ระหว่างเขตเมืองและชนบทในหลายๆ พื้นที่ทั่วประเทศ รัฐบาลกลางจึงมีความพยายามในการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษา การเคหะ สาธารณสุข และการคมนาคมในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา

สำหรับในเขตปกครองตนเองทิเบตนั้น ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา การบริการและวิสาหกิจชุมชน (township and village enterprises: TVEs) ถือเป็นแรงผลักดันทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบต โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิสาหกิจชุมชนซึ่งมีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วจากนโยบายการให้สิทธิพิเศษมากมายของรัฐบาล พร้อมทั้งการให้เงินอุดหนุนแก่วิสาหกิจที่กำลังประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุน

ในปลายปี ค.ศ. 2006 รัฐบาลกลางได้เริ่มให้การสนับสนุนแก่ผู้เลี้ยงสัตว์และเกษตรกร โดยตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวภายในปี ค.ศ. 2010 ให้อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของรายได้ต่อหัวของเกษตรกรทั่วประเทศ

ขณะเดียวกัน รัฐบาลเขตปกครองตนเองทิเบตเองก็ได้ใช้งบประมาณ 1.50 พันล้านหยวนในการดำเนินมาตรการลดความยากจนในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2001-2005 ที่ผ่านมา ทำให้มีประชาชนที่มีรายได้น้อยกว่า 1,300 หยวนต่อปีลดลงจากเดิม 1.48 ล้านคนในปี ค.ศ. 2000 เหลือเพียง 450,000 คนในปี ค.ศ. 2005 ต่อมาในปี ค.ศ. 2005 รัฐบาลได้ให้งบประมาณเพิ่มเติม 6.40 พันล้านหยวนเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาพื้นฐานต่างๆ ที่มีความสำคัญ เช่น การชลประทาน สาธารณสุข การศึกษา และการคมนาคม และยังใช้งบประมาณ 24 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในระหว่างปี ค.ศ. 2006-2010 ในการพัฒนาทุ่งเลี้ยงสัตว์ถาวรและสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อดึงดูดให้ชาวปศุสัตว์เร่ร่อนหันมาปักหลักอาศัยเป็นถิ่นฐาน

4. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

ภายหลังการพัฒนาเส้นทางคมนาคม โดยเฉพาะการเปิดใช้เส้นทางรถไฟสายชิงไห่-ทิเบตในปี ค.ศ. 2006 ทำให้การเดินทางเข้าสู่เขตปกครองตนเองทิเบตเพื่อติดต่อค้าขายและท่องเที่ยวเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น

ภาพที่ 3

ระบบคมนาคมขนส่งในเขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต

ตารางที่ 2

ระยะทางเส้นทางคมนาคมของเขตปกครองตนเองทิเบต (กิโลเมตร)

เส้นทาง	ปี 2004	ปี 2005
เส้นทางรถไฟ	NA	NA
เส้นทางถนน	42,203	43,716
เส้นทางน้ำ	NA	NA
เส้นทางการบิน	NA	NA

ที่มา: China Statistical Yearbook 2006.

4.1 การขนส่งทางรถไฟ

เขตปกครองตนเองทิเบตมีเส้นทางรถไฟเพียงเส้นทางเดียว ได้แก่ เส้นทางรถไฟชิงไห่-ทิเบต (Qinghai-Tibet Railway หรือ 青藏铁路) ก่อนหน้าการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายนี้ เขตปกครองตนเองทิเบตเป็นเพียงเขตปกครองเดียวของจีนที่ไม่มีเส้นทางรถไฟ

เส้นทางรถไฟชิงไห่-ทิเบต เป็นหนึ่งในโครงการสำคัญภายใต้แผนนโยบายพัฒนาภาคตะวันตกของจีน ด้วยมูลค่างบประมาณการก่อสร้างสูงถึง 13.70 พันล้านหยวน รวมระยะทางทั้งสิ้น 1,925 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนความสูงเหนือระดับน้ำทะเลถึง 5,072 เมตร จึงถือเป็นเส้นทางรถไฟที่สูงที่สุดในโลกและเป็นสิ่งท้าทายทางวิศวกรรมในการก่อสร้างอย่างมาก การก่อสร้างแบ่งออกเป็นเฟสแรก ได้แก่ เส้นทางระหว่างนครซีหนิง เมืองเอกของมณฑลชิงไห่ ซึ่งตั้งอยู่ทาง

ตะวันออกไปยังเมืองเกอเอ๋อร์มู่ (Golmud หรือ 格尔木) ทางตะวันตก ซึ่งก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์และเปิดให้บริการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารในปี ค.ศ. 1984 ส่วนเฟสที่สอง ได้แก่ การก่อสร้างเส้นทางรถไฟส่วนต่อขยายจากเมืองเกอเอ๋อร์มู่มายังนครลาซา เริ่มก่อสร้างในปี ค.ศ. 2001 ระยะทางรวม 1,142 กิโลเมตร

เส้นทางรถไฟชิงไห่-ทิเบตนี้ มากกว่า 960 กิโลเมตรหรือร้อยละ 80 ของเส้นทางตั้งอยู่บนความสูง 4,000 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลขึ้นไป ประกอบด้วยสถานีรถไฟ 45 สถานีจากเมืองเกอเอ๋อร์มู่ไปยังนครลาซา ในจำนวนนี้มี 38 สถานีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำ แต่อาศัยการตรวจสอบผ่านศูนย์ควบคุมที่นครซีหนิง เมืองเอกของมณฑลชิงไห่ เส้นทางรถไฟชิงไห่-ทิเบตจะตัดผ่านช่องเขาตังกูลา (Tanggula Pass หรือ 唐古拉山口) ซึ่งเป็นช่องเขาที่อยู่เหนือระดับน้ำทะเลมากกว่า 5,000 เมตรขึ้นไป และเป็นที่ตั้งของสถานีรถไฟตังกูลา (Tanggula Railway Station) บนความสูงเหนือระดับน้ำทะเล 5,068 เมตร เป็นสถานีรถไฟที่สูงที่สุดในโลก และตัดผ่านอุโมงค์หลายแห่ง ที่สำคัญ ได้แก่ อุโมงค์เฟิงหวู่ซาน (Fenghuoshan tunnel หรือ 风火山隧道) เป็นอุโมงค์รถไฟที่สูงที่สุดในโลก ตั้งอยู่บนความสูง 4,905 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล ระยะทาง 1,338 เมตร และอุโมงค์หยางปาจิง (Yangbajing tunnel หรือ 羊八井隧道) เป็นอุโมงค์ที่ยาวที่สุดในโลก โดยมีระยะทางถึง 3,345 เมตร ตั้งอยู่บนความสูง 4,264 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล อยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของนครลาซา ห่างออกไปราว 80 กิโลเมตร และยังมีสะพาน 675 แห่ง ระยะทางรวม 159.88 กิโลเมตร นอกจากนี้ กว่าครึ่งหนึ่งของเส้นทางยังก่อสร้างบนดินเพอร์มาฟรอสต์ (Permafrost) หรือพื้นดินที่อยู่บนระดับต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง (0 องศาเซลเซียส)

เส้นทางรถไฟชิงไห่-ทิเบตได้เริ่มเปิดทดลองให้บริการขนส่งผู้โดยสารครั้งแรกในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2006 โดยใช้เวลาเดินทางจากกรุงเป่ย์จิงมายังนครลาซาราว 48 ชั่วโมง ให้บริการวันละ 3 เที่ยว สามารถขนส่งผู้โดยสารได้คราวละ 900 คน ทำให้นครลาซามีเส้นทางรถไฟเชื่อมไปยังเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ โดยใช้เวลาเดินทางไปนครซีหนิง/นครหลานโจว 27/30 ชั่วโมง มหานครฉงชิ่ง/นครเฉิงตู 47/50 ชั่วโมง และนครกว่างโจว 57 ชั่วโมง และคาดว่าจะสามารถสร้างรายได้จากการขนส่งสินค้าได้มาก ซึ่งนอกจากจะช่วยลดต้นทุนในการกระจายสินค้าลงร้อยละ 75 และคาดว่าจะใช้เป็นเส้นทางลำเลียงสินค้าราว 3 ใน 4 ของปริมาณสินค้าเข้า-ออกเขตปกครองทั้งหมดในอนาคตแล้ว เส้นทางรถไฟชิงไห่-ทิเบตนี้ ยังจะนำมาซึ่งโอกาสทางการพัฒนาแก่เขตปกครองตนเองทิเบต เป็นการสร้างช่องทางในการแนะนำและกระจายสินค้าท้องถิ่นของเขตปกครองตนเองทิเบต เช่น เนื้อวัว เนื้อแกะ ยารักษาโรคทิเบต เห็ดถั่งเช่า เหล้าที่ทำจากข้าวบาร์เลย์บนที่ราบสูง สินค้าหัตถกรรม และน้ำแร่ ไปยังตลาดทั้งในและต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวยังเขตปกครองตนเองทิเบตมากขึ้น เหล่านี้ล้วนเป็นการกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน คุณภาพชีวิต และการบริโภคของประชาชนในเขตปกครองตนเองทิเบตให้พัฒนาขึ้น

เส้นทางรถไฟชิงไห่-ทิเบต (Qinghai-Tibet Railway หรือ 青藏铁路)

ค.ศ. 1984	เปิดให้บริการเส้นทางส่วนซีหนิง-เกอเออร์มู
29 มิถุนายน ค.ศ. 2001	เริ่มการก่อสร้างเส้นทางส่วนเกอเออร์มู-ลาซา
15 ตุลาคม ค.ศ. 2005	เสร็จสิ้นการวางรางรถไฟในส่วนที่เหลือ
1 กรกฎาคม ค.ศ. 2006	เปิดทดลองให้บริการเส้นทางรถไฟทั้งเส้นทาง
1 กรกฎาคม ค.ศ. 2007	เปิดให้บริการเส้นทางรถไฟอย่างเป็นทางการ

ที่มา: Fuchun Tang, "Lhasa prepares itself for Qinghai-Tibet Railway," China.org
<http://www.tibet.cn/english/zt/040719_qztl/..%5C040719_qztl/200402006317155209.htm>.

ขบวนรถไฟเปย์จิง-ทิเบต

ขบวนที่	ออก	ถึง	ใช้เวลาเดินทาง	ค่าโดยสาร (หยวน)		
				hard seat	lower hard sleeper	lower soft sleeper
T27 (เปย์จิง-ลาซา)	20:30	20:58 (วันที่สาม)	47 ชั่วโมง 28 นาที	389	813	1,262
T28 (ลาซา-เปย์จิง)	08:00	08:00 (วันที่สาม)	48 ชั่วโมง			

หมายเหตุ: ทุกขบวนมีระบบท่อส่งก๊าซออกซิเจนไปยังตู้โดยสาร รวมทั้งหน้ากากออกซิเจนส่วนตัว

นอกจากนี้ รัฐบาลกลางยังมีแผนที่จะขยายเส้นทางรถไฟเพิ่มเติมในเขตปกครองตนเองทิเบต โดยเชื่อมนครลาซากับจังหวัดยือคาเจ้อไปถึงบริเวณพรมแดนติดกับเนปาลภายในปี ค.ศ. 2010 และเส้นทางรถไฟอีกสายซึ่งเชื่อมจังหวัดยือคาเจ้อกับเมือง Yadang ซึ่งเป็นเมืองค้าขายที่สำคัญบริเวณพรมแดนจีนและอินเดียด้วย

4.2 การขนส่งทางรถยนต์

เขตปกครองตนเองทิเบตพึ่งพิงการเดินทางขนส่งโดยทางรถยนต์ โดยเฉพาะการขนส่งสินค้า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80 โดยมีนครลาซาเป็นศูนย์กลางเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ปัจจุบัน มีเส้นทางรถยนต์รวม 43,716 กิโลเมตร เส้นทางรถยนต์ที่สำคัญ เช่น

- ทางหลวงสายชิงไห่-ทิเบต (Qinghai-Tibet Highway หรือ 青藏线) เชื่อมระหว่างนครซีหนิง มณฑลชิงไห่และนครลาซา ระยะทางรวม 2,122 กิโลเมตร
- ทางหลวงสายซื่อชวน-ทิเบต (Sichuan-Tibet Highway หรือ 川藏线) เชื่อมระหว่างนครเฉิงตู เมืองเอกของมณฑลซื่อชวน และนครลาซา ระยะทางรวม 2,413 กิโลเมตร
- ทางหลวงสายซินเจียง-ทิเบต (Xinjiang-Tibet Highway หรือ 新藏线) เชื่อมระหว่างอำเภอเย่เฉิง (Yecheng (Kargilik) หรือ 叶城) เขตปกครองตนเองชนชาติอุยกูร์ซินเจียง และเมืองก่าต้าเค่อ (Gartok หรือ 大克) ซึ่งเป็นตลาดค้าขายที่สำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบต ระยะทางรวม 1,179 กิโลเมตร

- ทางหลวงสายหยุนหนาน-ทิเบต (Yunnan-Tibet Highway หรือ 藏线) เชื่อมระหว่างเมืองเซี่ยกวาน (Xiaguan หรือ 下关) เมืองต้าหลี่ มณฑลหยุนหนาน และอำเภอหมางคัง (Markam หรือ 芒康) ในจังหวัดชางตู ระยะทาง 315 กิโลเมตร

- ทางหลวงสายจีน-เนปาล (Sino-Nepalese Highway หรือ 中尼公路) เริ่มจากนครลาซาออกด้านจามู่ (Zhamu หรือ 扎木) ไปยังกรุงกาถมัณฑุ เมืองหลวงของประเทศเนปาล โดยมีระยะทางในจีน 736 กิโลเมตร เป็นต้น

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เขตปกครองตนเองทิเบตได้มีการใช้งบประมาณจำนวนหนึ่งในการก่อสร้างทางหลวงเพิ่มเติม เช่น การยกระดับเส้นทางหลวงสายทิเบต-เนปาลในปี ค.ศ. 2005 และการยกระดับเส้นทางที่วิ่งในแนวด้านตะวันออกและด้านตะวันตกของเขตปกครองตนเองทิเบต ซึ่งสามารถย่นระยะเวลาเดินทางระหว่างนครลาซาและจังหวัดยี่คาเจ้อลงครึ่งหนึ่ง โดยเหลือเพียง 3 ชั่วโมง

นอกจากนี้ ในระหว่างปี ค.ศ. 2006-2010 เขตปกครองตนเองทิเบตมีแผนที่จะขยายระยะทางของเส้นทางหลวงในเขตปกครองตนเองทิเบตเพิ่มขึ้นเป็น 50,000 กิโลเมตร โดยใช้เงินงบประมาณทั้งหมด 40 พันล้านหยวน และยังมีแผนที่จะสร้างทางหลวงในอำเภอโมทัว (Môdog County) ที่อยู่บริเวณพรมแดนติดกับอินเดีย และเป็นพื้นที่ส่วนสุดท้ายของเขตปกครองตนเองทิเบตที่จะทำการสร้างทางหลวงเชื่อมต่อเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นโครงการก่อสร้างที่มีความท้าทายทางด้านวิศวกรรมอย่างมาก เนื่องจากอำเภอโมทัวตั้งอยู่บนแนวรอยเลื่อนหิมาลัย ซึ่งเป็นบริเวณรอยเลื่อนของเปลือกโลกและมีแนวโน้มที่จะเกิดแผ่นดินไหวและแผ่นดินถล่ม

4.3 การขนส่งทางน้ำ

เขตปกครองตนเองทิเบตเป็นมณฑลปิด ไม่มีทางออกสู่ทะเล

4.4 การขนส่งทางอากาศ

เขตปกครองตนเองทิเบตมีท่าอากาศยานทั้งหมด 2 แห่ง ที่สำคัญ ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาตินครลาซา (Lhasa Gonggar International Airport) ตั้งอยู่ทางใต้ ห่างจากใจกลางเมืองไปราว 98 กิโลเมตร และท่าอากาศยานจังหวัดชางตู (Qamdo Bamba Airport) สร้างเสร็จในปี ค.ศ. 1994 ถือเป็นท่าอากาศยานที่สูงที่สุดในโลก ท่าอากาศยานทั้งสองแห่งให้บริการเส้นทางบินทั้งในและต่างประเทศมากกว่า 25 เส้นทาง เช่น เฉิงตู ฉงชิ่ง เป่ย์จิง ซีอาน ชิงไห่ ซางไห่ และกรุงกาถมัณฑุ ประเทศเนปาล โดยเส้นทางที่มีการใช้บริการมากที่สุด ได้แก่ เส้นทางลาซา-เฉิงตู ซึ่งมีระยะทางกว่า 1,100 กิโลเมตร ในแต่ละปีจะมีผู้โดยสารใช้บริการเส้นทางบินดังกล่าวราว 1 แสนคนและมีการขนส่งสินค้าประมาณ 1,600 ตัน

เขตปกครองตนเองทิเบตได้เปิดใช้ท่าอากาศยานแห่งที่ 3 ในจังหวัดหลินจื่อในปี ค.ศ. 2006 ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับพรมแดนของอินเดีย คาดว่าจะมีผู้โดยสารซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวหลังไหลเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนถึง 120,000 คนภายในปี ค.ศ. 2010 ปัจจุบันมีเที่ยวบิน

ประจำไปยังนครเฉิงตู มณฑลชื้อชวน นอกจากนี้ ยังมีโครงการก่อสร้างท่าอากาศยานอีกแห่ง ใกล้กับเมือง Shiquanhe ในจังหวัดอาหลี่ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกของทิเบต

เขตปกครองตนเองทิเบตมีสายการบินเป็นของตนเอง ได้แก่ Tibetan Airlines ซึ่งเปิดให้บริการเส้นทางบินระหว่างนครลาซาและนครชื้อวาน มณฑลส่านซี และมีเส้นทางบินใหม่ไปยังมหานครเซี่ยงไฮ้และเมืองกู่หยินในเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซีด้วย นอกจากนี้ ยังมีเที่ยวบินเช่าเหมาลำโดยบินตรงจากต่างประเทศมาลงจอดที่เขตปกครองตนเองทิเบตเป็นครั้งแรกด้วยในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2006 โดยบริษัทตัวแทนท่องเที่ยวจากสิงคโปร์ได้เช่าเครื่องบินจาก Air China เพื่อนำนักท่องเที่ยวชาวสิงคโปร์เข้ามาท่องเที่ยวในเขตปกครองตนเองทิเบต ซึ่งโดยปกติแล้วนักท่องเที่ยวต่างชาติจะต้องบินมาต่อเครื่องที่นครเฉิงตูหรือกรุงเป่ย์จิงก่อนเข้าไปยังเขตปกครองตนเองทิเบต

การเดินทางระหว่างเขตปกครองตนเองทิเบต-ไทย

ไม่มีเที่ยวบินตรงจากกรุงเทพฯ-ลาซา ผู้โดยสารต้องต่อเครื่องที่นครเฉิงตูหรือเมืองอื่นๆ

เฉิงตู-ลาซา มีเที่ยวบินวันละ 2 เที่ยวบิน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 45 นาที

คุนหมิง-ลาซา มีเที่ยวบินวันละ 1 เที่ยวบิน ใช้เวลา 3 ชั่วโมง 30 นาที

4.5 การสื่อสาร

ภายหลังที่ได้มีการติดตั้งสายเคเบิลจากนครลาซาไปยังจังหวัดอาหลี่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 ทำให้ทุกเมืองในเขตปกครองตนเองทิเบตสามารถเข้าถึงระบบโทรศัพท์ ในปี ค.ศ. 2005 มีจำนวนผู้ติดตั้งสายโทรศัพท์แล้วรวม 0.52 ล้านเลขหมาย และมีผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่แล้วจำนวน 0.47 ล้านเลขหมาย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17 ของประชากรรวม ส่วนบริการอินเทอร์เน็ตนั้นได้เริ่มเปิดให้บริการแล้วมาตั้งแต่ต้นปี ค.ศ. 1998 ปัจจุบันมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตราว 0.09 ล้านคน โดยที่นครลาซามีร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่แล้วมากกว่า 100 ร้าน

ทั้งนี้ รัฐบาลท้องถิ่นได้ทุ่มงบประมาณจำนวน 5.50 พันล้านหยวนเพื่อพัฒนาบริการโทรคมนาคมในเขตชนบทภายในปี ค.ศ. 2006-2010 โดยตั้งเป้าว่าประชาชนในเขตชนบทราวร้อยละ 85 จะสามารถเข้าถึงโทรคมนาคมได้ภายในปี ค.ศ. 2010 ซึ่งปัจจุบันมีอยู่เพียงร้อยละ 35 ของประชากรรวม

5. เกษตรกรรม

เขตปกครองตนเองทิเบตพึ่งพิงการทำเกษตรกรรมเพื่อยังชีพมาช้านาน และยังเป็นพื้นที่ที่มีแสงแดดยาวนานและมีรังสีจากแสงอาทิตย์สูงซึ่งเอื้อต่อการเกษตรกรรม โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่หุบเขาทางตอนใต้ ถือเป็นพื้นที่หลักในการทำกสิกรรมและเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบต ในปี ค.ศ. 2005 มีผลิตผลทางการเกษตรรวมทั้งสิ้น 6.77

พันธุ์หนามฝรั่ง ยังเป็นมูลค่าที่น้อยที่สุดในประเทศ โดยเป็นผลผลิตด้านกิจกรรมและปศุสัตว์ ร้อยละ 42.4 และ 46.4 ตามลำดับ

สินค้าเกษตรที่สำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบต ได้แก่ ข้าวบาร์เลย์ที่ปลูกบนที่ราบสูง ข้าวสาลี ถั่วปากอ้า ถั่วลันเตา เรพซิด หน่อไม้ฝรั่ง กระหล่ำปลี แครอท คื่นช่าย กระเทียม พริกไทยอ่อน ผักกาดแก้ว มะเขือเทศ พักเขี้ยว เนื้อวัว และผลิตภัณฑ์จากนม เป็นต้น และยังมี สมุนไพรที่มีชื่อเสียงอีกหลายชนิด เช่น Fritillary bulb และเห็ดหลินจือ เป็นต้น นอกจากนี้ เขตปกครองตนเองทิเบตยังสามารถผลิตขนแกะและเคชเมียร์ได้มากเป็นอันดับที่ 5 ของประเทศ

เมื่อสิบปีก่อนหน้านี้ เขตปกครองตนเองทิเบตมีการนำเข้าธัญพืชจำนวน 150,000 ตัน ต่อปีจากพื้นที่อื่นๆ ของจีน ในช่วงไม่กี่ปีมานี้รัฐบาลเขตปกครองตนเองทิเบตจึงได้มีความพยายามอย่างมากเพื่อพัฒนาและสนับสนุนโครงการเพื่อการเพาะปลูกต่างๆ ตลอดจนการปรับปรุงระบบชลประทานในพื้นที่เพาะปลูก 60,000 เฮกตาร์ ส่งผลให้การเพาะปลูกธัญพืชและเรพซิดขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยมีปริมาณผลผลิตธัญพืช 930,000 ตันในปี ค.ศ. 2005 ซึ่งเพียงพอต่อความต้องการในท้องถิ่น

เขตปกครองตนเองทิเบตยังมีการเลี้ยงจามรี ซึ่งเป็นสัตว์พื้นเมืองในทุ่งเลี้ยงสัตว์บนที่ราบสูงทั้งหมดประมาณ 4 ล้านตัว ซึ่งคิดเป็นจำนวน 1 ใน 3 ของจามรีทั้งหมดที่มีในจีน และมีบริษัทผลิตผลิตภัณฑ์จากจามรีรวม 20 ราย ผลิตภัณฑ์ต่างๆ มากกว่า 100 รายการ เช่น นมของจามรี เนื้อตากแห้ง เสื้อผ้าขนสัตว์ และหวีที่ทำจากเขาของจามรี เป็นต้น โดยมีบริษัท Xiyu Food Development เป็นผู้จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากจามรีรายใหญ่ที่สุด และบริษัท Tibet Fur Factory เป็นผู้ผลิตขนสัตว์ชั้นนำ โดยปี ค.ศ. 2006 ยังได้รับสิทธิในการจัดส่งขนจามรีแปรรูป 5,000 ผืนให้กับบริษัท Ecco ผู้ผลิตรองเท้าชื่อดังของเดนมาร์กด้วย

นอกจากนี้ เกษตรกรชาวทิเบตบางรายมีการให้แรงงานอพยพจากตอนกลางของจีน เข้าที่นาของตน บางส่วนก็หาช่องทางเพาะปลูกพืชประเภทอื่น เช่น เห็ด เพื่อหารายได้เพิ่มเติม และยังมีการนำเอาเทคโนโลยีการขยายพันธุ์สัตว์ยุคใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพ และผลผลิตในอุตสาหกรรมปศุสัตว์ด้วย

6. อุตสาหกรรม

ภาคอุตสาหกรรมของเขตปกครองตนเองทิเบตคิดเป็นร้อยละ 25.3 ของมูลค่า GDP รวม โดยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เหลือเพื่ออุตสาหกรรมที่สำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบต ได้แก่ อุตสาหกรรมชีวภาพและยารักษาโรคทิเบต อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกลีกรวมและเนื้อสัตว์ อุตสาหกรรมหัตถกรรมและสินค้าพื้นเมือง การทำเหมืองแร่ และวัสดุก่อสร้าง เป็นต้น

อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในนครราชสีมา จังหวัดลพบุรี จังหวัดขอนแก่น และ
จังหวัดยโสธร

ปัจจุบัน เขตปกครองตนเองทิเบตมีจำนวนบริษัทอุตสาหกรรมมากกว่า 500 ราย ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาหาร พลังงานไฟฟ้า การแปรรูปไม้ สินแร่ สิ่งทอ และอุตสาหกรรมเบา สินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบตและสามารถสร้างตราสินค้าของตนเอง ได้แก่ น้ำแร่ “ทิเบต” (西藏矿泉水) เบียร์ลาซ่า (Lhasa Beers) สมุนไพรจีนทิเบต และพรมและผลิตภัณฑ์จากขนสัตว์ เป็นต้น

อุตสาหกรรมหลักที่สำคัญ

(1) อุตสาหกรรมการผลิตและจัดหาพลังงานไฟฟ้า

เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งพลังงานอย่างอุดมสมบูรณ์ เช่น พลังความร้อน พลังแสงอาทิตย์ พลังน้ำ และพลังลม เป็นต้น เขตปกครองตนเองทิเบตจึงเป็นแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน โดยสามารถผลิตพลังงานความร้อนได้มากที่สุดในประเทศ และเป็นที่ตั้งของสถานีผลิตไฟฟ้าพลังความร้อนหยางปาจิ่ง (Yanbajain Geothermal Power Station หรือ 羊八井热田的地热气体中) ในอำเภอตังสง นครลาซ่า ซึ่งเป็นสถานีผลิตไฟฟ้าพลังความร้อนที่ใหญ่ที่สุดในจีนและหนึ่งในสถานีผลิตไฟฟ้าพลังความร้อนที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยเป็นแหล่งผลิตและจัดส่งพลังงานไฟฟ้าคิดเป็นร้อยละ 30 ของแหล่งพลังงานไฟฟ้าที่ใช้ในนครลาซ่า

เขตปกครองตนเองทิเบตยังถือเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์รายใหญ่ของจีน และเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม มีสถานีผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ทั้งขนาดเล็กและขนาดกลางมากกว่า 20 แห่ง อันเนื่องมาจากตำแหน่งที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูง ทำให้เขตปกครองตนเองทิเบตมีความเหมาะสมที่จะใช้เทคโนโลยีการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากรังสีแสงอาทิตย์ (Photovoltaic: PV) และยังได้มีการติดตั้งแผงผลิตพลังงานไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์จากรังสี (PV Solar Panel) เป็นจำนวนถึง 300 แผง ซึ่งมีกำลังในการผลิตพลังงานไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น 5.40 เมกะวัตต์ สามารถป้อนไปยังพลเมืองจำนวน 200,000 คนเพื่อใช้งาน และยังมีการติดตั้งเครื่องมือทำอาหารจากพลังงานแสงอาทิตย์อีกถึง 110,000 เครื่อง

นอกจากนี้ เขตปกครองตนเองทิเบตยังสามารถผลิตไฟฟ้าพลังน้ำได้ถึง 56.59 ล้านกิโลวัตต์ต่อปี หรือราวร้อยละ 15 ของทั้งประเทศ สถานีผลิตไฟฟ้าพลังน้ำที่สำคัญ ได้แก่ สถานีผลิตไฟฟ้าพลังน้ำหยางจั่วยงชัว (Yamzhog Yumco Lake Hydroelectric Power Station หรือ 羊卓雍错水利发电站) ตั้งอยู่บริเวณทะเลสาบหยางจั่วยงชัว และเป็นสถานีผลิตไฟฟ้าพลังน้ำที่ใหญ่ที่สุดในเขตปกครองและยังเป็นโรงผลิตไฟฟ้าพลังน้ำที่สูงที่สุดในจีน เนื่องจากตั้งอยู่บนความสูงถึง 5,800 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล และสถานีผลิตไฟฟ้าฉาหลง (Chaglung Power Station หรือ 查龙电站) ด้วยกำลังการผลิต 112,500 กิโลวัตต์ชั่วโมงต่อปี และด้วยกำลังการผลิต 10,800 กิโลวัตต์ชั่วโมงต่อปี เป็นต้น

ภายใต้แผนพัฒนาเขตปกครองตนเองทิเบตในระหว่างปี ค.ศ. 2001-2005 ที่ผ่านมา เขตปกครองตนเองทิเบตได้ใช้งบประมาณ 3 พันล้านหยวนในการดำเนินโครงการเกี่ยวกับ

พลังงาน เช่น การสร้างโรงงานผลิตไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก 100 แห่ง ที่มีมูลค่ารวมถึง 436 ล้านหยวน และการสร้างโรงงานผลิตไฟฟ้าพลังน้ำแบบอาศัยกระแสไฟฟ้าผ่านโดยตรง (Straight Pass Hydroelectric Plant) ในบริเวณแม่น้ำลาซา ด้วยต้นทุนถึง 1.34 พันล้านหยวน เป็นต้น

(2) อุตสาหกรรมยาสมุนไพร

เนื่องจากเขตปกครองตนเองทิเบตเป็นแหล่งกำเนิดยาสมุนไพรหายาก ประกอบกับมีประวัติการแพทย์แผนทิเบตที่ยาวนานกว่า 2,000 ปี ปัจจุบัน จึงได้มีการนำเอาตัวยาสสมุนไพรและวิชาความรู้ที่สั่งสมมาแต่อดีตมาผนวกเข้าด้วยกัน ร่วมกับวิทยาการและหลักการแพทย์สมัยใหม่ผลิตเป็นเวชภัณฑ์ออกสู่ตลาดทั้งในและนอกประเทศ โดยมีมูลค่าการผลิตกว่า 300 ล้านหยวน

ในปี ค.ศ. 2005 เขตปกครองตนเองทิเบตมีบริษัทผลิตยาแผนโบราณของทิเบตทั้งหมด 19 บริษัท ที่สำคัญ เช่น บริษัท Qizheng Tibetan Medicines Group ซึ่งมีสาขาทั้งหมด 25 สาขาทั่วประเทศ และมีการส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐอเมริกา แคนาดา รัสเซีย และประเทศในเอเชีย เป็นต้น ในปี ค.ศ. 2004 เขตปกครองตนเองทิเบตยังได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับโลกว่าด้วยการแพทย์และสรีรวิทยาบนที่ราบสูง (World Congress on Mountain Medicine and High Altitude Physiology) โดยจัดขึ้นที่นครลาซา ซึ่งที่ประชุมฯ ได้ให้ความสำคัญกับการวิจัยสมัยใหม่กับสรรพคุณของส่วนผสมยาที่ใช้ในยารักษาโรคแผนทิเบตด้วย

(3) อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ

เนื่องจากเขตปกครองตนเองทิเบตมีทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชพันธุ์ที่หลากหลายอุดมสมบูรณ์ ทำให้อุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพนี้ได้รับการตอบรับอย่างดีที่สำคัญ ได้แก่ น้ำแร่ธรรมชาติ เบียร์ ผลิตภัณฑ์จากพืช เป็นต้น

ผู้ผลิตท้องถิ่นที่สำคัญ ได้แก่ บริษัท Lhasa Brewery ซึ่งเป็นผู้ผลิตเบียร์รายใหญ่ของเขตปกครองตนเองทิเบต สามารถผลิตเบียร์ได้ 150,000 ดันต่อปี และยังมีการผลิตเบียร์จากข้าวบาร์เลย์สูตรพิเศษที่มีต้นทุนค่อนข้างสูงเพื่อเป็นการสนับสนุนเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกข้าวบาร์เลย์ในท้องถิ่น ในปี ค.ศ. 2004 บริษัทฯ ได้ร่วมทุนกับบริษัท Carlsberg จากเดนมาร์กเพื่อจัดตั้งโรงกลั่นเบียร์ ซึ่งรวมถึงโรงกลั่นเบียร์ในมณฑลกานซูและมณฑลชิงไห่ตามส่วนหนึ่งของแผนการลงทุนในภาคตะวันตกของจีน แต่ความต้องการบริโภคในเขตปกครองยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณที่ผลิตได้อย่างมาก บริษัท Carlsberg จึงมีแผนที่จะส่งออกเบียร์จำนวนหนึ่งโดยทางรถไฟไปขายนอกเขตปกครอง และในปี ค.ศ. 2006 ยังได้ชนะการประมูลนอกเขตพื้นที่ของจีนแผ่นดินใหญ่เป็นครั้งแรกของบริษัท โดยได้รับคำจัดซื้อสินค้าจากไต้หวันเป็นมูลค่า 1 ล้านดอลลาร์ สรอ.

(4) อุตสาหกรรมเหมืองแร่

เขตปกครองตนเองทิเบตมีมูลค่าการผลิตในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ คิดเป็นมูลค่าร้อยละ 4 ของมูลค่า GDP ทั่วประเทศ

เหมืองทองแดงอูว์หลง (Yulong) เป็นเหมืองทองแดงที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในจีน มีแร่ทองแดงสะสมอยู่ถึง 6.50 ล้านตัน เริ่มก่อสร้างในปี ค.ศ. 2006 และจะแล้วเสร็จในปี ค.ศ. 2009 สามารถผลิตทองแดงที่มีคุณสมบัติในการแยกสารด้วยไฟฟ้า (Electrolytic Copper) อยู่ที่ 50,000-100,000 ตันต่อปี โดยมีบริษัท Zijin Mining ของฮ่องกงถือหุ้นส่วนในเหมืองดังกล่าวร้อยละ 39

นอกจากนี้ ที่ราบลุ่มฉายด้าในส่วนที่อยู่ในเขตปกครองตนเองทิเบต ยังสามารถผลิตน้ำมันดิบได้ถึง 20 ล้านตันต่อปี และยังสามารถผลิตเกลือ ไปแทช ตะกั่ว สังกะสี ทองคำ และแร่ใยหินได้อีกเป็นจำนวนมาก และยังได้มีการค้นพบแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ 7 แห่งบนที่ราบสูงชิงถาง (Qiangtang Plateau หรือ 羌塘高原) ซึ่งอยู่ห่างจากนครลาซาไปทางตอนเหนือ 200 กิโลเมตร คาดว่าจะมีแหล่งสะสมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติได้ถึง 13 พันล้านตัน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวยังมีต้นทุนการผลิตสูงและอยู่ห่างไกลจากตลาดเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งทะเลทางตะวันออกหลายพันกิโลเมตร และยังคงตั้งอยู่สูงเหนือระดับน้ำทะเลถึง 5,000 เมตร

7. การท่องเที่ยว

เขตปกครองตนเองทิเบตเป็นที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งของจีน โดยนับตั้งแต่นักท่องเที่ยวได้รับอนุญาตเข้ามาท่องเที่ยวในเขตปกครองตนเองทิเบตเป็นครั้งแรกในทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ด้วยอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 20 ต่อปี จนกลายเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของเขตปกครองตนเองทิเบต ส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์และความงดงามและอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติของเขตปกครองตนเองทิเบต และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคมนาคมที่สามารถเข้าถึงได้สะดวกขึ้น

อย่างไรก็ดี รัฐบาลจีนได้ออกกฎหมายให้นักท่องเที่ยวต่างชาติ ยกเว้นพลเมืองของฮ่องกงและมาเก๊า จำเป็นต้องทำการขอใบอนุญาตเข้าไปในเขตปกครองตนเองทิเบตเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากการขอวีซ่าเข้าจีนด้วย และจะต้องท่องเที่ยวด้วยกันเป็นกลุ่มอย่างน้อย 5 คนขึ้นไป นอกจากนี้ ยังจะต้องได้รับใบอนุญาตเป็นพิเศษจากสำนักงานการท่องเที่ยวทิเบต (Tibet Tourism Bureau) เพื่อการท่องเที่ยวในบริเวณนอกนครลาซา และจุดท่องเที่ยวหลักจะต้องได้รับใบอนุญาตให้ท่องเที่ยวเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ ขณะที่นักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ในด้านธุรกิจจะต้องขอใบอนุญาตเดินทางในทิเบตอีกใบจากสำนักงานดังกล่าวด้วย

7.1 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายรับจากการท่องเที่ยว

ในปี ค.ศ. 2005 เขตปกครองตนเองทิเบตมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามารวมทั้งสิ้น 0.11 ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ เนปาล ฮ่องกง มาเก๊า ไต้หวัน และยังมีนักท่องเที่ยวจากภายในประเทศจีนเอง และมีรายรับจากการ

ท่องเที่ยวรวม 44 ล้านดอลลาร์ สรอ. จัดอยู่ในอันดับที่ 29 ของจีน และภายหลังจากที่ได้มีการทดลองใช้เส้นทางรถไฟสายชิงไห่-ทิเบตในปี ค.ศ. 2006 ทำให้เขตปกครองตนเองทิเบตมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวจีนและต่างชาติเข้ามาเพิ่มขึ้นถึง 2.25 ล้านคนในช่วง 10 เดือนแรกของปี

รัฐบาลของเขตปกครองตนเองทิเบตมีแผนที่จะกระตุ้นการเติบโตอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในเขตปกครองตนเองทิเบตเพิ่มขึ้นเป็น 10 ล้านคนภายในปี ค.ศ. 2020 แต่ขณะเดียวกันก็มีหลายฝ่ายเกรงว่า การหลั่งไหลเข้ามาของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอาจจะส่งผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อมของเขตปกครองตนเองทิเบตเช่นกัน

ตารางที่ 3

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของเขตปกครองตนเองทิเบต ปี ค.ศ. 2005

จำนวนนักท่องเที่ยว ระหว่างประเทศ (คน)	ชาวต่างชาติ (คน) (ไม่รวมฮ่องกง มาเก๊า และไต้หวัน)	รายได้จาก การท่องเที่ยว (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	จำนวนสถานที่ ท่องเที่ยวติดอันดับ มรดกโลก
121,300	111,000	44	2 แห่ง
อันดับที่ 29 ของจีน	อันดับที่ 28 ของจีน	อันดับที่ 29 ของจีน	

ที่มา: Tibet Statistical Yearbook 2006.

ส่วนจำนวนของโรงแรมที่พัก เขตปกครองตนเองทิเบตมีโรงแรมสำหรับนักท่องเที่ยวรวม 58 แห่ง จัดอยู่ในอันดับที่ 29 ของจีน ส่วนใหญ่เป็นกิจการของรัฐวิสาหกิจ 21 แห่ง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน เขตปกครองตนเองทิเบตยังไม่มีโรงแรมระดับห้าดาว แต่ภายหลังจากที่มีการเปิดใช้เส้นทางรถไฟสายชิงไห่-ทิเบต จึงได้เริ่มมีแผนการก่อสร้างโรงแรมระดับห้าดาวขึ้น 3-4 แห่งในนครลาซา ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งสาธารณูปโภคอื่นๆ บริเวณสถานีรถไฟ

เขตปกครองตนเองทิเบตมีจำนวนบริษัทนำเที่ยวทั้งสิ้น 45 แห่ง น้อยที่สุดในประเทศ ในจำนวนนี้มีจำนวนบริษัทนำเที่ยวระหว่างประเทศ 22 แห่ง ที่เหลือเป็นบริษัทนำเที่ยวในประเทศจีน มีการจ้างงานพนักงานและแรงงานอื่นๆ ในภาคการท่องเที่ยว 815 คน จัดอยู่ในอันดับที่ 30 ของจีน

7.2 แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

เขตปกครองตนเองทิเบตมีทรัพยากรการท่องเที่ยวอันมีลักษณะโดดเด่นอยู่มากมาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยสามารถแบ่งพื้นที่ท่องเที่ยวได้เป็น 4 เขตพื้นที่สำคัญ ได้แก่ นครลาซาและเมืองข้างเคียง เขตพื้นที่ท่องเที่ยว

ทางด้านตะวันตก เขตพื้นที่ท่องเที่ยวทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ และเขตพื้นที่ท่องเที่ยวทางใต้ โดยมีนครลาซาเป็นศูนย์กลางแหล่งท่องเที่ยว

เขตพื้นที่ท่องเที่ยวนครลาซาและเมืองข้างเคียง ได้แก่ นครลาซา (หยางปาเจิง อำเภอตั้งสูง) จังหวัดชานหนาน (เมืองหน่ายตง (Zetang (Nêdong) หรือ 乃东) และทะเลสาบหยางจั่วซั่ว) จังหวัดยือคาเจ้อ (อำเภอเจียงจือ (Gyangzê หรือ 江孜)) สำหรับนครลาซานั้น ไม่เพียงแต่เป็นศูนย์กลางทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการขนส่งเท่านั้น แต่ยังเป็นศูนย์กลางทางศาสนาพุทธของชาวทิเบตด้วย สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ที่สำคัญและมีชื่อเสียง ได้แก่

พระราชวังปู้ดัลงหรือพระราชวังโปตะลา (Potala Palace หรือ 布达拉宫)² ได้รับขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมจากองค์การยูเนสโกในปี ค.ศ. 1994 ตั้งอยู่ใจกลางนครลาซาบนเขาแดง (Red Hill) บนเนื้อที่ 360,000 ตารางเมตร มีความสูงเหนือระดับน้ำทะเลกว่า 3,700 เมตร สร้างขึ้นในรัชสมัยของพระเจ้าซองดาสน์คัมโป (King Songtsän Gampo ในระหว่างปี ค.ศ. 618-904) กษัตริย์องค์ที่ 32 แห่งราชวงศ์ถู่ฟาน โดยมีชื่อว่า “พระราชวังแดง” แต่เมื่อราชวงศ์ล่มสลายได้ถูกทิ้งให้ทรุดโทรมลง ต่อมา เมื่อองค์ทะไลลามะที่ 5 (Lobsang Gyatso) ได้รวมอำนาจของศาสนจักรและอาณาจักรเข้าไว้ด้วยกันในปี ค.ศ. 1642 จึงได้ทำการซ่อมแซมพระราชวังเสียใหม่ และเปลี่ยนคำเรียกมาเป็น “พระราชวังโปตะลา” คำว่า “โปตะลา” มาจากภาษาอินเดียโบราณหมายถึง “ดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์ของพระโพธิสัตว์” เป็นการผสมผสานศิลปะทางสถาปัตยกรรมของทิเบตและจีนโบราณ มีลักษณะเหมือนป้อมปราการแบบทิเบต สิ่งปลูกสร้างที่สำคัญของพระราชวังโปตะลา ได้แก่ วังขาว (Potrang Karpo หรือ White Palace) สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1648 เป็นสถานที่ซึ่งองค์ทะไลลามะใช้ในการดูแลบริหารบ้านเมืองและพระศาสนา และวังแดง (Potrang Marpo หรือ Red Palace) สร้างเสร็จในปี ค.ศ. 1964 เป็นที่ประดิษฐานองค์สถูปของทะไลลามะ และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา สถานที่แห่งนี้ก็ได้กลายเป็นศูนย์รวมอำนาจทางการเมืองและศาสนาของเขตปกครองตนเองทิเบตและยังเป็นผลงานชิ้นเอกทางศิลปวัฒนธรรมของชนชาติทิเบตนับจากนั้นมา

วัดด้าเจาหรือวัดชอคัง (Jokhang Temple หรือ 大昭寺) ได้รับขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมจากองค์การยูเนสโกในปี ค.ศ. 1994 เพิ่มเติมจากพระราชวังโปตะลา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของนครลาซา สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 601 (ราชวงศ์ถัง) มีความหมายว่า “สถานที่ประดิษฐานพระคัมภีร์” เป็นสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานศิลปะสมัยราชวงศ์ถังของจีนและศิลปะทิเบต มีพื้นที่กว่า 25,100 ตารางเมตร พระวิหารหลวงมีลักษณะตัวอาคารแบบจีน แต่หลังคาตกแต่งด้วยศิลปะทิเบต เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปทองคำที่องค์หญิงเหวินเฉิง (Princess Wen Cheng) แห่งราชวงศ์ถังนำติดตัวมาเมื่อครั้งอภิเษกกับพระเจ้าซองดาสน์คัมโป

² “โปตะลา” พระราชวังแดงบนหลังคาโลก,” ผู้จัดการออนไลน์ (1 กันยายน 2547),

<<http://manager.co.th/china/ViewNews.aspx?newsID=4637457253336>>.

วังหลับูหลินซ่าหรือวังนอร์บูลิงกะ (Norbulinka Palace หรือ 罗布林卡) ได้รับขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมจากองค์การยูเนสโกในปี ค.ศ. 2001 ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตกของนครลาซ่า ห่างออกไปประมาณ 2 กิโลเมตร คำว่า “นอร์บูลิงกะ” ในภาษาทิเบต หมายถึง “สวนป่าอันเป็นที่รัก” สร้างขึ้นในสมัยองค์ทะไลลามะที่ 7 หรือในราวกลางศตวรรษที่ 18 มีเนื้อที่รวม 3,600,000 ตารางเมตร ประกอบด้วยค้ำหนักจินเชอพอจางหรือ “สวนป่าสีทอง” ที่ลือชื่อเป็นพระราชวังฤดูร้อนที่องค์ทะไลลามะใช้เป็นสถานที่บริหารบ้านเมือง และประกอบกิจกรรมทางศาสนา นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งรวมพืชพันธุ์มากกว่า 100 ชนิด มีทั้งที่เป็นไม้ดอกที่พบได้ทั่วไปในลาซ่า และพันธุ์ไม้จากยอดเขาเอเวอร์เรสต์ที่หาดูได้ยาก จึงได้ชื่อว่าเป็นสวนรุกขชาติบนที่สูง

สามวัดใหญ่ (Ganden, Drepung and Sera Monasteries หรือ 三大寺) ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของนครลาซ่า โดยวัด Drepung ถือเป็นวัดพุทธที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเขตปกครองตนเองทิเบต เดิมเป็นที่พำนักของพระจำนวนมากกว่า 7,000 รูป แต่ในปัจจุบันเหลือเพียง 600-700 รูป สำหรับวัด Sera เป็นสถานที่ที่เหมาะสมในการไปเยี่ยมชมในช่วงบ่ายเนื่องจากในเวลาบ่ายสามโมงจะมีมรรดาพระสงฆ์มาชุมนุมกันที่สวนเพื่อฝึกพุทธปรัชญา ส่วนวัด Ganden อยู่ห่างจากนครลาซ่าประมาณ 50 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนความสูงเหนือระดับน้ำทะเลมากกว่า 4,500 เมตร เป็นวัดพุทธที่สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1409 โดยพระ Tsong Khapa ผู้ก่อตั้งพุทธศาสนิกายที่สามหมวกสีเหลือง (Yellow Hat Buddhist Sect) ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากในเขตปกครองตนเองทิเบต วัดแห่งนี้เคยถูกทำลายไปในช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรม (Cultural Revolution) แต่ก็ได้ถูกสร้างขึ้นมาใหม่ ปัจจุบัน มีพระพำนักอยู่ที่วัดแห่งนี้รวม 600 รูป

ถนนปาลังเจีย (Barkhor Bazaar หรือ 八角街) บริเวณหลังวัดชอคังในนครลาซ่า เป็นที่ขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมืองชาวทิเบต เช่น พรหมถัก หมวก รองเท้า ผ้าประดับประดา เครื่องเงิน เครื่องประดับตกแต่งร่างกายที่ทำจากหินหรือกระดูกสัตว์ มีดพก ชาท้องถิ่นทำจากเนย (酥 茶) และนมเปรี้ยว (โยเกิร์ต) เป็นต้น

สุสานกษัตริย์โบราณ (Tombs of the Ancient Kings หรือ 藏王墓) ในจังหวัดชานหนาน เป็นที่ฝังพระศพโบราณกษัตริย์แห่งทิเบต รวมถึงพระเจ้าสรองดาสันคัมโป ซึ่งเป็นสุสานที่ใหญ่ที่สุด

วัดซางเย (Samye Monastery หรือ 桑耶寺) ในจังหวัดชานหนาน ถือว่าเป็นวัดแห่งแรกในทิเบต สร้างขึ้นในศตวรรษที่ 8 โดยพระอินเดีย 2 รูปตามคำสั่งของกษัตริย์แห่งทิเบตในขณะนั้น เมื่อการก่อสร้างเสร็จสิ้นยังมีคำสั่งให้ขุนนาง 7 คนปลงผมและจำพรรษาที่วัดแห่งนี้ ซึ่งถือเป็นพระกลุ่มแรกในทิเบต

ทั้งนี้ พระราชวังโปตะลา วัดชอคัง วังนอร์บูลิงกะ สามวัดใหญ่ สุสานกษัตริย์โบราณ และวัดซางเย ยังจัดเป็นโบราณสถานสำคัญที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองของรัฐบาลกลางของจีน นอกจากนี้ ยังมีเทศกาลชอตัน (Shoton Theatrical Festival หรือ 雪顿节) เป็นเทศกาลใหญ่

ประจำปีและเก่าแก่ของชาวทิเบตมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 7 โดยจะมีการนำผืนผ้าที่ปักที่เป็นรูปพระพุทธรูปขนาดใหญ่ออกมาจากแดดที่เชิงเขา หลังจากนั้นจะมีการแสดงดนตรี การเดินระบำพื้นเมืองของชาวทิเบต ณ วัดเจือเป็ง และมีการแสดงระบำพื้นบ้านและวิถีชีวิตของคณะจิ๋วหลาย ๆ คณะที่วังนอร์บลึงกะด้วย

เขตพื้นที่ท่องเที่ยวทางด้านตะวันตก ได้แก่ จังหวัดอาหลี่ ซึ่งมีอีกชื่อหนึ่งว่า “หลังคาบนหลังคาโลก” จัดเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางศาสนาเป็นอย่างมาก มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น เมืองโบราณกูเก๋อ (Ruins of Guge Kingdom หรือ 古格之谜) ซึ่งเป็นอาณาจักรโบราณของทิเบตสร้างขึ้นในศตวรรษที่ 10 มีอายุรวมกว่า 700 ปี และถือเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาอารยธรรมทิเบต และยอดเขากังหรีนโปณี (Mount Kailash หรือ 冈仁波齐峰) และทะเลสาบหมาผางยงชัว (Manasarova Lake หรือ 玛旁 错) ซึ่งถือเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทั้งของศาสนาพุทธ ฮินดู และโบเน มีผู้มาจาริกแสวงบุญจากเนปาลและอินเดียเดินทางมายังสถานที่แห่งนี้เป็นจำนวนมาก

เขตพื้นที่ท่องเที่ยวทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ ได้แก่ พื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติสำหรับผู้ชื่นชอบป่าเขา นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวเนปาลที่เดินทางเข้ามายังเขตปกครองทิเบตผ่านด่านจามู (Zhamu หรือ 扎木) เพื่อมาชื่นชมทิวทัศน์และป็นเขา

เขตพื้นที่ท่องเที่ยวทางใต้ ได้แก่ จังหวัดหลินจื่อ เป็นที่ตั้งภูเขาที่ยอดปกคลุมด้วยหิมะ ป่าดงดิบ แม่น้ำ และไหลเขาที่ปกคลุมไปด้วยดอกอะแซรเลีย (พืชไม้ดอกจำพวกหนึ่งคล้ายต้นดอกชนแซกเต้า) นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับฤดูกาลต่างๆ ทั้ง 4 ฤดูได้ภายในวันเดียว

อย่างไรก็ดี การเดินทางท่องเที่ยวในเขตปกครองตนเองทิเบตมีความเสี่ยงในด้านของปัญหาสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอาการเจ็บป่วยจากการแพ้งดดอากาศในที่สูง อุณหภูมิในร่างกายลดต่ำกว่าปกติ (Hypothermia) และอาการท้องร่วง (Diarrhea) สำหรับอาการปวดศีรษะ รวมทั้งอาการเมื่อยตัว และเจ็บปวดตามร่างกาย เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปกติ ควรนำเอายาป้องกันโรคต่างๆ รวมทั้งยาป้องกันโรคมะลาเรียไปด้วย นอกจากนี้ ควรดื่มน้ำให้เพียงพอ และไม่พยายามฝืนกำลังตนเอง หรือขาดความระมัดระวังเมื่อมีแผนการที่จะท่องเที่ยวในบริเวณที่อยู่ห่างไกลตัวเมือง เว้นแต่ว่าจะมีประสบการณ์หรือมีการเตรียมตัวมาแล้วเป็นอย่างดี

ภาพที่ 4

แผนที่แสดงที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของเขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต

8. การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ

เขตปกครองตนเองทิเบตมีมูลค่าการลงทุนจากต่างชาติค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับมณฑลอื่นๆ ของจีน รัฐบาลท้องถิ่นจึงตั้งเป้าที่จะยกเลิกภาษีจำนวนมากของโครงการหรือกิจการในภาคอุตสาหกรรมสำคัญที่มีการลงทุนจากต่างชาติอย่างน้อยร้อยละ 20 ของการลงทุนรวม ขณะที่รัฐบาลกลางเองก็จะสนับสนุนเงินกู้พิเศษและลดระเบียบทางราชการที่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการเพื่อเป็นการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติเช่นกัน

8.1 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ

ในปี ค.ศ. 1998 เขตปกครองตนเองทิเบตมีการลงทุนจากต่างชาติในโครงการต่างๆ รวม 8 โครงการ คิดเป็นมูลค่าการลงทุนตามสัญญา รวม 24.6 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 14 และ 47 และมีจำนวนวิสาหกิจที่เป็นของนักลงทุนต่างชาติที่ขึ้นทะเบียนการค้าในเขตปกครองตนเองทิเบตทั้งหมด 74 แห่ง ส่วนในปี ค.ศ. 2005 มีจำนวนวิสาหกิจที่เป็นของนักลงทุนต่างชาติเพิ่มขึ้นเป็น 100 แห่ง จัดอยู่ในอันดับสุดท้ายของจีน เพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ. 2004 ร้อยละ 16.3

การลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้าและเครื่องจักรกล อุตสาหกรรมบริการ การป้องกันสิ่งแวดล้อม การคมนาคมขนส่ง และการแปรรูปอาหาร

8.2 แหล่งเงินทุนสำคัญ

แหล่งเงินทุนในเขตปกครองตนเองทิเบตส่วนใหญ่มาจากฮ่องกง สหราชอาณาจักร
เนปาล สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมนี มาเลเซีย และมาเก๊า

8.3 นโยบายกระตุ้นการลงทุนของรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น

เขตปกครองตนเองทิเบตได้ให้สิทธิพิเศษทางการลงทุนแก่บริษัทต่างชาติ โดยเฉพาะ
สิทธิพิเศษทางภาษี เพื่อกระตุ้นการลงทุนในเขตปกครอง ตัวอย่างสิทธิพิเศษทางการลงทุนแก่
บริษัทต่างชาติ เช่น

1) บริษัทต่างชาติด้านการผลิตที่จัดตั้งขึ้นในเขตปกครองตนเองทิเบต จะได้รับการ
เรียกเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลเพียงร้อยละ 10 นับตั้งแต่ปีที่หนึ่งที่มีผลกำไร ขณะที่ได้รับการ
ยกเว้นภาษีท้องถิ่น

2) บริษัทต่างชาติด้านการผลิตในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับพลังงาน การขนส่ง
เกษตรกรรม และปศุสัตว์ ที่ได้ประกอบกิจการสืบขึ้นไป จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติ
บุคคลในช่วงปีที่หนึ่งถึงปีที่ห้าที่มีผลกำไร และจากนั้นจะได้รับการลดหย่อนภาษีลงร้อยละ 50
ในปีที่หกถึงปีที่แปด

3) บริษัทต่างชาติด้านการผลิตในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์
พลอยได้จากเกษตรกรรมและปศุสัตว์หรือการผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองเพื่อการท่องเที่ยว ที่
ได้ประกอบกิจการสืบขึ้นไป จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วงปีที่หนึ่งถึงปีที่สี่ที่มี
ผลกำไร และจากนั้นจะได้รับการลดหย่อนภาษีลงร้อยละ 50 ในปีห้าถึงปีที่หก

สำหรับบริษัทต่างชาติอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนือเงื่อนไขดังกล่าว จะได้รับการยกเว้นภาษีเงิน
ได้นิติบุคคลในช่วงสองปีแรกที่ประกอบกิจการ และจากนั้นจะได้รับการลดหย่อนภาษีลงร้อยละ
50 ในปีสาม

นอกจากนี้ ตามนโยบายการพัฒนาพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตกของจีน รัฐบาล
กลางได้มีการให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุน โดยภายใต้นโยบายที่มีอยู่
เดิม บริษัทต่างชาติจะได้รับการลด/ยกเว้นภาษีเป็นระยะเวลาสามปี แต่ภายใต้นโยบายใหม่นี้
บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตกจะได้รับการเรียกเก็บภาษีใน
อัตราพิเศษอีกเป็นระยะเวลาสามปี นับตั้งแต่สิทธิพิเศษทางภาษีแรกสิ้นสุดลง ทั้งนี้ การเรียก
เก็บภาษีอัตราพิเศษสามารถลดลงเหลือเพียงร้อยละ 10 หากบริษัทฯ มีมูลค่าการส่งออกเกิน
กว่าร้อยละ 70 ของมูลค่าการผลิตรวมทั้งปีของบริษัท

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://www.china.org.cn/english/features/67823.htm>>

สำหรับโครงการลงทุนที่รัฐบาลเขตปกครองตนเองทิเบตส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ
ในขนาดอันใกล้นี้ ได้แก่ โครงการลงทุนที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมพลังงาน การขนส่ง
สถาปัตยกรรม อุตสาหกรรมเบา สิ่งทอ เครื่องจักรกลและอิเล็กทรอนิกส์ การค้าขาย อาหาร การ
เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การท่องเที่ยว และการพัฒนาเกษตรกรรม ป่าไม้ และปศุสัตว์

9. การค้าภายในประเทศ

9.1 มูลค่าการค้าปลีก

ในปี ค.ศ. 2005 เขตปกครองตนเองทิเบตมีมูลค่าการค้าปลีกรวม 7.31 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 14.8 จัดอยู่ในอันดับสุดท้ายของจีน โดยมีนครลาซา เป็นตลาดผู้บริโภคที่ใหญ่ที่สุดในเขตปกครองตนเองทิเบต คิดเป็นสัดส่วนเกินครึ่งหนึ่งของมูลค่าการค้าปลีก รวม ตลาดผู้บริโภคที่มีขนาดใหญ่รองลงมา ได้แก่ จังหวัดยือคาเจ่อ คิดเป็นสัดส่วนราวร้อยละ 15 ของมูลค่าการค้าปลีกรวม

9.2 แหล่งค้าปลีกสำคัญ

ห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้าท้องถิ่นที่สำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบต ได้แก่ Lhasa Department Store (拉萨百货大楼) ถือเป็นศูนย์การค้าที่ใหญ่ที่สุดในเขตปกครองตนเองทิเบต เปิดขึ้นในปลายปี ค.ศ. 1999 บนพื้นที่รวม 12,000 ตารางเมตร จำหน่ายสินค้าต่างๆ มากกว่า 20,000 รายการ นอกจากนี้ ยังมีห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้าท้องถิ่นอื่นๆ อีก เช่น Lhasa Renyi Integrated Market (拉萨仁益 合商场) และ Saikang Business Center (塞康商业中心)

9.3 รูปแบบและพฤติกรรมการบริโภค

รูปแบบและโครงสร้างการจับจ่ายสินค้าอุปโภคบริโภคของประชาชนในเขตปกครองตนเองทิเบตได้เปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากรายได้ของประชาชนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยในปี ค.ศ. 2005 ประชาชนในเขตเมืองและในเขตชนบทของเขตปกครองตนเองทิเบตมีรายได้เฉลี่ยหลังหักภาษีแล้วราว 9,431 หยวน จัดอยู่ในอันดับที่ 11 ของจีน และ 2,078 หยวน เพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ. 2000 ร้อยละ 30.4 และ 55.9 ตามลำดับ โดยประชาชนในเขตชนบททางด้านตะวันออกบริเวณแม่น้ำหยาหลู่จั้งปูเจียงจะมีรายได้สูงกว่า สำหรับมูลค่าการใช้จ่ายเฉลี่ยในการบริโภคต่อหัวของประชาชนในเขตเมืองอยู่ที่ราว 8,617 หยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.3

10. การค้าระหว่างประเทศ

10.1 มูลค่าการค้ารวมระหว่างประเทศ

เขตปกครองตนเองทิเบตถือเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญของจีนในการติดต่อค้าขายกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียใต้ โดยเฉพาะการค้าขายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ในปี ค.ศ. 2005 เขตปกครองตนเองทิเบตมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศรวม 205.47 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ จัดอยู่ในอันดับสุดท้ายของจีน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.8 แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออก 165.38

ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 27.0 และมูลค่าการนำเข้า 40.09 ล้านดอลลาร์ สรอ. ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 42.9 ส่งผลให้มีการค้าเกินดุล

ในช่วงเก้าเดือนแรกของปี ค.ศ. 2006 มีมูลค่าการส่งออกรวม 143 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 33 ขณะที่มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวอยู่ที่ 57 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในจำนวนนี้คิดเป็นสัดส่วนการค้าชายแดนถึงร้อยละ 55 ของการค้ารวม

ในปี ค.ศ. 2006 เขตปกครองตนเองทิเบตมีตลาดบริเวณชายแดน 28 แห่ง และมีธุรกิจที่มีความเชี่ยวชาญในการค้าชายแดนเป็นจำนวนมาก และในช่วงที่ผ่านมา ยังได้มีการเปิดช่องทางการค้าชายแดนเพื่อเป็นการกระตุ้นการเติบโตการค้าชายแดนให้มากขึ้น ได้แก่ การเปิดด่านช่องเขาหน่ายดูลา (Nathu La pass หรือ 乃堆拉山口) ซึ่งเป็นด่านชายแดนระหว่างจีนและอินเดีย ขึ้นอีกครั้งในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2006 เพื่อส่งเสริมการค้าหลังจากที่ถูกปิดมาถึง 44 ปี และอยู่สูงเหนือระดับน้ำทะเล 4,545 เมตร และเคยเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางสายไหมในสมัยโบราณ ในขณะที่อินเดียมีการสร้างตลาดขึ้นที่เมือง Changgu ใกล้กับแคว้นสิกขิม (Sikkim) และอยู่ห่างจากช่องเขาหน่ายดูลา 16 กิโลเมตร เป็นต้น

ทั้งนี้ ในช่วงเวลา 50 ปีแรกของศตวรรษที่ 20 มูลค่าการค้าในบริเวณด่านช่องเขาหน่ายดูลา คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 80 ของการค้าชายแดนของจีนและอินเดียทั้งหมด โดยการค้านี้เป็นการค้าแบบปลอดภาษี แต่ในปัจจุบันมีการจำกัดรายการสินค้าส่งออกจากอินเดีย โดยอนุญาตให้มีการส่งออกสินค้าใน 29 รายการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์อาหาร ขณะที่จีนสามารถส่งออกสินค้าได้ 15 รายการ เช่น หนังกวาง ขนสัตว์ และสมุนไพร เป็นต้น

10.2 สินค้าส่งออกและตลาดส่งออกสำคัญ

สินค้าส่งออกสำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบต ได้แก่ สินค้าเกษตรกรรมและปศุสัตว์ สิ่งทอ ขนสัตว์ สมุนไพรจีน และพรม เป็นต้น

ตลาดส่งออกสำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบต ได้แก่ ฮองกง สหรัฐอเมริกา แอฟริกาใต้ และบราซิล เป็นต้น

10.3 สินค้านำเข้าและแหล่งนำเข้าสำคัญ

สินค้านำเข้าสำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบต ได้แก่ วัสดุก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรกลและอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า สินค้าที่ทำจากเหล็กกล้า ยานพาหนะ เคมีภัณฑ์ ยาฆ่าแมลง และสิ่งทอ เป็นต้น

แหล่งนำเข้าสำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบต ได้แก่ รัสเซีย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และเนปาล เป็นต้น

10.4 ประเทศคู่ค้าสำคัญ

เนื่องจากมูลค่าการค้าระหว่างประเทศส่วนใหญ่ของเขตปกครองตนเองทิเบตมาจากการค้าชายแดน คู่ค้าสำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบตจึงเป็นประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียใต้

ด้านการค้าระหว่างประเทศกับไทย ในปี ค.ศ. 2005 เขตปกครองตนเองทิเบตมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศกับไทยรวม 10,165 ดอลลาร์ สหรัฐ จัดอยู่ในอันดับสุดท้ายในบรรดามณฑลทั้งหมดของจีน ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นมูลค่าการส่งออกจากเขตปกครองตนเองทิเบตไปยังไทยทั้งสิ้น จึงทำให้ไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้า

11. เมืองสำคัญและเขตพัฒนาพิเศษ

เมืองสำคัญและเขตพัฒนาพิเศษของเขตปกครองตนเองทิเบต ซึ่งเป็นพื้นที่ทางอุตสาหกรรมที่สำคัญ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 พื้นที่ใหญ่ๆ ได้แก่ เมืองสำคัญทางเศรษฐกิจทางตอนใต้ของเขตปกครองตนเองทิเบตบริเวณแม่น้ำหยาลู่จั้งบูเจียงหรือแม่น้ำรามบูตตรา ประกอบด้วยนครลาซา จังหวัดยือคาเจ้อ และจังหวัดหลินจือ และเมืองสำคัญทางเศรษฐกิจทางตอนเหนือบริเวณแม่น้ำสาละวินและแม่น้ำโขง ประกอบด้วยจังหวัดซางตู และจังหวัดนำชวี

ตารางที่ 4

ดัชนีที่สำคัญทางเศรษฐกิจของเมืองสำคัญในเขตปกครองตนเองทิเบต ปี ค.ศ. 1999

เมือง	จำนวนประชากร (ล้านคน)	GDP (พันล้านหยวน)	อัตราเติบโต GDP (ร้อยละ)	มูลค่าค้าปลีก (พันล้านหยวน)
ลาซา	0.40	3.30	15.0	1.84
ยือคาเจ้อ	0.63	1.50	-15.8	0.66
ซางตู	0.56	1.50	12.1	0.32
นำชวี	0.36	0.90	28.8	0.46
ซานหนาน	0.32	0.70	16.1	0.25
หลินจือ	0.15	0.90	15.5	0.15

ที่มา: Hong Kong Trade Development Council.

11.1 นครลาซา (拉萨)

นครลาซา เป็นเมืองเอกของเขตปกครองตนเองทิเบต ชื่อเมืองมีความหมายว่า “สถานที่ของเทพเจ้า” ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ของเขตปกครอง ห่างจากประเทศภูฏานเพียง 200 กิโลเมตร บริเวณตรงกลางของที่ราบทิเบตบนความสูงเหนือระดับน้ำทะเล 3,650 เมตร ถือเป็นหนึ่งในเมืองที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงที่สุดในโลก มีพื้นที่รวม 30,000 ตารางกิโลเมตร โดยเป็น

พื้นที่ในเขตเมือง 544 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นก้นแอ่งล้อมรอบโดยภูเขาที่มีความสูงเฉลี่ย 5,500 เมตร มีแม่น้ำลาซา (Lhasa River) ซึ่งเป็นแม่น้ำสาขาของแม่น้ำยาลู่ จังปู๋เจียงไหลผ่านตัวเมือง และเนื่องจากตั้งอยู่บนพื้นที่ราบและอากาศไม่หนาวจัด นครลาซาจึงไม่ต้องประสบกับฤดูหนาวอันเยือกเย็นและฤดูร้อนที่ร้อนจัด โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ 8 องศาเซลเซียสและมีแสงแดดยาวนานถึง 3,000 ชั่วโมงต่อปี ซึ่งมากกว่าเมืองอื่นๆ ในเขตปกครองตนเองทิเบต มีฝนตกในราวเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน ซึ่งถือเป็นช่วงที่อากาศดีที่สุดของปีเพราะฝนส่วนใหญ่ตกในตอนกลางคืนและอากาศดีในตอนกลางวัน นครลาซา มีประชากรราว 521,500 คน โดยประชากรราว 257,400 คนอาศัยอยู่ในเขตเมือง ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวจื๋อหรือทิเบต คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 87 ของประชากรรวม และยังมีชนกลุ่มน้อยอื่นๆ เช่น ฮั่น และหุย เป็นต้น

ก่อนที่เขตปกครองตนเองทิเบตจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของจีนในปี ค.ศ. 1950 นครลาซาก่อตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 633 ในฐานะเมืองหลวงของอาณาจักรอิสระทิเบตและเป็นศูนย์กลางค้าผ้าไหมที่สำคัญบนเส้นทางสายไหมระหว่างภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีนและประเทศอินเดียและเนปาล ขณะเดียวกันนครลาซายังเป็นศูนย์กลางของศาสนาพุทธทิเบต (Tibetan Buddhism) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองนี้เกือบทั้งหมดเป็นพระ แต่ภายหลังที่มีการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน จีนได้รุกรานเข้าทิเบตหลายครั้งส่งผลให้ชาวทิเบตเป็นจำนวนมาก รวมถึงองค์ทะไลลามะที่ 14 ต้องหนีภัยไปยังประเทศอินเดียในปี ค.ศ. 1951 อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี ค.ศ. 1987-1989 ได้เกิดการประท้วงเพื่อต่อต้านการเข้าครอบครองพื้นที่ของจีนครั้งใหญ่หลายครั้งซึ่งนำโดยพระและชี ผลที่ตามมาคือ รัฐบาลจีนได้ทำการจัดตั้งกฎระเบียบเพื่อควบคุมการประกอบกิจกรรมต่างๆ ของพระและชีมากขึ้น รวมถึงการจัดระบบการศึกษาทางการเมืองภายในวัดขึ้นใหม่ตามมุมมองของพรรคคอมมิวนิสต์ และประณามการมีอยู่ขององค์ทะไลลามะและการประกาศอิสรภาพของทิเบตด้วย มีพระจำนวนมากที่ไม่ต้องการปฏิบัติตามข้อบังคับดังกล่าวจึงถูกส่งตัวเข้าคุก และมีอีกจำนวนหนึ่งที่หนีไปศึกษาที่อินเดีย

ปัจจุบัน นครลาซาถือเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้าขาย และการคมนาคมขนส่งที่สำคัญของเขตปกครองตนเองทิเบต โดยในปี ค.ศ. 2005 มีมูลค่า GDP รวม 7.52 พันล้านหยวน มากที่สุดในเขตปกครองตนเองทิเบต และมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวค่อนข้างสูง อันเนื่องมาจากอัตราค่าจ้างแรงงานที่สูงเพื่อดึงดูดแรงงานอพยพให้เข้ามาทำงานในเขตปกครอง

นครลาซาแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 1 เขต ได้แก่ เขตเฉิงกวาน (Chengguan District หรือ 城关区) อันเป็นที่อยู่อาศัยของประชากรกว่ากึ่งหนึ่งของประชากรรวมในนครลาซา และ 7 อำเภอ ได้แก่ Lhünzhub, Damxung, Nyêmo, Qüxü, Dolingdêqên, Dagzê, และ Maizhokunggar

นครลาซายังเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่สำคัญเมืองหนึ่งของจีน อุตสาหกรรมหลักของนครลาซาที่เป็นแรงผลักดันสำคัญต่อการพัฒนาและเติบโตทางเศรษฐกิจของนครลาซา ได้แก่ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมบริการ นอกจากนี้ ยังมีอุตสาหกรรมเกษตรและ

ปศุสัตว์ ซึ่งมีมาตรฐานและคุณภาพชั้นสูง สินค้าเกษตรที่สำคัญ เช่น ข้าวบาร์เลย์บนที่ราบสูง ข้าวสาลีฤดูหนาว และเรพซิด เป็นต้น ทั้งยังมีแหล่งทรัพยากรน้ำ พลังงานความร้อนและแสงอาทิตย์อย่างเหลือเฟือ นอกจากนี้ ยังมีสินค้าอุตสาหกรรมที่มีชื่อ เช่น พรม ซึ่งผลิตโดยบริษัท Lhasa Carpet Factory เป็นพรมคุณภาพดี

นครลาซามีแผนที่จะขยายพื้นที่เขตเมืองให้เพิ่มขึ้น 50 เปอร์เซ็นต์ภายในช่วงเวลา 15 ปีข้างหน้า โดยการดำเนินโครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำลาซ่าแห่งที่สองเพื่อเชื่อมเขตพื้นที่ใหม่กับตัวเมืองในปัจจุบัน และมีการสำรองงบประมาณ 169 ล้านหยวน เพื่อทำการซ่อมแซมถนนและระบบการระบายน้ำในย่านเมืองเก่า ขณะเดียวกันก็มีความพยายามที่จะรักษาและสร้างเมืองในรูปแบบของทิเบตดั้งเดิมในพื้นที่ที่เป็นย่านเชื่อมต่อกับพระราชวังโปตาลาและวัดชอลัง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของนครลาซ่า

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://www.lasa.gov.cn/>>

11.2 จังหวัดยือคาเจ้อ (日喀则)

จังหวัดยือคาเจ้อ ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของนครลาซ่า บริเวณแม่น้ำหยาลู่จั้งบูเจียงหรือแม่น้ำรามบุตรรา ห่างจากนครลาซ่าไปราว 250 กิโลเมตร ศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่จังหวัดยือคาเจ้อซึ่งเป็นชื่อเดียวกับชื่อเมือง และเป็นที่ประทับของพานเชินลามะ (Panchen Lama) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 รองลงมาจากองค์ทะไลลามะ

ปัจจุบัน จังหวัดยือคาเจ้อมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของเขตปกครองตนเองทิเบต โดยในปี ค.ศ. 1999 มีมูลค่า GDP รวม 1.50 พันล้านหยวน

11.3 จังหวัดซางตู (昌都)

จังหวัดซางตู ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของเขตปกครองตนเองทิเบตบริเวณแม่น้ำโขงหรือทางตะวันออกเฉียงเหนือของนครลาซ่า ห่างออกไปราว 650 กิโลเมตร

ปัจจุบัน จังหวัดซางตูมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของเขตปกครองตนเองทิเบต โดยในปี ค.ศ. 1999 มีมูลค่า GDP รวม 1.50 พันล้านหยวน

11.4 จังหวัดนำชวี (那曲)

จังหวัดนำชวี เป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในเขตปกครองตนเองทิเบต ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของเขตปกครองตนเองทิเบต บริเวณแม่น้ำสาละวิน มีพื้นที่รวม 450,537 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ตั้งของทะเลสาบน้ำมู่ (Nam Tso Lake หรือ 纳木错) ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำเค็มที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของจีนและเป็นทะเลสาบน้ำเค็มที่อยู่สูงที่สุดเป็นอันดับ 2 ของโลก

11.5 จังหวัดชานหนาน (山南)

จังหวัดชานหนาน ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ของเขตปกครองตนเองทิเบต ติดกับรัฐอรุณาจัลของประเทศอินเดีย มีพื้นที่รวม 79,699 ตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเหมินปา

ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมที่ <<http://www.shannan.gov.cn/cn/index1.asp>>

11.6 จังหวัดหลินจื่อ (林芝)

จังหวัดหลินจื่อ ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของเขตปกครองตนเองทิเบต ใกล้กับแม่น้ำยาหลู่จู่ปั๋วเจียงหรือแม่น้ำรามบูดตรา ห่างจากนครลาซ่าไปราว 350 กิโลเมตร

11.7 เขตพัฒนาพิเศษต่าง ๆ

เขตปกครองตนเองทิเบตมีเขตพัฒนาพิเศษ ซึ่งให้สิทธิพิเศษด้านภาษีแก่นักลงทุนต่างชาติหลายแห่ง สามารถแบ่งได้เป็น 5 เขตพื้นที่ ได้แก่

- เขตพัฒนาตอนกลาง ครอบคลุมพื้นที่นครลาซ่า จังหวัดยือคาเจ้อ และจังหวัดชานหนาน เน้นการประกอบอุตสาหกรรมเกษตรคุณภาพสูงและให้ผลตอบแทนสูง ตลอดจนปรับปรุงอุตสาหกรรมเหมืองสินแร่พลังงาน และเร่งการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน
- เขตพัฒนาทางตะวันออก ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดหลินจื่อและจังหวัดซางตู รวมกันเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของเขตปกครองตนเองทิเบต เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมป่าไม้
- เขตพัฒนาตอนใต้ เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมปลูกป่าไม้เขตร้อน
- เขตพัฒนาทางตะวันตก ครอบคลุมพื้นที่อำเภอชายแดน 13 แห่ง ซึ่งมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน 5 ประเทศ เน้นการพัฒนาการค้าชายแดนเป็นสำคัญ
- เขตพัฒนาตอนเหนือ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนำซีและจังหวัดอาหลี่ เน้นการพัฒนาให้เป็นฐานอุตสาหกรรมปศุสัตว์ การขุดเจาะน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติบนภาคพื้น

สำหรับเขตพัฒนาพิเศษของเขตปกครองตนเองทิเบต ได้แก่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีนครลาซ่า (Lhasa Economic and Technological Development Zone หรือ 拉萨经济技术开发区) เป็นเขตพัฒนาระดับประเทศเพียงแห่งเดียวของเขตปกครองตนเองทิเบต ได้เลื่อนขึ้นเป็นเขตระดับประเทศในเดือนกันยายน ค.ศ. 2001 ตั้งอยู่ทางตะวันตกของนครลาซ่าในอำเภอดุยหลงเต๋อชิง (Duilong Deqin County หรือ 堆龙 庆县) ห่างจากใจกลางเมืองราว 10 กิโลเมตร ห่างจากท่าอากาศยานนครลาซ่า 85 กิโลเมตร และห่างจากสถานีรถไฟนครลาซ่า 2 กิโลเมตร และยังมีเส้นทางรถไฟสายชิงไห่-ทิเบตตัดผ่านด้วย มีพื้นที่พัฒนารวมทั้งสิ้น 5.46 ตารางกิโลเมตร โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ พื้นที่ A มีพื้นที่ 2.51 ตารางกิโลเมตร เป็นเขตอุตสาหกรรม เขตการค้าและเขตบริการขั้นพื้นฐานครบวงจร และพื้นที่ B มีพื้นที่ 2.95 ตารางกิโลเมตร เป็นเขตเทคโนโลยีขั้นสูงและเขตอุตสาหกรรม เน้นการพัฒนา

อุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อการส่งออก การพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
วัสดุท้องถิ่น และสินแร่ ปัจจุบัน มีบริษัททั้งจากในและต่างประเทศเข้ามาลงทุนในเขตแล้ว 89
ราย ที่สำคัญ เช่น Qizheng Medicines Group, Tibet Tibetan Medicine และ Lhasa
Carpet เป็นต้น

ดัชนีที่สำคัญทางเศรษฐกิจของเขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต
(Tibet Autonomous Region)

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
1. สภาพทั่วไป			
1.1 พื้นที่รวม (ตารางกิโลเมตร)	1,228,400	1,228,400	อันดับที่ 2 ในจีน
พื้นที่เพาะปลูก (หมื่นเฮกตาร์)	36.26	36.26	ร้อยละ 0.28 ของพื้นที่
1.2 สภาพภูมิอากาศโดยเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)	8.0	NA	
1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ			
โครเมียม (ล้านตัน)	2.0	1.95	
ทองแดง (ล้านตัน)	2.21	2.21	
ฟอสฟอรัส (ล้านตัน)	20.53	0.20	
1.4 จำนวนประชากร (ล้านคน)	2.74	2.77	อันดับที่ 31 ในจีน
ในเขตเมือง	NA	0.74	
ในเขตชนบท	NA	2.02	
ชนกลุ่มน้อย	NA	2.58	
1.5 การศึกษา			
จำนวนผู้เข้ารับการศึกษ (ล้านคน)			
ระดับประถมศึกษา	0.33	0.38	
ระดับมัธยมศึกษา	0.14	0.15	
ระดับอุดมศึกษา	0.02	0.02	
1.6 การจ้างงาน			
จำนวนผู้มีงานทำ (ล้านคน)	1.32	1.40	อันดับที่ 31 ในจีน
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	0.86	0.86	
การผลิตขั้นที่สอง (อุตสาหกรรม)	0.13	0.13	
การบริการและอื่นๆ	0.36	0.41	
อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ย (หยวน)	30,873	28,950	อันดับที่ 3 ในจีน
1.7 สุขอนามัย			
จำนวนโรงพยาบาล/สถานอนามัย (แห่ง)	1,326	1,378	
จำนวนเตียงคนไข้ (เตียง)	6,411	6,767	
2. การปกครอง			
จำนวนจังหวัด/จังหวัดปกครองตนเอง (Prefecture)	7	7	
จำนวนอำเภอ/อำเภอปกครองตนเอง (County)	73	73	
จำนวนเทศบาลตำบล (Township)	692	692	
3. ภาพรวมด้านเศรษฐกิจ			
3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	21.15	25.12	อันดับที่ 31 ในจีน เพิ่มขึ้น 12.1%
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	4.33	4.80	สัดส่วนร้อยละ 19.1
การผลิตขั้นที่สอง (อุตสาหกรรม)	5.76	6.35	สัดส่วนร้อยละ 25.3
การบริการและอื่นๆ	11.06	13.97	สัดส่วนร้อยละ 55.6
3.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเฉลี่ยต่อหัว (หยวน)	7,779	9,114	อันดับที่ 25 ในจีน
ในเขตเมือง (หลังหักภาษี)	9,106	9,431	อันดับที่ 11 ในจีน

โครงการวิจัยภาพรวมเศรษฐกิจจีน 17 มณฑล: เขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต
โดย วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน และอวยพร สุทธาทองไทย

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
ในเขตชนบท	1,861	2,078	อันดับที่ 27 ในจีน
3.3 มูลค่าการลงทุนในสินทรัพย์คงที่ (พันล้านหยวน)	16.24	18.14	
4. การคลัง			
รายรับของรัฐบาล (พันล้านหยวน)	1.0	1.20	
รายจ่ายของรัฐบาล (พันล้านหยวน)	13.38	18.55	
5. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร			
5.1 ระยะทางของเส้นทางคมนาคม (กิโลเมตร)			
เส้นทางรถไฟ	0	0	
เส้นทางรถยนต์	42,203	43,716	
เส้นทางน้ำ	0	0	
เส้นทางการบิน	NA	NA	
5.2 จำนวนท่าเทียบเรือ (แห่ง)	0	0	
5.3 ปริมาณการจัดการขนส่งสินค้าที่ท่าเรือ (ล้านตัน)	0	0	
5.4 ปริมาณการขนส่งสินค้า (ล้านตัน)	2.46	3.56	อันดับที่ 31 ในจีน
5.5 ปริมาณการขนส่งผู้โดยสาร (ล้านคน)	2.56	3.85	อันดับที่ 31 ในจีน
5.6 ด้านการสื่อสาร			
จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ (ล้านเลขหมาย)	0.40	0.47	
จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์ (ล้านเลขหมาย)	0.38	0.52	
ในเมือง	0.35	0.49	
ในชนบท	0.03	0.03	
จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต (ล้านคน)	0.07	0.09	
6. เกษตรกรรม			
6.1 ผลิตรวมด้านเกษตรกรรม (พันล้านหยวน)	6.27	6.77	อันดับที่ 31 ในจีน เพิ่มขึ้น 1.9%
ผลิตรวมจากกสิกรรม	2.66	2.55	
ผลิตรวมจากการปศุสัตว์	0.57	1.01	
ผลิตรวมจากการประมง	2.91	3.0	
ผลิตรวมจากการประมง	0.0	0.0	
6.2 ปริมาณผลิตรวมด้านเกษตรกรรม (ล้านตัน)			
เมล็ดข้าว	6.96	0.93	
พืชไร่	0.05	0.06	
ผลไม้	0.01	0.01	
เนื้อสัตว์	0.21	0.22	
7. อุตสาหกรรม			
7.1 ผลิตรวมทางอุตสาหกรรม (พันล้านหยวน)	2.49	NA	อันดับที่ 31 ในจีน
7.2 ปริมาณผลิตรวมทางอุตสาหกรรม (ล้านตัน)			
เบียร์ (ล้านกิโลลิตร)	0.04	0.05	
ปูนซีเมนต์	0.96	1.28	
พลังงานไฟฟ้า (ร้อยล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง)	11.65	13.34	

โครงการวิจัยภาพรวมเศรษฐกิจจีน 17 มณฑล: เขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต
โดย วันรักษ์ มิ่งมณีนาถ และอวยพร สุชาทองไทย

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
8. อุตสาหกรรมบริการ			
8.1 การท่องเที่ยว			
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (คน)	88,800	111,000	อันดับที่ 28 ในจีน
รายรับจากการท่องเที่ยว (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	37.0	44.0	อันดับที่ 29 ในจีน
8.2 การธนาคาร			
ดัชนีชี้เงินฝาก (พันล้านหยวน)	10.75	NA	
ดัชนีชี้เงินกู้ (พันล้านหยวน)	NA	NA	
9. การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (FDI)			
9.1 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	NA	NA	
9.2 ประเทศต้นการลงทุน			ฮ่องกง สหราชอาณาจักร เนปาล สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมนี มาเลเซีย และมาเก๊า
10. การค้าภายในประเทศ			
10.1 มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	6.37	7.31	อันดับที่ 31 ในจีน เพิ่มขึ้น 14.8%
10.2 มูลค่าการใช้จ่ายต่อหัวของประชาชนในเขตเมือง (หยวน)	8,338	8,617	
11. การค้าระหว่างประเทศ			
11.1 มูลค่าการค้ารวม (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	199.89	205.47	อันดับที่ 31 ในจีน
การส่งออก	130.22	165.38	อันดับที่ 31 ในจีน เพิ่มขึ้น 27.0%
การนำเข้า	69.67	40.09	อันดับที่ 31 ในจีน ลดลง 42.5%
ดุลการค้า	60.56	125.30	
11.2 สินค้าส่งออกสำคัญ			สินค้าเกษตรกรรมและปศุสัตว์ สิ่ง ทอ ขนสัตว์ สมุนไพรจีน และพรม เป็นต้น
11.3 สินค้านำเข้าสำคัญ			วัสดุก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรกลและอิเล็กทรอนิกส์ และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น
11.4 ประเทศคู่ค้าสำคัญ			ประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ ในภูมิภาค เอเชียใต้
12. เมืองสำคัญทางเศรษฐกิจ			
12.1 นครลาซา (Lhasa)			เมืองเอกของเขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต
จำนวนประชากร (ล้านคน)	NA	0.52	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	NA	7.52	
12.2 จังหวัดยือคาเจือ (Xigaze)			
จำนวนประชากร (ล้านคน)	NA	0.63*	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	NA	1.50*	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	NA	0.66*	

โครงการวิจัยภาพรวมเศรษฐกิจจีน 17 มณฑล: เขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต
โดย วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน และอวยพร สุธาทองไทย

ดัชนี	ปี 2004	ปี 2005	คำอธิบาย
12.3 จังหวัดซางตุ (Qamdo)			
จำนวนประชากร (ล้านคน)	NA	0.56*	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	NA	1.50*	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	NA	0.32*	
12.4 จังหวัดนำชวี (Nagqu)			
จำนวนประชากร (ล้านคน)	NA	0.36*	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พันล้านหยวน)	NA	0.90*	
มูลค่าการค้าปลีก (พันล้านหยวน)	NA	0.46*	

หมายเหตุ * ข้อมูลปี ค.ศ. 1999

ที่มา: China Statistical Yearbook 2005 and 2006; Tibet Statistical Yearbook 2006.

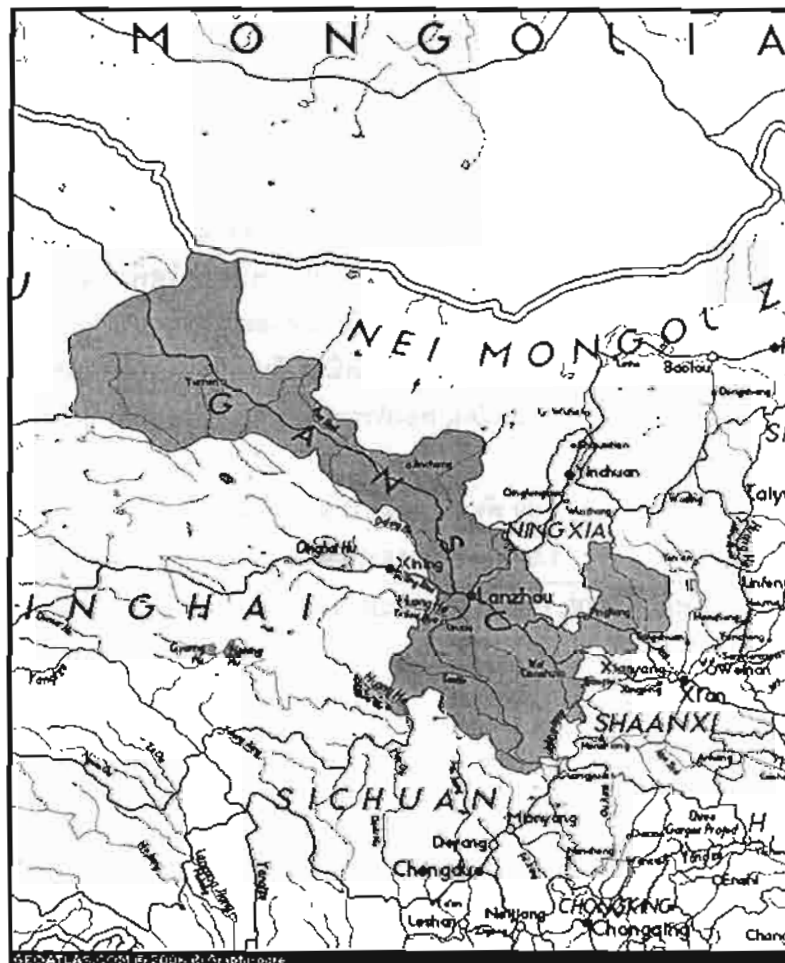
บทที่ 14
มณฑลกานซู (Gansu Province)
甘肃省

ภาพรวมเศรษฐกิจมณฑลกานซู ปี ค.ศ. 2005

พื้นที่	454,430 ตารางกิโลเมตร
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	ประกอบด้วยภูเขา ที่ราบสูง และทะเลทราย
เมืองเอก	นครหลานโจว มีประชากร 3.12 ล้านคน
จำนวนประชากร	25.94 ล้านคน
การจ้างงาน	13.48 ล้านคน
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	193.40 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 11.8
GDP เฉลี่ยต่อหัว	7,477 หยวน
ในเขตเมือง	8,087 หยวน
ในเขตชนบท	1,980 หยวน
อัตราเงินเฟ้อ	1.7%
เกษตรกรรม	ฝ้าย น้ำมันเมล็ดต้นแฟลกซ์ แดงโม ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ข้าวสาลี
อุตสาหกรรม	เหมืองแร่และการสกัดสินแร่ พลังงานไฟฟ้า ปิโตรเคมี เครื่องจักรที่ใช้ในการสำรวจน้ำมัน วัสดุก่อสร้าง
สินแร่	นิกเกิล โคบอลต์ ซีลีเนียม ดินเหนียว เซอร์เพนไทน์ สังกะสี ตะกั่ว อะลูมิเนียม ทองคำขาว ไอร์เดียม ทองแดง สทึเบียม แบไรต์
การค้าระหว่างประเทศ	
การส่งออก	1.09 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 9.5
การนำเข้า	1.54 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 100.7

ที่มา: China Statistical Yearbook 2006; Gansu Statistical Yearbook 2006.

ภาพที่ 1
แผนที่มณฑลกานซู

ที่มา: <http://www.map-of-china.co.uk/>

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้งและภูมิประเทศ

มณฑลกานซู เป็นมณฑลตอนในทางภาคตะวันตกของจีน ตั้งอยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ บริเวณตอนบนของแม่น้ำหวงเหอ (แม่น้ำเหลือง) มีเนื้อที่รวม 454,430 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.7 ของพื้นที่รวมทั้งประเทศ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 6 ของจีน ทิศตะวันออกติดกับมณฑลส่านซี ทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดกับเขตปกครองตนเองชนชาติหุยหนิงเซีย่ ทิศตะวันตกติดกับมณฑลชิงไห่และเขตปกครองตนเองชนชาติอุยกูร์ซินเจียง ทิศเหนือติดกับเขตปกครองตนเองมองโกเลียในและประเทศสาธารณรัฐมองโกเลีย และทิศใต้ติดกับมณฑลชื้อชวน

สภาพทางภูมิศาสตร์ของมณฑลกานซูมีลักษณะซับซ้อน มีทั้งทะเลทราย ที่ราบลุ่ม ที่ราบแอ่งกระทะ ที่ราบสูง หุบเขา เนินเขา ธารน้ำแข็ง และพื้นที่ที่มีหิมะปกคลุมตลอดปี ตั้งอยู่ระหว่างที่ราบสูงทิเบต ที่ราบสูงมองโกเลียใน และที่ราบสูงดินเหลือง (Loess Plateau หรือ 黄土高原) ทางตอนเหนือเป็นที่ราบ ทางตอนใต้เป็นภูเขาสูง ได้แก่ เทือกเขาฉีเหลียนชาน (Qilian Mountains หรือ 祁连山) สูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยระหว่าง 1,000–3,000 เมตร ยอดเขาที่สูงที่สุด สูง 5,547 เมตร ส่วนที่เป็นภูเขาและที่ราบสูงคิดเป็นสัดส่วนถึง 1 ใน 3 ของพื้นที่มณฑล นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ทะเลทรายโกบีคิดเป็นร้อยละ 15 ของพื้นที่มณฑล

แม่น้ำสายหลักของมณฑลกานซูคือ แม่น้ำหวงเหอ ซึ่งไหลผ่านทางตอนใต้ของมณฑล และผ่านนครหลานโจว (Lanzhou หรือ 兰州) ซึ่งเป็นเมืองเอกของมณฑลกานซูด้วย นอกจากนี้ แม่น้ำหวงเหอช่วงที่ผ่านมณฑลกานซูยังมีปริมาณน้ำมากที่สุดด้วย

มณฑลกานซูมีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมภาคพื้นทวีป มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ 0-15 องศาเซลเซียส และมีฤดูกาลแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวเย็นและยาวนาน ฤดูใบไม้ผลิอุณหภูมิจะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฤดูร้อนจะมีเป็นช่วงระยะสั้นๆ อากาศเย็นสบาย และฤดูใบไม้ร่วงอากาศจะเย็นสบาย แต่อุณหภูมิจะลดต่ำเร็ว

1.2 ความสำคัญทางประวัติศาสตร์

มณฑลกานซูมีชื่อย่อว่า “กาน” (甘) หรือ “หล่ง” (陇) มาจากชื่อของเขาล่งชาน (Long Mountain) ทางด้านตะวันออกของมณฑล ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์นั้น มณฑลกานซูเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ยุคหินใหม่หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มต้าตี้วาน (Dadiwan หรือ 大地湾) ในช่วงปี 6,000-3,000 ปีก่อนคริสตกาล กลุ่มหม่าเจียเหยา (Majiyao หรือ 马家窑) ในช่วงปี 3,100-2,700 ปีก่อนคริสตกาล และกลุ่มฉีเจีย (Qijia หรือ 齐家) ในช่วงปี 2,400-1,900 ปีก่อนคริสตกาล รวมทั้งเมืองเทียนชุย (Tianshui หรือ 天水) บริเวณตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลยังเป็นต้นกำเนิดของรัฐฉิน (Qin state) ซึ่งภายหลังได้กลายมาเป็นผู้รวบรวมจีนเข้าด้วยกัน

ในสมัยที่มีการรวบรวมแผ่นดินจีน มณฑลกานซูถือเป็นหน้าด่านทางยุทธศาสตร์และเป็นจุดเชื่อมโยงการคมนาคมที่สำคัญ โดยมี “เส้นทางเหอซี” (Hexi corridor หรือ 河西走廊)

ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางสายไหมที่ทอดยาวจากด้านตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลกานซู เลียบฝั่งแม่น้ำหวงเหอ และเป็นเส้นทางสำคัญทางการค้าและการทหารในสมัยโบราณ ดัดผ่าน ตลอดตัวมณฑล ซึ่งต่อมาในสมัยราชวงศ์ฮั่นได้มีการขยายแนวกำแพงเมืองจีนมายังเส้นทาง เชื่อมดังกล่าว พร้อมกับการสร้างด่านที่สำคัญทางยุทธศาสตร์ 2 แห่ง ได้แก่ ด่านอวี๋เหมินกวาน (Jade Gate Pass หรือ 玉门关) และด่านหยางกวาน (Yangguan หรือ 阳关) ต่อมาในสมัย ราชวงศ์หมิงก็ได้มีการสร้างด่านเพิ่มอีกแห่ง คือ ด่านเจียวูกวาน (Jiayuguan หรือ 嘉峪关) ซึ่งยังคงหลงเหลือให้เห็นในปัจจุบัน

มณฑลกานซูยังตั้งอยู่บนเส้นทางสายไหม ซึ่งเป็นเส้นทางเศรษฐกิจและศิลปวัฒนธรรม ที่สำคัญในรัชสมัยจักรพรรดิฮั่นอู่ตี้ (ราว 140-87 ปีก่อนคริสตกาล) เริ่มตั้งแต่เมืองฉางอาน (ปัจจุบันคือ นครซีอาน มณฑลส่านซี) ไปจนถึงกรุงคอนสแตนติโนเปิล เป็นชุมทางคมนาคมและ แหล่งบรรจบของศิลปวัฒนธรรมจากดินแดนตะวันออกและตะวันตก และผู้คนหลากหลายชน ชาติที่สัญจรไปมาเพื่อติดต่อค้าขายกับชาวจีน และเป็นเส้นทางเดินทางของพระถังซำจั๋งไป ยังชมพูทวีป ซึ่งส่งผลให้พุทธศาสนาได้แผ่ขยายมาสู่แผ่นดินจีน มณฑลกานซูจึงเป็นมณฑลที่มี ความสำคัญทางเศรษฐกิจและแหล่งส่งผ่านวัฒนธรรมแห่งหนึ่งในอดีต เป็นที่ตั้งวัดและคูหาถ้ำ พุทธศิลป์ เช่น ถ้ำม่อเกาคุ (Mogao Grottoes) หรือถ้ำพระพุทธรูปพันองค์ ซึ่งมีภาพจิตรกรรม อั้งฉงมบนผนังถ้ำ และยังมีารขุดพบกระดูกชาวจีนโบราณที่มีอายุในช่วง 8 ปีก่อน คริสตกาลในบริเวณค่ายทหารชาวจีนใกล้กับด่านอวี๋เหมินกวาน นอกจากนี้ หลายพื้นที่ใน มณฑลกานซูยังเคยใช้เป็นสนามรบครั้งใหญ่หลายครั้งในสมัยสงครามชนชาติหุย (Hui Minorities' War / Muslim Rebellion) ในช่วงปี ค.ศ. 1862-1877 ด้วย

ในยุคปัจจุบันมณฑลกานซูเป็นสถานที่เริ่มต้นเส้นทางสายการเมืองของหู จิ่นเทา ประธานาธิบดีของจีน และเวิน เจียเป่า นายกรัฐมนตรีของจีน โดยหู จิ่นเทาเคยทำงานในภาค พลังงานไฟฟ้า ขณะที่เวิน เจียเป่าทำงานในทีมสำรวจทางธรณีของมณฑลกานซูในระหว่างปี ค.ศ. 1968-1982 การรับตำแหน่งทางการเมืองระดับสูงของทั้งสองคนในปี ค.ศ. 2003 จึงอาจ นำมาซึ่งความหวังใหม่ในการพัฒนามณฑลกานซูของรัฐบาลกลาง

1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

มณฑลกานซูมีทรัพยากรสินแร่ราว 145 ชนิดและมีการตรวจพิสูจน์แล้ว 94 ชนิด ใน จำนวนนี้เป็นสินแร่ที่มีปริมาณมากที่สุดในประเทศถึง 11 ชนิด ที่สำคัญ เช่น นิกเกิล โคบอลต์ ซีลีเนียม ดินเหนียว เซอร์เพนไทน์ (แร่ชนิดหนึ่งใช้เป็นปุ๋ยแมกนีเซียม) นอกจากนี้ ยังมีสังกะสี ตะกั่ว อะลูมิเนียม ทองคำขาว ไอร์เดียม (แร่โลหะจำพวกทองขาวหรือทองคำ) ทองแดง สหิ เบียม และแบไรต์ เป็นต้น และยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งพลังงานอย่างอุดมสมบูรณ์ เช่น พลังงานน้ำได้จากแหล่งน้ำภายในมณฑล ด้วยปริมาณน้ำรวม 61.40 พันล้านลูกบาศก์เมตร ต่อปี สามารถผลิตไฟฟ้าได้ 17.24 ล้านกิโลวัตต์ต่อปี มากเป็นอันดับที่ 9 ของประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีถ่านหิน 8.92 พันล้านตัน น้ำมันปิโตรเลียมราว 600-700 ล้านตัน และมีการใช้พลังงานทดแทนจากลมและแสงอาทิตย์ด้วย

มณฑลกานซู่ยังเป็นแหล่งพืชพรรณอันอุดมสมบูรณ์มากกว่า 4,000 ชนิด ประกอบด้วยพืชสมุนไพรอยู่ถึง 951 ชนิด มากเป็นอันดับที่ 2 ของจีน ในจำนวนนี้เป็นสมุนไพรสำคัญทางเศรษฐกิจ 450 ชนิด เช่น ดังกู่ โกงหน้ำเต้า โสม ชะเอม หลินจือ เป็นต้น นอกจากนี้ มณฑลกานซู่ยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าต่างๆ 659 ชนิด ที่สำคัญ เช่น แพนด้ายักษ์ ค่างจมูกเชิด แอนทิลوپ เสือดาวหิมะ กวาง ชะมด อูสองโหนก เป็นต้น และยังมีสัตว์หายากที่อยู่ใต้ความคุ้มครองของรัฐ 24 ชนิดและนกต่างๆ อีก 441 ชนิด โดยมีมณฑลกานซู่ถือเป็นศูนย์กลางของพืชที่มีลักษณะเฉพาะถิ่น (Endemism) หลายชนิดด้วย

1.4 จำนวนประชากร

มณฑลกานซู่มีประชากรรวม 25.94 ล้านคน จัดอยู่ในอันดับที่ 22 ของจีน ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70.0 ที่เหลืออาศัยอยู่ในเขตเมือง ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 92 เป็นชาวจีน ที่เหลือเป็นเชื้อชาติอื่นๆ มากกว่า 10 เชื้อชาติ หรือราว 1.84 ล้านคน เช่น หุย (Hui) จั้งหรือทิเบต (Tibetan) ดงเซียง (Dongxiang) แมนจู (Manchu) มองโกล (Mongol) อุยกูร์ (Uyghur) ยูกู (Yugur) ซาลา (Salar) และคาซัค (Kazak) เป็นต้น

1.5 การศึกษา

เนื่องจากมณฑลกานซู่มีอัตราความยากจนอยู่ในระดับสูง จึงได้รับความช่วยเหลือจำนวนมากจากองค์กรระหว่างประเทศหลายองค์กร ตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1999 กระทรวงเพื่อการพัฒนาสากล (Department for International Development: DFID) ของอังกฤษได้สนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะเวลา 6 ปีใน 4 เขตพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาต่ำที่สุด และบริษัท Daewoo Yantai ผู้ผลิตเครื่องจักรกล ได้มอบเงินทุน 500,000 หยวนต่อปีเพื่อสร้างโรงเรียนประถม 100 แห่งในมณฑลกานซู่และมณฑลชิงไห่

ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลกานซู่มีจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษารวม 3.50 ล้านคน ระดับมัธยมศึกษารวม 1.94 ล้านคน และระดับอุดมศึกษา 0.23 ล้านคน สถาบันระดับอุดมศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ Lanzhou University และ Gansu Agricultural University

1.6 แรงงานและการจ้างงาน

มณฑลกานซู่มีการจ้างงานแรงงานรวม 13.48 ล้านคน จัดอยู่ในอันดับที่ 21 ของจีน แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตร คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 57.2 รองลงมา ได้แก่ ภาคบริการ ร้อยละ 29.1 และภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 13.7 และมีอัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยต่อคนรวม 14,939 หยวน จัดอยู่ในอันดับที่ 21 ของจีน

1.7 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

แม้ว่ามณฑลกานซูจะตั้งอยู่ตอนในและไม่เจริญเท่ากับมณฑลอื่นๆ ในแถบชายฝั่งตะวันออก แต่มณฑลกานซูก็เป็นศูนย์กลางการค้นคว้าวิจัยในหลายด้าน ที่สำคัญได้แก่ “ศูนย์การปล่อยดาวเทียมจิ่วเจียว” (Jiuquan Satellite Launch Center หรือ 酒泉卫星发射中心) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1958 เป็นหนึ่งในท่าอวกาศยาน 3 แห่งของจีน ตั้งอยู่ที่ทะเลทรายโกบี มีพื้นที่ 2,800 ตารางกิโลเมตร ที่ผ่านมามีได้ปฏิบัติการกิจด้านอวกาศและประสบความสำเร็จหลายโครงการ เช่น การปล่อยดาวเทียมดวงแรก “Dong Fang Hong 1 (东方红一号)” ในปี ค.ศ. 1970 การปล่อยยานอวกาศที่มีนักบินอวกาศเดินทางไปด้วยลำแรก “Shenzhou 5 (神舟五号)” ในวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 2003 และโคจรรอบโลกถึง 14 รอบ ทำให้จีนกลายเป็นประเทศที่ 3 ของโลกที่ส่งนักบินอวกาศออกไปท่องอวกาศได้ และการส่งยานอวกาศ “Shenzhou 6 (神舟六号)” ที่มีนักบินอวกาศเดินทางไปด้วยเป็นครั้งที่ 2 จากเมืองจิ่วเจียวในปี ค.ศ. 2005 และบินรอบโลกจำนวน 80 รอบเป็นเวลา 5 วัน และยังมีแผนจะส่งมนุษย์ออกไปสำรวจอวกาศเป็นครั้งที่ 3 ในปี ค.ศ. 2007 และแผนการที่ส่งมนุษย์ขึ้นไปเหยียบดวงจันทร์ภายในปี ค.ศ. 2017 เป็นต้น

นอกจากนี้ มณฑลกานซูยังมีอัตราเฉลี่ยของนักวิทยาศาสตร์ 3 คนต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งสูงกว่าอัตราเฉลี่ยทั้งประเทศด้วย

1.8 ด้านสิ่งแวดล้อม

มณฑลกานซูจัดเป็นพื้นที่แห้งแล้งมากที่สุดในจีน พื้นที่มากกว่าครึ่งหนึ่งของมณฑลเป็นทะเลทราย ประชาชนขาดแคลนน้ำ พื้นที่การเกษตร 2 ล้านเฮกตาร์ทำการเพาะปลูกไม่ได้

ปัจจุบันรัฐบาลได้ดำเนินแผนงานปลูกป่าขึ้นใหม่ คาดว่าภายในปี ค.ศ. 2050 มณฑลกานซูจะมีพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 ของพื้นที่รวม พร้อมทั้งดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งน้ำต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญที่สุดได้แก่โครงการลุ่มน้ำสีหยางเหอ (Shiyanghe Valley Project หรือ 石羊河流域人工) เริ่มต้นในปี ค.ศ. 2006 ใช้งบประมาณถึง 4.30 พันล้านหยวน แต่เดิมพื้นที่ดังกล่าวเป็นลุ่มน้ำและโอเอซิส แต่ปัจจุบันพื้นที่มากกว่าร้อยละ 70 ได้แปรสภาพเป็นทะเลทราย โครงการลุ่มน้ำสีหยางเหอนี้จะช่วยฟื้นฟูพื้นที่ดังกล่าวโดยการผันน้ำจากแม่น้ำอื่นๆ เข้ามาสู่แม่น้ำสีหยางเหอเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำเข้าสู่พื้นที่แห้งแล้ง

มณฑลกานซูยังได้รับเงินสนับสนุนจากธนาคารโลกในการพัฒนาเส้นทางเทอซี (Hexi Corridor) อันจะครอบคลุมถึงการสร้างเขื่อน การชลประทาน และการพัฒนาพื้นที่ปลูกข้าวในมณฑลกานซูเป็นระยะเวลา 10 ปี และเป็นพื้นที่รองรับการลงทุนจากต่างชาติในการผลิตธัญพืช

2. การปกครอง

มณฑลกานซู่แบ่งเขตปกครองออกเป็น 14 เมืองระดับจังหวัด (12 เมือง และ 2 จังหวัดปกครองตนเอง) 86 อำเภอ/อำเภอปกครองตนเอง และ 1,350 เทศบาลตำบล

เมืองสำคัญระดับจังหวัดทั้ง 14 เมือง ได้แก่

1. นครหลานโจว (Lanzhou หรือ 兰州) เป็นเมืองเอกและเป็นเมืองเปิดซึ่งได้รับสิทธิพิเศษมีฐานะเทียบเท่าเมืองเปิดบริเวณชายฝั่งอื่นๆ ของจีนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1992
2. เมืองเทียนซุย (Tianshui หรือ 天水)
3. เมืองไป๋อิน (Baiyin หรือ 白银)
4. เมืองจินชาง (Jinchang หรือ 金昌)
5. เมืองจางเย่ (Zhangye หรือ 张掖)
6. เมืองดิงซี (Dingxi หรือ 定西)
7. เมืองเจียอู่กวน (Jiayuguan หรือ 嘉峪关)
8. เมืองจิ่วเจี๋ย (Jiuquan หรือ 酒泉)
9. เมืองหลงหนาน (Longnan หรือ 陇南)
10. เมืองผิงเลียง (Pingliang หรือ 平凉)
11. เมืองชิงหยาง (Qingyang หรือ 庆阳)
12. เมืองอู่เว่ย์ (Wuwei หรือ 武威)
13. จังหวัดปกครองตนเองชนชาติทิเบตกานหนาน (Gannan Tibetan Autonomous Prefecture หรือ 甘南藏族自治州)
14. จังหวัดปกครองตนเองชนชาติหุยหลินเซีย่ (Linxia Hui Autonomous Prefecture หรือ 临夏回族自治州)

ผู้ว่าการมณฑลกานซู่คนปัจจุบัน คือ นายหลู่เฮ่า (Lu Hao หรือ 陆浩)

ภาพที่ 2

การแบ่งเขตการปกครองของมณฑลกานซู

3. ผลิตรภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลกานซูมีมูลค่า GDP รวม 193.40 พันล้านหยวน จัดอยู่ในอันดับที่ 27 ของจีน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 11.8 และมีมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อหัวอยู่ที่ 7,477 หยวน จัดอยู่ในอันดับรองสุดท้ายของจีน

โครงสร้างของ GDP ในปัจจุบันของมณฑลกานซูส่วนใหญ่ อยู่ในอุตสาหกรรมการผลิตขั้นที่สอง (อุตสาหกรรม) ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 43.4 และอุตสาหกรรมบริการและอื่นๆ ร้อยละ 40.7 ที่เหลือเป็นการผลิตขั้นปฐม (เกษตร) ซึ่งมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 15.9

ตารางที่ 1

สัดส่วนโครงสร้าง GDP ของมณฑลกานซู (%)

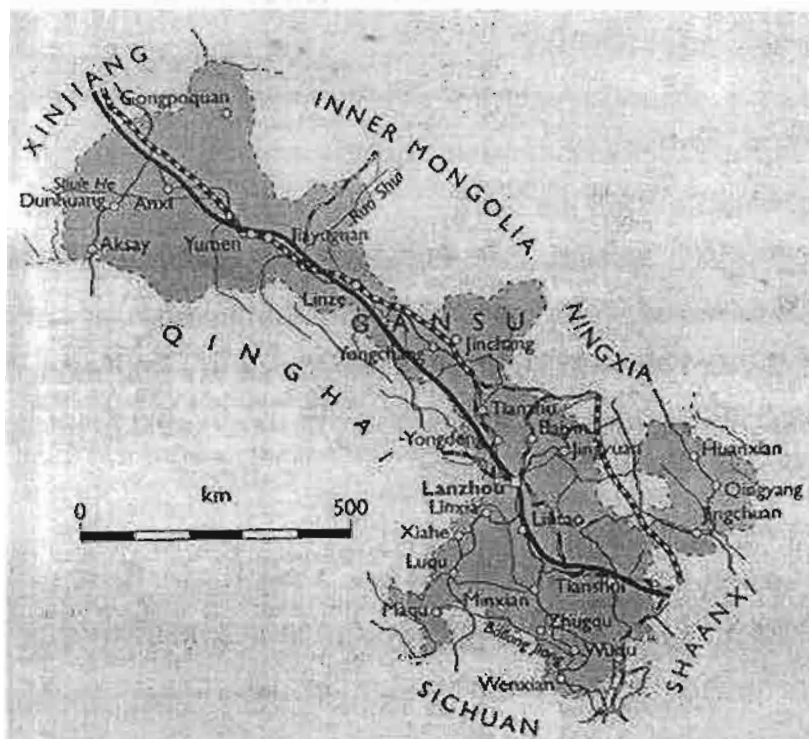
GDP	ปี 2004	ปี 2005
การผลิตขั้นปฐม (เกษตร)	18.1	15.9
การผลิตขั้นที่สอง	48.6	43.4
การบริการและอื่นๆ	33.3	40.7

ที่มา: Gansu Statistical Yearbook 2006.

4. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

มณฑลกานซู่มีนครหลานโจวเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของมณฑล และเพื่อกระตุ้นมูลค่าการลงทุนในมณฑลกานซู่ รัฐบาลมณฑลกานซู่ได้ทุ่มงบประมาณจำนวนมากในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในมณฑล

ภาพที่ 3
ระบบคมนาคมขนส่งในมณฑลกานซู่

ตารางที่ 2
ระยะทางเส้นทางคมนาคมของมณฑลกานซู่ (กิโลเมตร)

เส้นทาง	ปี 2004	ปี 2005
เส้นทางรถไฟ	2,296	2,300
เส้นทางถนน	40,751	41,330
เส้นทางน้ำ	860	860
เส้นทางการบิน	NA	NA

ที่มา: China Statistical Yearbook 2006.

4.1 การขนส่งทางรถไฟ

มณฑลกานซูมีเส้นทางรถไฟตัดผ่านหลายเส้นทาง โดยมีนครหลานโจวเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งที่สำคัญ และเป็นชุมทางของเส้นทางรถไฟที่สำคัญ 5 เส้นทาง ได้แก่ สายหลานโจว-เหลียนหยุนกั่ง (มณฑลเจียงซู) สายหลานโจว-อู่หลู่มู่ฉี (เขตปกครองตนเองชนชาติอุยกูร์ซินเจียง) สายหลานโจว-เป่าโกว (เขตปกครองตนเองมองโกเลียใน) สายหลานโจว-ซีหนิง (มณฑลชิงไห่) สายหลานโจว-เป่าจี (มณฑลส่านซี) และเส้นทางสะพานข้ามทวีปเอเชีย-ยุโรปสายใหม่ (New Asia-Europe Continental Bridge) ซึ่งเริ่มจากเมืองเหลียนหยุนกั่งและมาเชื่อมต่อกับเส้นทางสายไซบีเรีย โดยสายหลานโจว-อู่หลู่มู่ฉีและสายหลานโจว-เป่าจี เป็นระบบรางคู่ สำหรับสายหลานโจว-เป่าจินั้นช่วยย่นระยะเวลาการเดินทางระหว่างสองเมืองจากเดิม 9 ชั่วโมง เหลือเพียง 5 ชั่วโมงครึ่ง นอกจากนี้ ยังได้มีการก่อสร้างเส้นทางรถไฟรางคู่หลานโจว-ซีหนิง ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมต่อกับมณฑลกานซูไปยังนครลาซา เมืองเอกของเขตปกครองตนเองทิเบต มีกำหนดเปิดใช้ในปี ค.ศ. 2008

มณฑลกานซูยังมี สถานีขนส่งสินค้าสายตะวันตก (Lanzhou Western Goods Station) ตั้งอยู่ในนครหลานโจว ถือเป็นสถานีขนส่งสินค้าที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของจีน โดยทำหน้าที่เป็นชุมทางเปลี่ยนถ่ายสินค้าตู้คอนเทนเนอร์หลักของเส้นทางสะพานข้ามทวีปเอเชีย-ยุโรปสายใหม่

4.2 การขนส่งทางรถยนต์

มณฑลกานซูมีเส้นทางรถยนต์รวม 41,330 กิโลเมตร โดยมีนครหลานโจวเป็นศูนย์กลางเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ประกอบด้วย เส้นทางหลวงระดับประเทศและระดับมณฑลรวม 72 เส้นทาง โดยมีเส้นทางที่เพิ่งให้บริการ เช่น ทางด่วนสายเทียนสวี่-เป่ย์เตา และทางด่วนสายท่าอากาศยานหลานโจว-จงชว่น เป็นต้น

มณฑลกานซูมีแผนที่จะใช้งบประมาณ 70 พันล้านหยวนในการก่อสร้างเส้นทางหลวงเพิ่มเติมในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2006-2010 โดยส่วนใหญ่เป็นการก่อสร้างเครือข่ายเส้นทางด่วนครอบคลุมพื้นที่ในมณฑล เชื่อมเมือง 11 เมืองเข้ากับนครหลานโจว และการยกระดับเส้นทางหลวงระดับประเทศ 3 เส้นทางบริเวณภาคตะวันออกอีกเจียงใต้ของมณฑลให้เป็นเส้นทางด่วนเพื่อขยายเครือข่ายเส้นทางด่วนให้เพิ่มขึ้นเป็น 2,000 กิโลเมตร

4.3 การขนส่งทางน้ำ

มณฑลกานซูเป็นมณฑลปิด ไม่มีทางออกสู่ทะเล แต่ในปัจจุบัน ได้มีแผนปรับปรุงเครือข่ายเส้นทางคมนาคมทางน้ำด้วยงบประมาณ 400 ล้านหยวน โดยจะสร้างเส้นทางคมนาคมทางน้ำใหม่เพิ่มเติมอีก 4 เส้นทางบริเวณแม่น้ำหวงเหอเชื่อมระหว่างนครหลานโจว เมืองไป๋อัน จังหวัดหลินซีเย และเมืองหล่งหนาน

4.4 การขนส่งทางอากาศ

มณฑลกานซูมีท่าอากาศยานทั้งหมดหลายแห่ง ที่สำคัญ ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาตินครหลานโจว (Lanzhou Zhongchuan-Lanzhou West International Airport) ท่าอากาศยานเมืองตุนหวง (Dunhuang Airport) ท่าอากาศยานเมืองจีวเจี๋ย (Jiuquan Airport) และท่าอากาศยานเมืองชิงหยาง (Qingyang Airport) รวมให้บริการเส้นทางบินทั้งในและต่างประเทศมากกว่า 40 เส้นทาง เช่น เป่ย์จิง ชางไห่ กว่างโจว และอู่หลู่มู่ฉี และเส้นทางบินตรงไปยังฮ่องกง

ในปี ค.ศ. 2003 มณฑลกานซูมีปริมาณขนส่งในคลังสินค้าทางอากาศสูงถึง 21 ล้านตัน-กิโลเมตร เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 22.4 และมีปริมาณผู้โดยสารสูงถึง 1.1 พันล้านคน-กิโลเมตร เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 9.9

การเดินทางระหว่างมณฑลกานซู-ไทย

ไม่มีเที่ยวบินตรงจากกรุงเทพ-หลานโจว ผู้โดยสารต้องต่อเครื่องที่นครเฉิงตูหรือเมืองอื่นๆ

เฉิงตู-หลานโจว มีเที่ยวบินวันละ 5 เที่ยวบิน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 10 นาที

ซีอาน-หลานโจว มีเที่ยวบินวันละ 6-8 เที่ยวบิน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

4.5 การสื่อสาร

ในปี ค.ศ. 2005 มณฑลกานซูมีจำนวนผู้ติดตั้งสายโทรศัพท์แล้วรวม 5.48 ล้านเลขหมาย มีจำนวนผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่แล้วจำนวน 4.08 ล้านเลขหมาย และมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตราว 1.25 ล้านคน โดยรัฐบาลท้องถิ่นยังได้มีการสร้างเครือข่ายข้อมูลเชื่อมระหว่างนครหลานโจวกับอีกเมืองในมณฑลข้างเคียงด้วย ได้แก่ นครไท่หยวน เมืองเอกมณฑลชานซี และนครอิ่นชว่น เมืองเอกของเขตปกครองตนเองชนชาติหุยหนึ่งเซีย

นอกจากนี้ บริษัท Gansu Telecom ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของบริษัท China Telecom ได้ร่วมกับบริษัท Lecent Technology สร้างเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ขึ้นในมณฑลในปี ค.ศ. 2005 เพื่อเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการและขอบเขตในการให้บริการ รวมทั้งการแนะนำบริการรูปแบบใหม่ๆ เช่นการให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย เป็นต้น

5. เกษตรกรรม

ภาคเกษตรกรรมถือเป็นฐานในการพัฒนาทางเศรษฐกิจของมณฑลกานซู รัฐบาลมณฑลกานซูจึงได้จัดหาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทางเกษตรกรรมและสร้างความหลากหลายต่อเศรษฐกิจภาคชนบท ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มสูงขึ้นพร้อมกับรายได้ของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยในปี ค.ศ. 2005 มณฑลกานซูมีผลผลิตทางการเกษตรรวมทั้งสิ้น 52.15 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.6 โดยมีปริมาณผลผลิตจากธัญพืชรวม 8.37 ล้านตัน มากที่สุดเป็นประวัติการณ์